

Burmistrz Miasta i Gminy Skaryszew

UZASADNIENIE DO PLANU OGÓLNEGO MIASTA I GMINY SKARYSZEW



Uzasadnienie
do Uchwały Nr
Rady Miejskiej w Skaryszewie
z dnia

Skaryszew, 2025

NAZWA OPRACOWANIA:

Plan Ogólny Miasta i Gminy Skaryszew

ZLECENIODAWCA:

Gmina Skaryszew

WYKONAWCA:

**BUDPLAN Sp. z o.o.
04-327 Warszawa
ul. Kordeckiego 20
tel. 22 870 42 62, fax: 22 870 42 62
e-mail: kontakt@budplan.net
www.budplan.net**

SPIS TREŚCI

I.	WPROWADZENIE	7
II.	STREFY PLANISTYCZNE	9
1.	SW – strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną.....	12
2.	SJ – strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną	12
3.	SZ – strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową	13
4.	SU – strefa usługowa	13
5.	SP – strefa gospodarcza.....	14
6.	SI – strefa infrastrukturalna.....	14
7.	SN – strefa zieleni i rekreacji	15
8.	SC – strefa cmentarzy	15
9.	SO – strefa otwarta.....	16
10.	SK – strefa komunikacyjna.....	16
III.	OBSZARY UZUPEŁNIENIA ZABUDOWY (OUZ)	17
IV.	ZAPOTRZEBOWANIE NA NOWĄ ZABUDOWĘ MIESZKANIOWĄ W GMINIE	22
1.	Prognozowana liczba mieszkańców (M_{20})	22
2.	Łączna powierzchnia użytkowa mieszkań zgodna z najnowszymi danymi PUM ₀	23
3.	Prognozowana powierzchnia użytkowa mieszkań w gminie na jednego mieszkańca P_{20} 23	
4.	Obliczenie zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową w gminie Skaryszew (ZAP) 24	
V.	CHŁONNOŚĆ TERENÓW NIEZABUDOWANYCH	24
1.	Chłonność w strefach dla terenów objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.....	25
2.	Chłonność w strefach dla terenów w granicach obszarów uzupełniania zabudowy	29
3.	Podsumowanie	31
VI.	UWZGLĘDNIENIE UWARUNKOWAŃ ROZWOJU PRZESTRZENNEGO GMINY	32
1.	USTALENIA PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO	32
2.	FORMY OCHRONY PRZYRODY ORAZ ICH OTULINY	34
3.	OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ, WAŁY PRZECIWPOWODZIOWE ORAZ PASY O SZEROKOŚCI 50 M OD STOPY WAŁU	38
4.	OBSZARY GRUNTÓW ZMELIOROWANYCH	40
5.	TERENY ZAGROŻONE RUCHAMI MASOWYMI ZIEMI ORAZ TERENY, NA KTÓRYCH WYSTĘPUJĄ TE RUCHY.....	41
6.	STREFY OCHRONNE UJĘĆ WODY	41

7.	OBSZARY OCHRONNE ZBIORNIKÓW WÓD ŚRÓDLĄDOWYCH.....	45
8.	TERENY GÓRNICZE I OBSZARY GÓRNICZE WRAZ Z FILARAMI OCHRONNYMI.....	45
9.	UDOKUMENTOWANE ZŁOŻA KOPALIN, KOMPLEKSY PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA I PODZIEMNE BEZZBIORNIKOWE MAGAZYNY SUBSTANCJI	45
10.	OBSZARY UZDROWISK ORAZ OBSZARY OCHRONY UZDROWISKOWEJ	47
11.	ZABYTKI OBJĘTE FORMAMI OCHRONY, O KTÓRYCH MOWA W USTAWIE Z DNIA 23 LIPCA 2003 R. O OCHRONIE ZABYTEKÓW I OPIECE NAD ZABYTEKAMI (DZ. U. Z 2024 R. POZ. 1292), LUB UJĘTE W WOJEWÓDZKIEJ LUB GMINNEJ EWIDENCJI ZABYTEKÓW ORAZ DOBRA KULTURY WSPÓŁCZESNEJ.....	47
12.	OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREFY OCHRONNE	57
13.	TERENY ZAMKNIĘTE I ICH STREFY OCHRONNE	57
14.	OBSZARY OGRANICZONEGO UŻYTKOWANIA.....	57
15.	OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCENÍ, REHABILITACJI, REKULTYWACJI LUB REMEDIACJI	57
16.	OBSZARY ZDEGRADOWANE I OBSZARY REWITALIZACJI.....	58
17.	OBSZARY CICHE W AGLOMERACJI ORAZ OBSZARY CICHE POZA AGLOMERACJĄ	61
18.	GRUNTY ROLNE STANOWIĄCE UŻYTKI ROLNE KLAS I–III ORAZ GRUNTY LEŚNE	61
19.	ZAKŁADY O ZWIĘKSZONYM I DUŻYM RYZYKU WYSTĄPIENIA POWAŻNEJ AWARII PRZEMYSŁOWEJ.....	63
20.	OBSZARY PASA NADBRZEŻNEGO, W TYM W SZCZEGÓLNOŚCI PASA TECHNICZNEGO	63
21.	ROZMIESZCZENIE ISTNIEJĄCYCH I PLANOWANYCH OBIEKTÓW INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ, TRANSPORTOWEJ I TECHNICZNEJ WRAZ Z OBOWIĄZUJĄCYMI DLA NICH OGRANICZENIAMI W ZAGOSPODAROWANIU.....	63
22.	REKOMENDACJE I WNIOSKI ZAWARTE W AUDYCIE KRAJOBRAZOWYM ORAZ KRAJOBRAZY PRIORYTETOWE	74
23.	OPRACOWANIE EKOFIZJOGRAFICZNE W ZAKRESIE WYMAGAŃ, O KTÓRYCH MOWA W ART. 72 UST. 1–3 USTAWY Z DNIA 27 KWIETNIA 2001 R. – PRAWO OCHRONY ŚRODOWISKA .	116
24.	ZAPOTRZEBOWANIE NA NOWĄ ZABUDOWĘ MIESZKANIOWĄ	119
	Spis rysunków, tabel i załączników.....	120
1.	Spis rysunków	120
2.	Spis tabel	120

I. WPROWADZENIE

Projekt planu ogólnego miasta i gminy Skaryszew sporządzony został w następstwie podjęcia Uchwały Nr V/33/2024 Rady Miejskiej w Skaryszewie z dnia 30 lipca 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego miasta i gminy Skaryszew.

Zasadność przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego wynika z obowiązku, który nakłada art. 13a ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130 ze zm., dalej u.p.z.p.). Zapisy planu ogólnego gminy Horyniec-Zdrój będą uwzględniane przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz będą stanowiły podstawę prawną decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Ww. dokumenty stanowią natomiast podstawę formalną i merytoryczną do wydawania decyzji o pozwoleniu na budowę.

Granice opracowania planu ogólnego stanowią granice administracyjne gminy Skaryszew. Zakres opracowania zawiera ustalenia określone w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130 ze zm.) oraz Rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758 ze zm.).

Zgodnie z art. 65 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1688 ze zm.), w dniu wejścia w życie planu ogólnego miasta i gminy Skaryszew traci moc zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Skaryszew przyjęte Uchwałą a Nr XII/156/2000 Rady Miejskiej w Skaryszewie z dnia 28 kwietnia 2000 r. zmienione Uchwałą Nr XXX/296/2013 Rady Miejskiej w Skaryszewie z dnia 30 września 2013 r. w sprawie zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Skaryszew.

Art. 13h ust. 2 pkt 1, 2 i 3 u.p.z.p wskazuje wymóg wyjaśnienia w części tekstowej uzasadnienia do planu ogólnego **przyczyn wyznaczenia** stref planistycznych, obszarów uzupełnienia zabudowy lub obszaru zabudowy śródmiejskiej oraz ustalenia gminnych standardów urbanistycznych. Natomiast zgodnie **z art. 13 h ust. 2 pkt 4 u.p.z.p.** **w uzasadnieniu należy wyjaśnić sposób uwzględnienia uwarunkowań rozwoju przestrzennego.**

Wyjaśnienie przyczyn wyznaczenia stref planistycznych zostały przedstawione w rozdziale II niniejszego uzasadnienia natomiast obszaru uzupełnienia zabudowy w rozdziale III. W rozdziale VI opisano uwarunkowania, o których mowa w art. 13 b u.p.z.p. oraz sposób ich uwzględniania w planie ogólnym. Do uzasadnienia do planu ogólnego miasta i gminy Skaryszew sporządzono również część graficzną.

W planie ogólnym miasta i gminy Skaryszew nie ustala się obszaru zabudowy śródmiejskiej oraz gminnych standardów dostępności infrastruktury społecznej.

Projekt planu ogólnego miasta i gminy Skaryszew został sporządzony z zachowaniem wymogów proceduralnych określonych w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu

i zagospodarowaniu przestrzennym. W ramach procedury sporządzenia planu ogólnego kolejno:

- 1) Rada Miejska w Skaryszewie podjęła Uchwałę Nr V/33/2024 z dnia 30 lipca 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego miasta i gminy Skaryszew;
- 2) ogłoszono w sposób określony w art. 8 h ust. 1 o podjęciu uchwały o przystąpieniu do sporządzenia planu ogólnego, określając formę, miejsce i termin składania wniosków do dnia 16 grudnia 2024 r.;
- 3) zawiadomiono na piśmie o podjęciu ww. uchwały o przystąpieniu do sporządzenia planu ogólnego instytucje i organy właściwe do uzgadniania i opiniowania projektu planu ogólnego;
- 4) sporządzono projekt planu ogólnego wraz z prognozą oddziaływania na środowisko;
- 5)

II. STREFY PLANISTYCZNE

W ramach planu ogólnego określa się gminny katalog stref planistycznych. Strefy planistyczne wprowadzone w planie ogólnym miasta i gminy Skaryszew to:

- 1) **SW – STREFA WIELOFUNKCYJNA z ZABUDOWĄ MIESZKANIOWĄ WIELORODZINNĄ**
- 2) **SJ – STREFA WIELOFUNKCYJNA z ZABUDOWĄ MIESZKANIOWĄ JEDNORODZINNĄ**
- 3) **SZ – STREFA WIELOFUNKCYJNA z ZABUDOWĄ ZAGRODOWĄ**
- 4) **SU – STREFA USŁUGOWA**
- 5) **SP – STREFA GOSPODARCZA**
- 6) **SI – STREFA INFRASTRUKTURALNA**
- 7) **SN – STREFA ZIELENI i REKREACJI**
- 8) **SC – STREFA CMENTARZY**
- 9) **SO – STREFA OTWARTA**
- 10) **SK – STREFA KOMUNIKACYJNA**

Plan ogólny nie wyznacza na terenie miasta i gminy Skaryszew strefy SH - handlu wielkopowierzchniowego, SR – strefy produkcji rolniczej oraz strefy SG - górnictwa.

Nie ustala się obszaru zabudowy śródmiejskiej oraz gminnych standardów dostępności infrastruktury społecznej.

Wyznaczone strefy planistyczne uwzględniają istniejące uwarunkowania przestrzenne, przyrodnicze, konserwatorskie oraz umożliwiają realizację nowej zabudowy z zachowaniem zasad ładu przestrzennego, w nawiązaniu do lokalnego krajobrazu kulturowego w tym kompozycji przestrzennych w otoczeniu zabytków. Ponadto strefy te wskazują istniejącą zabudowę, której utrzymanie w planach miejscowych bądź decyzjach o warunkach zabudowy będzie możliwe przy uwzględnieniu ograniczeń wynikających przepisów odrębnych m.in. z zakresu ochrony przyrody, ochronie zabytków i opiece nad zabytkami czy prawa wodnego.

Wyznaczając strefy planistyczne w uwzględniano częściowo wnioski złożone w procedurze planistycznej oraz dotychczasowych dokumentach planistycznych i strategicznych jako kontynuacja polityki przestrzennej gminy.

Strefy SW, SJ i SZ zostały wyznaczone w granicach:

1. terenów istniejącej zabudowy mieszkaniowej, które charakteryzują się podobnymi uwarunkowaniami przestrzennymi, standardami kształtowania zabudowy i zasadami zagospodarowania terenu;
2. terenów przeznaczonych w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę mieszkaniową wielorodzinną i jednorodzinną;
3. obszarów uzupełnienia zabudowy.

Do stref SW, SJ i SZ zostały również zakwalifikowane istniejące tereny usług, infrastruktury technicznej i zieleni urządzonej zlokalizowane w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej.

Plan ogólny w strefach SW, SJ i SZ umożliwia realizację innych funkcji niż zabudowa mieszkaniowa. **Szczegółowe ustalenia** dla stref zlokalizowanych w zasięgu oddziaływania linii kolejowej w tym uwzględnia ograniczeń w zagospodarowaniu wynikających z przepisów odrębnych z zakresu transportu kolejowego zostaną zawarte w sporządzonym dla tego obszaru miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego bądź decyzji o warunkach zabudowy. Ponadto ze względu na określony w u.p.z.p. zakres planu ogólnego nie jest możliwe wyznaczenie dodatkowych warunków ograniczenia lokalizacji zabudowy.

Strefy SU, SP i SI zostały wyznaczone na obszarach istniejącej zabudowy o danej funkcji oraz na terenach przeznaczonych do rozwoju ww. funkcji w dotychczasowych dokumentach planistycznych, jako kontynuacja polityki przestrzennej gminy umożliwiającej rozwój gminy oraz podnoszenie jakości życia mieszkańców w sferze społecznej i ekonomicznej. Wyznaczone strefy SU i SP nie powodują fragmentacji zwartych obszarów rolnych oraz zostały wyznaczone z uwzględnieniem racjonalnego gospodarowania gruntami rolnymi i tworzenia harmonijnej i uporządkowanej przestrzeni.

Strefy SN i SC zostały wyznaczone na obszarach istniejącego zagospodarowania o danej funkcji oraz na terenach przeznaczonych do rozwoju ww. funkcji w dotychczasowych dokumentach planistycznych, jako kontynuacja polityki przestrzennej gminy umożliwiająca zaspokojenie potrzeb mieszkańców w zakresie sportu, rekreacji i pochówku.

Strefy SC obejmują tereny cmentarzy czynnych oraz rezerw pod ich rozwój. Plan ogólny w strefie SC **poza terenem cmentarza** umożliwia realizację innych funkcji określonych w Rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758 ze zm.). Na etapie sporządzania miejscowego planu zostanie ustalona linia rozgraniczająca terenu cmentarza i od niej wskazana strefa sanitarna w odległość 50 m i 150 m. Lokalizowanie zabudowy mieszkaniowej w sąsiedztwie cmentarza regulują przepisy odrębne, które należy uwzględnić w procedurze sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. W części graficznej uzasadnienia wskazano maksymalne możliwe strefy sanitarne w odległości 50 m i 150 m.

Rozbudowa istniejących czynnych cmentarzy będzie możliwa przy spełnieniu wymagań określonych w przepisach odrębnych z zakresu cmentarzy i chowania zmarłych m.in.:

1. odległości od granicy cmentarza ujęć wody o charakterze zbiorników wodnych służących jako źródło zaopatrzenia sieci wodociągowej w wodę do picia i potrzeb gospodarczych, nie może być mniejsza niż 500 m;
2. odległości od zabudowań mieszkalnych, od zakładów produkujących artykuły żywności, zakładów żywienia zbiorowego bądź zakładów przechowywujących artykuły żywności oraz studzien, źródeł i strumieni, służących do czerpania wody do picia i potrzeb gospodarczych;
3. ukształtowania terenu umożliwiające łatwy spływ wód deszczowych oraz nie podległą zalewom;

4. głębokości i zmienności poziomu wód gruntowych oraz kierunku ich spadku,
5. rodzaju gleby tj. gleba pod cmentarz powinna być przepuszczalna i nie zawierać węglanu wapnia.

W planie ogólnym istnieje możliwość wyznaczenia stref dopuszczających zabudowę mieszkaniową przy jednoczesnym spełnieniu warunków przepisów odrębnych z zakresu cmentarzy i chowania zmarłych na etapie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego – określony profil funkcjonalny umożliwia lokalizację m.in. terenów usług lub zieleni.

Strefy SO zostały wyznaczone na pozostałym terenie gminy poza obszarami zabudowy. Strefy **1-22SO** obejmują tereny użytków ekologicznych i Obszaru Chronionego Krajobrazu – w strefach tych nie wyznaczono profilu dodatkowego oraz nie ustalono standardów urbanistycznych z uwagi, iż profil podstawowy nie dopuszcza lokalizacji zabudowy. Strefy **23-24SO** obejmują swoim zasięgiem obszary szczególnego zagrożenia powodzią. Dla tych stref dopuszczono jedynie teren zieleni urządzonej z katalogu profilu dodatkowego oraz nie ustalono standardów urbanistycznych z uwagi, iż profile funkcjonalne nie dopuszczają lokalizacji zabudowy. Pozostałe strefy obejmują tereny rolne i leśne, na których dopuszczono lokalizację elektrowni słonecznych i geotermalnych oraz zieleni urządzonej.

Strefa SK obejmuje swoim zakresem drogę krajową, drogę wojewódzką oraz układ dróg powiatowych. Zgodnie z rozporządzeniem POG strefę komunikacyjną można wyznaczyć dla obiektów istniejących oraz planowanych, których lokalizacja jest potwierdzona ustaleniem linii rozgraniczających teren. W związku z powyższym nie wyznaczono przebiegu projektowanych dróg.

Dla poszczególnych **stref planistycznych określono profile dodatkowe** zgodne z załącznikiem nr 1 rozporządzenia POG, w taki sposób, aby nie generowały one konfliktów przestrzennych i umożliwiły zachowanie zasad ładu przestrzennego.

Dla stref, w których obowiązujący miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **ustala minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej, mniejszy niż wynika to z załącznika nr 1 rozporządzenia POG możliwe było jego utrzymanie zgodnie z §2 ust. 3 ww. rozporządzenia.**

Dla stref **SK oraz części SO**, które nie przewidują możliwości realizacji budynków nie wyznaczono gminnych standardów urbanistycznych. Zgodnie z **art. 13e ust. 2 pkt 3 u.p.z.p.** dla tych stref **nie jest obligatoryjne** określenie gminnych standardów urbanistycznych. Dla stref SO, w których nie ustalono minimalnej powierzchni biologicznie czynnej, określenie jej zostaną określone na etapie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego przy uwzględnieniu istniejących uwarunkowań przestrzennych oraz przepisów odrębnych.

Wskazane gminne standardy urbanistyczne są kontynuacją polityki przestrzennej gminy, zapisanej w dotychczasowych dokumentach planistycznych i umożliwiają realizację nowej zabudowy z zachowaniem zasad ładu przestrzennego, w nawiązaniu do lokalnego krajobrazu kulturowego i w oparciu o wykształcony układ dróg. Określone gminne standardy urbanistyczne umożliwią m.in. ochronę jakości krajobrazu w tym przeciwdziałanie dysharmonii i fragmentacji krajobrazu z zachowaniem zwartej charakteru zabudowy nawiązującej do istniejących obiektów i otoczenia.

Ponadto należy zauważyć, iż w strefach oznaczonych symbolami **SW, SJ, SZ, SU, SP, SN, SC, SO i SK** teren infrastruktury technicznej w profilu podstawowym dotyczy terenów

telekomunikacji oraz innych terenów infrastruktury technicznej o powierzchni nie większej niż 5000 m² (zgodnie z załącznikiem nr 1 Rozporządzenia POG). **W związku z powyższym na etapie sporządzania miejscowych planów będzie możliwość wyznaczenia terenów infrastruktury o powierzchni nie większej niż 0,5 ha.**

1. SW – strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną					
profil podstawowy: teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej					
nr	profil dodatkowy	maks. nadziemna intensywność zabudowy	maks. udział pow. zabudowy [%]	maks. wys. zabudowy [m]	min. udział pow. biologicznie czynnej [%]
1-2	teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	1,8	60	16	30

2. SJ – strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodziną					
profil podstawowy: teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej					
nr	profil dodatkowy	maks. nadziemna intensywność zabudowy	maks. udział pow. zabudowy [%]	maks. wys. zabudowy [m]	min. udział pow. biologicznie czynnej [%]
1-25	teren zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	1,8	60	12	20
26-814	teren zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	1,5	50	12	30

3. SZ – strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową

profil podstawowy:

teren zabudowy zagrodowej, teren produkcji w gospodarstwach rolnych, teren akwakultury i obsługi rybactwa, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej

nr	profil dodatkowy	maks. nadziemna intensywność zabudowy	maks. udział pow. zabudowy [%]	maks. wys. zabudowy [m]	min. udział pow. biologicznie czynnej [%]
1-4	teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren usług, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	1,3	45	12	20
5-1081	teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren usług, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	1,5	50	12	30

4. SU – strefa usługowa

profil podstawowy:

teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej

nr	profil dodatkowy	maks. nadziemna intensywność zabudowy	maks. udział pow. zabudowy [%]	maks. wys. zabudowy [m]	min. udział pow. biologicznie czynnej [%]
1-4	teren składów i magazynów, teren elektrowni słonecznej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	1,5	50	12	20
5-7	teren składów i magazynów, teren elektrowni słonecznej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	1,8	60	15	30
8-118	teren składów i magazynów, teren elektrowni słonecznej, teren zieleni naturalnej,	1,5	50	12	30

	teren lasu, teren wód				
--	-----------------------	--	--	--	--

5. SP – strefa gospodarcza

profil podstawowy:

teren produkcji, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej

nr	profil dodatkowy	maks. nadziemna intensywność zabudowy	maks. udział pow. zabudowy [%]	maks. wys. zabudowy [m]	min. udział pow. biologicznie czynnej [%]
1-63	teren usług, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	2,1	70	15	20

6. SI – strefa infrastrukturalna

profil podstawowy:

teren infrastruktury technicznej, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych

nr	profil dodatkowy	maks. nadziemna intensywność zabudowy	maks. udział pow. zabudowy [%]	maks. wys. zabudowy [m]	min. udział pow. biologicznie czynnej [%]
1-3	teren usług, teren produkcji, teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	0,5	30	12	20

7. SN – strefa zieleni i rekreacji

profil podstawowy:

teren urządzonej, teren plaży, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej

nr	profil dodatkowy	maks. naziemna intensywność zabudowy	maks. udział pow. zabudowy [%]	maks. wys. zabudowy [m]	min. udział pow. biologicznie czynnej [%]
1-4	teren usług sportu i rekreacji, teren usług kultury i rozrywki, teren usług handlu detalicznego, teren usług gastronomii, teren usług turystyki, teren usług nauki, teren usług edukacji, teren usług zdrowia i pomocy społecznej, teren zieleni naturalnej, teren lasu	0,3	30	10	50

8. SC – strefa cmentarzy

profil podstawowy:

teren cmentarza, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej

nr	profil dodatkowy	maks. naziemna intensywność zabudowy	maks. udział pow. zabudowy [%]	maks. wys. zabudowy [m]	min. udział pow. biologicznie czynnej [%]
1-4	teren usług kultu religijnego, teren usług handlu detalicznego, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	0,2	10	12	30

9. SO – strefa otwarta					
profil podstawowy: teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej					
nr	profil dodatkowy	maks. nadziemna intensywność zabudowy	maks. udział pow. zabudowy [%]	maks. wys. zabudowy [m]	min. udział pow. biologicznie czynnej [%]
1-22	<i>nie ustala się</i>	<i>nie ustala się</i>	<i>nie ustala się</i>	<i>nie ustala się</i>	<i>nie ustala się</i>
23-24	teren zieleni urządzonej	<i>nie ustala się</i>	<i>nie ustala się</i>	<i>nie ustala się</i>	<i>nie ustala się</i>
25-67	teren elektrowni słonecznej, teren elektrowni geotermalnej, teren zieleni urządzonej	0,1	5	8	<i>nie ustala się</i>

10. SK – strefa komunikacyjna					
profil podstawowy: teren autostrady, teren drogi ekspresowej, teren drogi głównej ruchu przyspieszonego, teren drogi głównej, teren komunikacji kolejowej i szynowej, teren komunikacji kolei linowej, teren komunikacji wodnej, teren komunikacji lotniczej, teren obsługi komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej					
nr	profil dodatkowy	maks. nadziemna intensywność zabudowy	maks. udział pow. zabudowy [%]	maks. wys. zabudowy [m]	min. udział pow. biologicznie czynnej [%]
1-13	teren drogi zbiorczej, teren zieleni urządzonej, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód	<i>nie ustala się</i>	<i>nie ustala się</i>	<i>nie ustala się</i>	<i>nie ustala się</i>

III. OBSZARY UZUPEŁNIENIA ZABUDOWY (OUZ)

Na terenie gminy Skaryszew obowiązuje 19 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego o łącznej powierzchni 198,95 ha, które obejmują 1,16% powierzchni gminy.

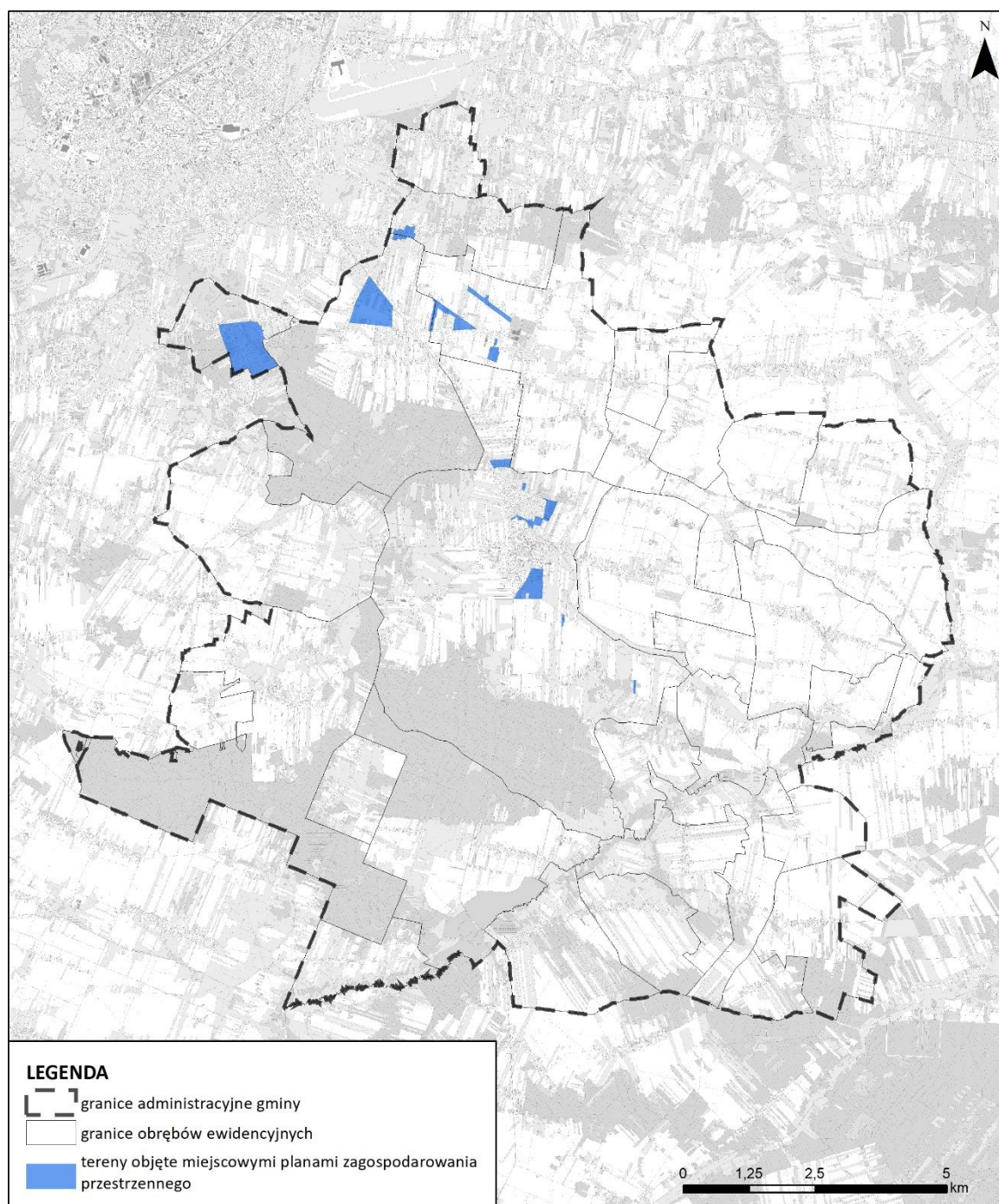
Tabela 1 Wykaz obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

źródło: UMiG Skaryszew

Lp.	Uchwała	Nazwa	Data uchwały	Powierzchnia [ha]
1	XXIII/160/97	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Skaryszew (uchwała nr XXIII/160/97)	23.05.1997	0,28
2	XXIII/159/97	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Skaryszew (uchwała nr XXIII/159/97)	23.05.1997	10,17
3	XIII/155/2000	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Skaryszew (uchwała nr XIII/155/2000)	28.04.2000	16,94
4	XXI/252/2001	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Skaryszew (uchwała nr XXI/252/2001)	04.09.2001	0,83
5	XXIV/282/2001	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Skaryszew (uchwała nr XXIV/282/2001)	28.12.2001	5,77
6	XXIV/281/2001	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Skaryszew (uchwała nr XXIV/281/2001)	28.12.2001	0,80
7	XXIV/280/2001	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Skaryszew (uchwała nr XXIV/280/2001)	28.12.2001	5,24
8	XXV/290/2002	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Skaryszew (uchwała nr XXV/290/2002)	27.02.2002	0,72
9	XXV/292/2002	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Skaryszew (uchwała nr XXV/292/2002)	27.02.2002	4,43
10	XXV/291/2002	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Skaryszew (uchwała nr XXV/291/2002)	27.02.2002	0,01
11	XVII/315/2002	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Skaryszew (uchwała nr XVII/315/2002)	30.08.2002	7,31
12	XVII/314/2002	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Skaryszew (uchwała nr XVII/314/2002)	30.08.2002	2,20
13	III/20/2002	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Skaryszew (uchwała nr III/20/2002)	27.12.2002	2,29
14	VIII/62/2003	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Skaryszew (uchwała nr VIII/62/2003)	22.08.2003	14,70

15	XXXIII/230/2009	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Skaryszew (uchwała nr XXXIII/230/2009)	27.11.2009	3,31
16	XXXV/269/2010	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Skaryszew (uchwała nr XXXV/269/2010)	22.03.2010	47,86
17	XV/131/2012	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Skaryszew (uchwała nr XV/131/2012)	23.02.2012	69,14
18	XXXII/297/2017	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Skaryszew (uchwała nr XXXII/297/2017)	28.11.2017	4,99
19	XXXII/296/2017	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Skaryszew (uchwała nr XXXII/296/2017)	28.11.2017	1,96

Rysunek 1 Obszary objęte obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego
Źródło: Opracowanie własne



Proces inwestycyjny na obszarach poza obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego opiera się na wydawanych decyzjach o warunkach zabudowy i zagospodarowaniu terenu.

Zgodnie z art. 61 ust. 1 pkt 1a u.p.z.p. wydanie decyzji o warunkach zabudowy jest możliwe jedynie w przypadku spełnienia m.in. warunku położenia terenu na obszarze uzupełnienia zabudowy.

Ze względu, iż miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego objęta jest jedynie część gminy, zasadne jest wyznaczenie obszarów uzupełnienia zabudowy, aby umożliwić mieszkańcom gminy oraz inwestorom dalszy proces inwestycyjny w oparciu o plan ogólny miasta i gminy Skaryszew.

W planie ogólnym miasta i gminy Skaryszew, **wyznaczono obszary uzupełnienia zabudowy oraz poszerzono ich granice**, aby umożliwić uzupełnienie istniejącej zabudowy, w szczególności w terenach przyległych do dróg publicznych, wyposażonych w infrastrukturę techniczną oraz w wyniku rozpatrzenia wniosków mieszkańców. Rozszerzenie obszarów uzupełniania zabudowy uwzględnia przyjętą politykę przestrzenną gminy wskazaną w obowiązującym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Skaryszew przyjętym uchwałą nr XIII/156/2000 Rady Miasta i Gminy w Skaryszewie z dnia 28 kwietnia 2000 r. z późniejszymi zmianami. Dogęszczenie zabudowy na wskazanych terenach jest uzasadnione ze względu na zmniejszanie kosztów, jakie ponosi gmina w celu doprowadzenia infrastruktury technicznej i komunikacyjnej oraz ze względu na dbałość o ład przestrzenny, zrównoważony rozwój i uporządkowanie zabudowy.

Obszary uzupełnienia zabudowy (w dalszej części uzasadnienia nazywany wyjściowy obszar uzupełniania zabudowy) zostały wyznaczone zgodnie z § 1 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 2 maja 2024 r. w sprawie sposobu wyznaczania obszaru uzupełnienia zabudowy w planie ogólnym gminy (Dz.U. z 2024 r. poz. 729, dalej *rozporządzenie OUG*).

W pierwszej kolejności określono zgrupowania nie mniej niż 5 budynków, w których obrys każdego z budynków w zgrupowaniu znajduje się w odległości nie większej niż 100 m od obrysu co najmniej jednego innego budynku w zgrupowaniu. Do ww. zgrupowania uwzględniono wyłącznie:

1. budynki przemysłowe o symbolu 101,
2. budynki handlowo-usługowe o symbolu 103,
3. budynki biurowe o symbolu 105,
4. budynki szpitali i inne budynki opieki zdrowotnej o symbolu 106,
5. budynki oświaty, nauki i kultury oraz budynki sportowe o symbolu 107,
6. pozostałe budynki niemieszkalne o symbolu 109,
7. budynki mieszkalne o symbolu 110

według Klasyfikacji Środków Trwałych.

Zgodnie z § 1 ust. 2 rozporządzenia OUG, informacje o budynkach pozyskuje się na podstawie danych pochodzących z baz danych:

- 1) ewidencji gruntów i budynków, o której mowa w art. 4 ust. 1a pkt 2 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. - Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. z 2024 r. poz. 1151 z późn. zm.);
- 2) obiektów topograficznych o szczegółowości zapewniającej tworzenie standardowych opracowań kartograficznych w skalach 1:500-1:5000, o których mowa w art. 4 ust. 1a pkt 12 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. - Prawo geodezyjne i kartograficzne - wyłącznie w przypadku budynków niewykazanych w bazie danych, o której mowa w pkt 1;

- 3) obiektów topograficznych o szczegółowości zapewniającej tworzenie standardowych opracowań kartograficznych w skalach 1:10 000-1:100 000, o których mowa w art. 4 ust. 1a pkt 8 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. - Prawo geodezyjne i kartograficzne - wyłącznie w przypadku budynków niewykazanych w bazach danych, o których mowa w pkt 1 i 2.

W związku z powyższym, w pierwszej kolejności selekcji poddano budynki ujęte w bazie danych ewidencji gruntów i budynków (dalej egib), spełniające warunek rodzaju budynku określonego wg. KŚT uwzględnianego do wyznaczania OUZ. Następnie, powyższe wyselekcjonowane budynki uzupełniono o budynki zawarte w bazie danych obiektów topograficznych o szczegółowości zapewniającej tworzenie standardowych opracowań kartograficznych w skalach 1:500-1:5000 (dalej BDOT500) spełniające warunek rodzaju budynku określonego wg. KŚT uwzględnianego do wyznaczania OUZ, a niewystępujące w wyżej wspomnianym zbiorze powstałym na skutek selekcji budynków ujętych w egib. Następnie, powyższe wyselekcjonowane budynki uzupełniono o budynki zawarte w bazie danych obiektów topograficznych o szczegółowości zapewniającej tworzenie standardowych opracowań kartograficznych w skalach 1:10 000-1:100 000 (dalej BDOT10k) spełniające warunek rodzaju budynku określonego wg. KŚT uwzględnianego do wyznaczania OUZ, a niewystępujące w wyżej wspomnianym zbiorze powstałym na skutek selekcji budynków ujętych w egib oraz BDOT500. W powyżej opisany sposób został wyselekcjonowany zbiór budynków pochodzących z baz danych wskazanych § 1 ust. 2 rozporządzenia OUZ spełniających warunek określony w § 1 ust. 1 pkt. 1 rozporządzenia OUZ.

Następnie wyznaczono obszary ograniczone krzywą poprowadzoną w odległości 50 m od obrysu ww. budynków położonych w zgrupowaniach.

Zgodnie z § 1 ust. 1 pkt 3 ww. rozporządzenia do obszarów dodano obszary o jednostkowej powierzchni nie większej niż 5000 m² ograniczone z każdej strony wyznaczonym obszarem.

Wewnątrz obszarów, które powstały w wyniku wyznaczenia krzywej w odległości 50 m od obrysu budynków i dodania jednostek o powierzchni nie większej niż 5000 m², wyznaczono krzywą poprowadzoną w odległości 40 m od granicy tych obszarów, zgodnie z §1 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia OUZ.

Obszar uzupełnienia zabudowy wyznaczony zgodnie z ww. ustaleniami rozporządzenia OUZ wynosi 7 963 330 m².

Zgodnie z §1 ust. 5 rozporządzenia OUZ rozszerzono granice obszarów uzupełnienia zabudowy, uwzględniając lokalne uwarunkowania oraz politykę przestrzenną gminy, jednak nie więcej niż o obszar o łącznej powierzchni obliczonej zgodnie ze wzorem:

$$P_p = 25\% * (P_b - P_u)$$

gdzie:

P_p – oznacza łączną maksymalną powierzchnię powiększenia obszarów uzupełnienia zabudowy wyznaczonych w sposób, o którym mowa w ust. 1 rozporządzenia OUZ, w wyniku rozszerzenia ich granic,

P_b – oznacza łączną powierzchnię obszarów wyznaczonych w sposób, o którym mowa w ust. 1 pkt 1–3 rozporządzenia OUZ,

P_u – oznacza łączną powierzchnię obszarów uzupełnienia zabudowy wyznaczonych w sposób, o którym mowa w ust. 1 ww. rozporządzenia.

$$P_p = 25\% * (19\,359\,700\text{ m}^2 - 7\,963\,330\text{ m}^2) = 25\% * 11\,396\,370\text{ m}^2 = 2\,849\,092\text{ m}^2$$

Granice obszarów uzupełnienia zabudowy zostały rozszerzone o **2 845 563 m²**. Rozszerzenia dokonano na tereny pozbawione dotychczas zabudowy, w tym luki w istniejącej zabudowie – uwzględniając częściowo wnioski do procedury planistycznej, dotychczasowe ustalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Skaryszew przyjętym uchwałą nr XIII/156/2000 Rady Miasta i Gminy w Skaryszewie z dnia 28 kwietnia 2000 r. z późniejszymi zmianami (w zakresie obszarów dopuszczających zabudowę mieszkaniową w sąsiedztwie istniejącej zabudowy), lokalizację sieci uzbrojenia terenu, występowanie obszarów chronionych, obszarów szczególnego zagrożenia powodzią oraz politykę przestrzenną gminy. Zasięg rozszerzenia obszarów uzupełnienia zabudowy został dostosowany do granic działek ewidencyjnych lub części działek tak aby na wskazanym obszarze była możliwość realizacji zabudowy w nawiązaniu do otaczającej zabudowy.

Nie rozszerzano terenów OUZ na obecnie zagospodarowane tereny, jako iż zgodnie z art. 61 ust. 1a pkt 2 u.p.z.p. dla inwestycji polegającej na odbudowie, rozbudowie lub nadbudowie obiektu budowlanego nie jest konieczne jego położenie w terenie obszaru uzupełnienia zabudowy.

IV. ZAPOTRZEBOWANIE NA NOWĄ ZABUDOWĘ MIESZKANIOWĄ W GMINIE

Zgodnie z § 3 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758 ze zm.) zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową wyliczane jest wzorem:

$$ZAP = M_{20} - \frac{PUM_0}{P_{20}}$$

gdzie:

ZAP – oznacza zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową,

M₂₀ – oznacza prognozowaną liczbę mieszkańców gminy w oparciu o dane udostępniane przez statystykę publiczną, powiększoną o 5%,

PUM₀ – oznacza łączną powierzchnię użytkową mieszkań w gminie zgodną z najnowszymi danymi,

P₂₀ – oznacza prognozowaną powierzchnię użytkową mieszkań w gminie na jednego mieszkańca.

1. Prognozowana liczba mieszkańców (M₂₀)

Zgodnie z § 3 ust. 5 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758 ze zm.) przyjmuje się okres prognozy obejmujący 20 lat od roku, którego dotyczą najnowsze dostępne dane dotyczące liczby mieszkańców gminy udostępnianych przez statystykę

publiczną, a takie dane dostępne są z 2024 r. W związku z tym okres prognozy powinien obejmować 2044 r.

Zgodnie z prognozami Głównego Urzędu Statystycznego liczba mieszkańców gminy Skaryszew w 2044 r. wynosić będzie 15 235 osób¹.

$$M_{20} = 15\,235 \text{ os} + 5\% = \mathbf{15\,997 \text{ os.}}$$

2. Łączna powierzchnia użytkowa mieszkań zgodna z najnowszymi danymi PUM₀

Najnowsze dane udostępnione przez GUS (stan na 31.12.2024 r.) wskazują, że łączna powierzchnia użytkowa mieszkań w gminie Skaryszew wynosi 466 461 m².

$$PUM_0 = \mathbf{466\,461 \text{ m}^2}$$

3. Prognozowana powierzchnia użytkowa mieszkań w gminie na jednego mieszkańca P₂₀

Zgodnie z § 3 ust. 3 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758 ze zm.) prognozowaną powierzchnię użytkową mieszkań w gminie na jednego mieszkańca oblicza się zgodnie z jednym ze wzorów:

$$P_{20} = 3P_0 - 2P_{-10}$$

$$P_{20} = 2P_0 - P_{-20}$$

gdzie:

P₀ – oznacza powierzchnię użytkową mieszkań w gminie na jednego mieszkańca zgodną z najnowszymi danymi,

P₋₁₀ – oznacza powierzchnię użytkową mieszkań w gminie na jednego mieszkańca zgodną z danymi udostępnianymi przez statystykę publiczną, według stanu na 10 lat przed rokiem, z którego pochodzą najnowsze dane,

P₋₂₀ – oznacza powierzchnię użytkową mieszkań w gminie na jednego mieszkańca zgodną z danymi udostępnianymi przez statystykę publiczną, według stanu na 20 lat przed rokiem, z którego pochodzą najnowsze dane.

Najnowsze dane udostępnione przez GUS (stan na 31.12.2024 r.) wskazują, że w gminie Skaryszew:

P₀	P₋₁₀	P₋₂₀
29,9 m ² /os.	25,5 m ² /os.	22,6 m ² /os.

¹ Główny Urząd Statystyczny: Prognoza ludności na lata 2023-2060, Warszawa 2023

$$P_{20} = 3 \times 29,9 \text{ m}^2/\text{os.} - 2 \times 25,5 \text{ m}^2/\text{os.} = 38,7 \text{ m}^2/\text{os.}$$

$$P_{20} = 2 \times 29,9 \text{ m}^2/\text{os.} - 22,6 \text{ m}^2/\text{os.} = 37,2 \text{ m}^2/\text{os.}$$

Prognozowaną powierzchnię użytkową mieszkań w gminie na jednego mieszkańca obliczono za pomocą dwóch wzorów podanych w § 3 ust. 3 ww. rozporządzenia. Zgodnie z § 3 ust. 8 rozporządzenia, do dalszych obliczeń przyjęto wartość **40m²** na mieszkańca.

4. Obliczenie zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową w gminie Skaryszew (ZAP)

$$\text{ZAP} = 15\,997 \text{ os.} - \frac{466\,461 \text{ m}^2}{40 \frac{\text{m}^2}{\text{os.}}} = \mathbf{4335 \text{ os.}}$$

Zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową w gminie Skaryszew wynosi **4 335 os.**

Zgodnie z art. 13d ust. 2 u.p.z.p. plan ogólny miasta i gminy Skaryszew może wyznaczać strefy planistyczne oznaczone symbolami SW (strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną), SJ (strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną) i SZ (strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową), w których chłonność terenów niezabudowanych **nie może być mniejsza niż 3035 os. (70% zapotrzebowania) i większa niż 5636 os. (130% zapotrzebowania).**

Jednocześnie obowiązuje wyjątek opisany w art. 13d ust. 3 u.p.z.p. pozwalający na wyznaczenie obszarów przekraczających 130% zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową w terenach obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i obszarów uzupełnienia zabudowy (OUZ).

V. CHŁONNOŚĆ TERENÓW NIEZABUDOWANYCH

Zgodnie z art. 13d u.p.z.p. **wyznaczając strefy planistyczne** obejmujące zabudowę mieszkaniową, **w pierwszej kolejności uwzględnia się obszary:**

- 1) dla których w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego określono przeznaczenie umożliwiające realizację funkcji mieszkaniowej lub zabudowy zagrodowej;
- 2) obszary uzupełnienia zabudowy (wyjściowy obszar uzupełnienia zabudowy wyznaczony w sposób, o którym mowa w § 1 ust. 1 Rozporządzenia OUZ) czy jego rozszerzenie wyznaczone zgodnie z § 1 ust. 5 i 6 ww. rozporządzenia);
- 3) z istniejącą zabudową o funkcji mieszkaniowej i zagrodowej, z wyłączeniem luk w tej zabudowie.

Zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową w gminie Skaryszew wynosi 4335 os.

Zgodnie z art. 13d ust. 2 u.p.z.p. plan ogólny gminy Skaryszew musi wyznaczać strefy planistyczne oznaczone symbolami SW (strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną), SJ (strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną) i SZ (strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową), w których **chłonność terenów niezabudowanych nie może być mniejsza niż 3035 os. (70% zapotrzebowania) i większa niż 5636 os. (130% zapotrzebowania).**

Jednocześnie obowiązuje wyjątek opisany w art. 13d ust. 3 u.p.z.p. pozwalający na wyznaczenie obszarów przekraczających 130% zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową w terenach obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i obszarów uzupełnienia zabudowy (OUZ).

Chłonność terenów niezabudowanych oblicza się uwzględniając powierzchnię terenów niezabudowanych, w tym luk w istniejącej zabudowie oraz chłonność terenów zabudowanych w sposób najbardziej zbliżony do planowanego w strefie w zakresie rodzaju zabudowy, nadziemnej intensywności zabudowy, dopuszcza się uwzględnienie prognozowanych proporcji między funkcją mieszkaniową a innymi funkcjami. Obszar gminy przeanalizowano pod kątem możliwości realizacji nowej zabudowy w ramach uzupełnień luk w istniejącej zabudowie. Ich chłonność obliczono na podstawie chłonności terenów zabudowanych w sposób najbardziej zbliżony do planowanego w strefie w zakresie rodzaju zabudowy. Na terenie gminy, w ramach zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zabudowy zagrodowej dominuje lokalizowanie na działce budowlanej jednego budynku mieszkalnego wraz z budynkami towarzyszącymi tj. budynkami gospodarczymi, garażowymi czy inwentarskimi, co wlicza się do wartości wskaźnika nadziemnej intensywności zabudowy. **W związku z powyższym, w celu obliczenia chłonności terenów niezabudowanych, wyrażonej w liczbie osób przyjęto, że na jednej działce budowlanej powstanie jeden budynek mieszkalny, zawierający jeden lokal mieszkalny i zamieszka go średnia liczba osób przypadająca na jeden lokal mieszkalny zgodna z danymi GUS.**

1. Chłonność w strefach dla terenów objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego

Zgodnie z art. 13d u.p.z.p. wyznaczając strefy planistyczne obejmujące zabudowę mieszkaniową, w pierwszej kolejności uwzględnia się obszary, dla których w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego określono przeznaczenie umożliwiające realizację funkcji mieszkaniowej.

W związku z powyższym konieczne jest obliczenie chłonności terenów niezabudowanych objętych obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.

Zgodnie z §3 ust. 11 pkt 2 Rozporządzenia POG, chłonność terenów niezabudowanych oblicza się uwzględniając chłonność terenów zabudowanych w sposób najbardziej zbliżony do planowanego w strefie. Na terenie gminy Skaryszew obowiązuje 19 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego o łącznej powierzchni 198,95 ha, które obejmują 1,16% powierzchni gminy. Ponieważ część stref oznaczonych symbolami SW, SJ i SZ wyznaczono w terenach, dla których w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego określono przeznaczenie umożliwiające realizację funkcji mieszkaniowej oraz określono gminne standardy urbanistyczne wynikające z ustaleń tych planów, można założyć,

że dalsza zabudowa w tych terenach będzie kształtować się zgodnie z zapisami ww. planów miejscowych. W związku z tym chłonność terenów niezabudowanych dla tych stref zdecydowano się obliczyć uwzględniając zapisy obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Na terenie gminy wyznaczono niezabudowane działki leżące w obszarach objętych planami oraz sprawdzono na jakich zasadach (określone wskaźniki urbanistyczne) plany dopuszczają ich zabudowanie. Ponadto sprawdzono czy kształt oraz powierzchnia wyznaczonych terenów umożliwia ich zabudowanie. Działki o zbyt małej powierzchni oraz kształcie uniemożliwiającym zlokalizowanie budynku zostały odrzucone z dalszych analiz.

W celu obliczenia chłonności posłużono się wielkością działki budowlanej. Dla części terenów plany miejscowe nie ustalają tego parametru. W mpzp wartości te dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wynoszą od 400 m² do 1000 m². W obowiązujących planach miejscowych wyznaczono tereny zabudowy zagrodowej z dopuszczeniem zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usług, dla których w nawiązaniu do zabudowy w sąsiedztwie, przyjęto założenie, że na tych terenach powstanie zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna.

W celu obliczenia chłonności posłużono się wielkością działki budowlanej dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wskazanych w planach, przy braku tego parametru odnoszono się do obecnych podziałów ewidencyjnych i wielkości działek sąsiednich.

W związku z powyższym przyjęto, powierzchnię nowo wydzielanych działek budowlanych, zgodnie z poniższą tabelą. Założono, że na jednej działce budowlanej powstanie jeden budynek, zawierający jeden lokal mieszkalny i zamieszka w nim średnio 3,37 osoby. Zgodnie z danymi GUS (stan na 31.12.2024 r.) na jedno mieszkanie w gminie Skaryszew przypada średnio 3,37 osoby.

W przypadku funkcji mieszanych (np. MN/U – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usług) przyjęto równorzędny rozkład funkcji po 50%.

Do stref wielofunkcyjnych z zabudową mieszkaniową jednorodziną oraz z zabudową zagrodową (SJ, SZ) uwzględniono również tereny planowanych dróg wyznaczone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, które nie stanowią nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową, ponieważ docelowo będą służyły do zapewnienia niezbędnej obsługi komunikacyjnej. Ponadto, strefy planistyczne z zabudową mieszkaniową (SJ, SZ) wyznacza się biorąc pod uwagę uwarunkowania, o których mowa w art. 13 b. u.p.z.p, a do takich uwarunkowań należą planowany układ komunikacyjny określony w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

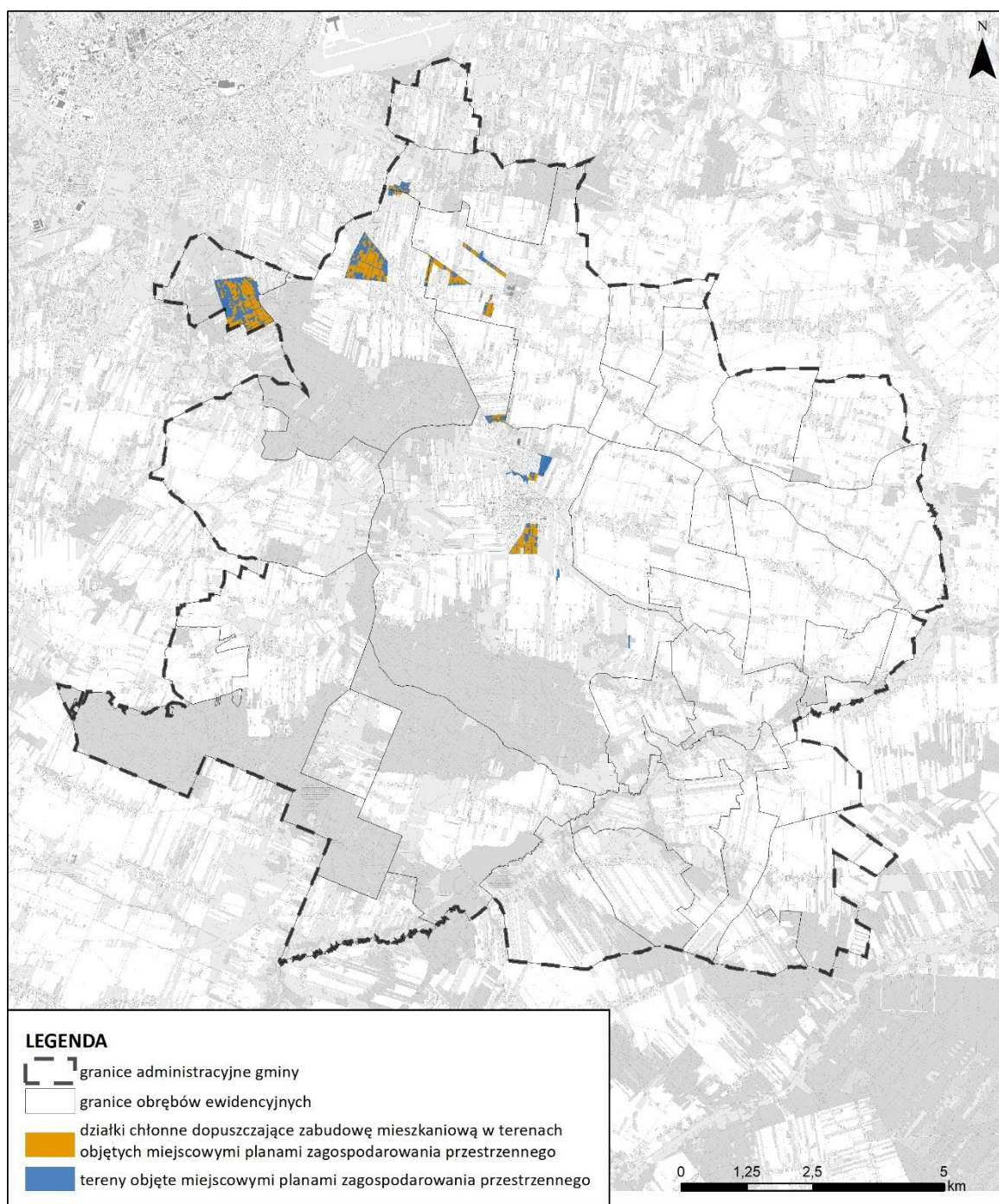
Chłonność położonych na terenie gminy Skaryszew obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę o funkcji mieszkaniowej wynosi 4404 osoby.

Tabela 2 Chłonność obszarów niezabudowanych przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę mieszkaniową

Nr uchwały mpzp	Przeznaczenie terenu	Powierzchnia terenu	Udział funkcji mieszkaniowej	Przyjęta powierzchnia działki budowlanej	Liczba działek chłonnych
III/20/2002	MN	7748	1,0	450	17

III/20/2002	UMN	5067	0,5	450	6
VIII/62/2003	MN/MR	1552	1,0	500	3
VIII/62/2003	MN/U	81309	0,5	500	81
VIII/62/2003	P/U/MN	19718	0,5	500	20
XIII/155/2000	MN	23494	1,0	700	34
XIII/155/2000	RM z dop. MN i U	39452	1,0	700	56
XV/131/2012	MN	350238	1,0	800	438
XV/131/2012	U/MN	10725	0,5	1000	5
XVII/314/2002	MN	1309	1,0	700	2
XVII/315/2002	MN/MR	36643	1,0	500	73
XXIII/159/97	MN	22061	1,0	700	32
XXIII/159/97	RM z dop. MN i U	5987	1,0	700	9
XXIV/280/2001	MN	20984	1,0	500	42
XXIV/282/2001	MN	14482	1,0	500	29
XXV/290/2002	MN	1492	1,0	600	2
XXV/292/2002	MN	8977	1,0	500	18
XXV/292/2002	MR	16109	1,0	500	32
XXXII/296/2017	U/MN	13290	0,5	400	17
XXXII/297/2017	MN	15591	1,0	400	39
XXXII/297/2017	U/MN	18094	0,5	400	23
XXXIII/230/2009	MN	27617	1,0	900	31
XXXV/269/2010	MN	237776	1,0	800	297
XXXV/269/2010	UMN	2775	0,5	800	2
SUMA – liczba działek chłonnych					1307
LICZBA MIESZKAŃCÓW – liczba działek chłonnych x średnia liczba mieszkańców gosp. domowego					4404

Rysunek 2 Działki chłonne położone w terenach objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego



2. Chłonność w strefach dla terenów w granicach obszarów uzupełniania zabudowy

Strefy wielofunkcyjne zostały wyznaczone w granicach terenów istniejącej zabudowy mieszkaniowej oraz obszarów uzupełnienia zabudowy. Tereny istniejącej zabudowy mieszkaniowej nie stanowią terenów chłonnych, dlatego obliczono chłonność wyłącznie na terenach objętych obszarem uzupełnienia zabudowy w lukach w istniejącej zabudowie w ww. strefach.

Zgodnie z art. 13d u.p.z.p. wyznaczając strefy planistyczne obejmujące zabudowę mieszkaniową, w pierwszej kolejności uwzględnia się obszary, dla których w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego określono przeznaczenie umożliwiające realizację funkcji mieszkaniowej oraz obszary uzupełnienia zabudowy w ramach istniejącej zabudowy.

Obszary uzupełnienia zabudowy pozbawione istniejącej zabudowy, w tym położone w granicach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego poza terenami umożliwiającymi dotychczas lokalizację zabudowy mieszkaniowej, wyznaczone w planie ogólnym gminy Skaryszew mają powierzchnię 3 974 616 m².

Powyższe tereny są strefami wielofunkcyjnymi, gdzie lokalizowane mogą być inne funkcje zgodnie z profilem funkcjonalnym podstawowym i dodatkowym dla poszczególnych terenów. Przyjęto, iż w terenach oznaczonych symbolem SJ i SZ zabudowa mieszkaniowa i zabudowa zagrodowa stanowić będzie 70% terenu. Pozostały obszar przeznaczony będzie m.in. tereny usług, tereny komunikacji, tereny infrastruktury, tereny zieleni urządzonej, tereny zieleni naturalnej, tereny produkcji w gospodarstwach rolnych – zgodnie z profilami podstawowymi i dodatkowymi dla poszczególnych stref.

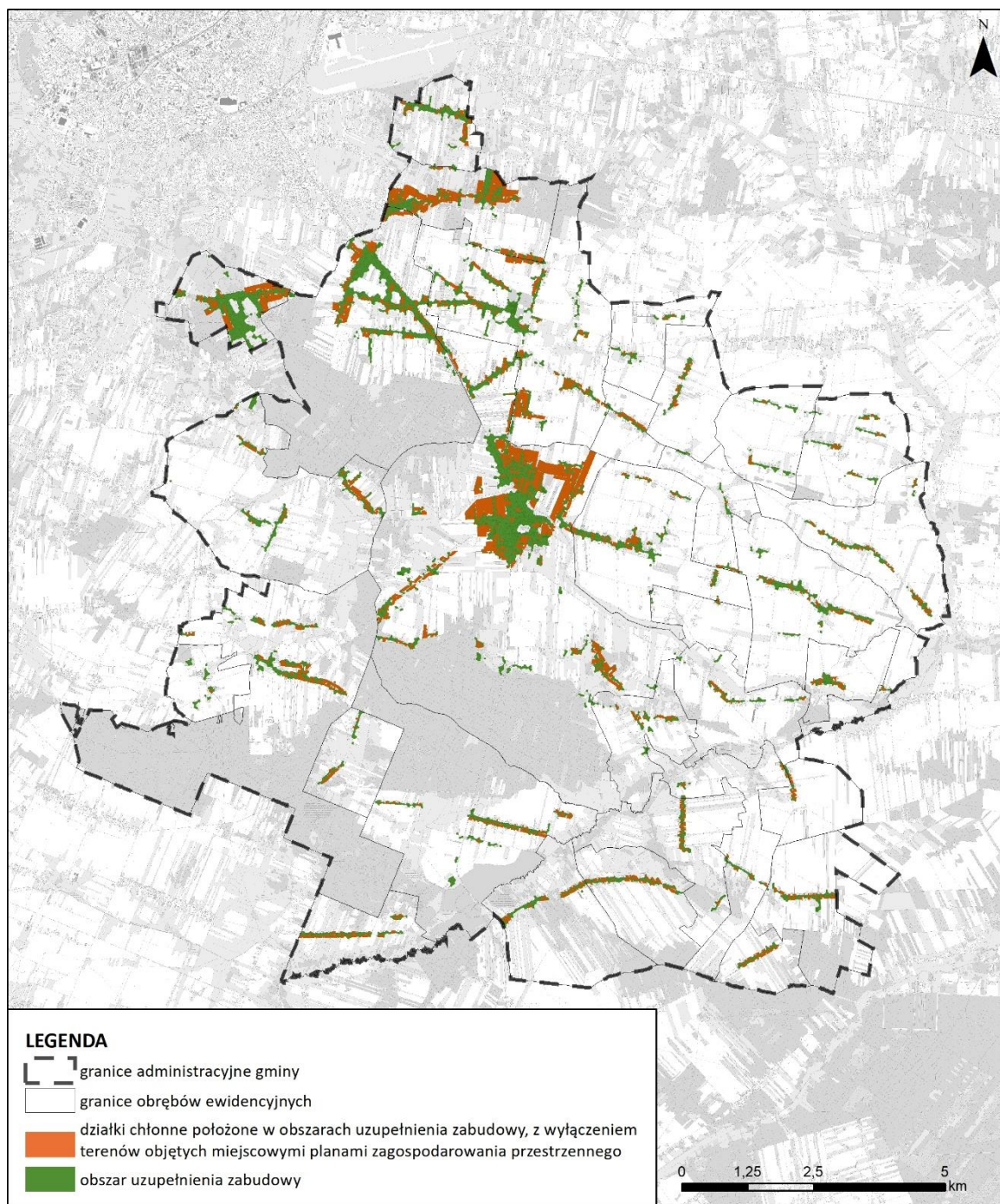
Przyjęto, powierzchnię nowo wydzielanych działek budowlanych, zgodnie z poniższą tabelą, o funkcji mieszkaniowej jednorodzinnej wynoszącą 700 m² oraz o funkcji zagrodowej – 1000 m². Założono, że na jednej działce budowlanej powstanie jeden budynek, zawierający jeden lokal mieszkalny i zamieszka w nim średnio 3,37 osoby. Zgodnie z danymi GUS (stan na 31.12.2024 r.) na jedno mieszkanie w gminie Skaryszew przypada średnio 3,37 osoby.

Tabela 3 Chłonność działek położonych w obszarach uzupełnienia zabudowy

Teren	Powierzchnia terenu	Udział funkcji mieszkaniowej	Pow. działki budowlanej	Liczba działek chłonnych
SJ	3 966 245	0,7	700	3966
SZ	8 371	0,7	1000	6
SUMA – liczba działek chłonnych				3972
LICZBA MIESZKAŃCÓW – liczba działek chłonnych x średnia liczba mieszkańców gosp. domowego				13386

Chłonność położonych na terenie gminy Skaryszew obszarów uzupełnienia zabudowy wynosi 13386 osób.

Rysunek 3 Działki chłonne położone w obszarach uzupełnienia zabudowy z wyłączeniem terenów objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego



3. Podsumowanie

Plan ogólny gminy Skaryszew wyznacza strefy SJ (strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną), SW (strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną) i SZ (strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową) o sumie chłonności wynoszącej łącznie 17790 osoby. W planie ogólnym wyznaczono również ww. strefy w granicach obecnie zainwestowanych obszarów, które nie stanowią terenów chłonnych.

Zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową w gminie Skaryszew wynosi 4335 osób. Tereny chłonne w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz obszarach uzupełnienia zabudowy przekraczają łącznie 130% zapotrzebowania.

W związku z powyższym w planie ogólnym miasta i gminy Skaryszew nie wyznaczono terenów chłonnych poza obszarami, dla których w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego określono przeznaczenie umożliwiające realizację funkcji mieszkaniowej oraz, obszarami uzupełnienia zabudowy oraz obszarami z istniejącą zabudową o funkcji mieszkaniowej, z wyłączeniem luk w tej zabudowie w ramach istniejącej zabudowy.

VI. UWZGLĘDNIENIE UWARUNKOWAŃ ROZWOJU PRZESTRZENNEGO GMINY

1. USTALENIA PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego został przyjęty Uchwałą nr 22/18 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 19 grudnia 2018 r. w sprawie planu zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego jest zgodny ze Strategią rozwoju województwa mazowieckiego 2030+.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego, zgodnie ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w ramach prowadzenia polityki rozwoju wyznaczył obszary funkcjonalne. Gmina Skaryszew kwalifikuje się do wiejskich obszarów funkcjonalnych uczestniczących w procesach rozwojowych. Plan ustala dla takich obszarów funkcjonalnych następujące zasady zagospodarowania:

- „ochrona terenów otwartych przed rozpraszaniem zabudowy;
- przeciwdziałanie negatywnym skutkom suburbanizacji w aspekcie ochrony środowiska;
- ochrona krajobrazu przed chaosem inwestycyjnym i kształtowanie ładu przestrzennego;
- ochrona gruntów rolnych klas I-III oraz gruntów leśnych przed ich nieuzasadnionym przeznaczaniem na cele nierolnicze i nieleśne;
- wspieranie działalności gospodarczej towarzyszącej produkcji rolnej, a także dążenie do zrównoważonego rozwoju funkcji pozarolniczych.”²

W zakresie infrastruktury transportowej Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego na obszarze gminy Skaryszew wskazuje:

- przebieg drogi krajowej nr 9 Radom (DK9) - Iłża - Ostrowiec Świętokrzyski - Opatów - Lipnik - Klimontów - Łoniów - Nagnajów - Kolbuszowa - Głogów Małopolski - Rzeszów(DK4-/A4/, węzeł "Rzeszów Północ"),
- przebieg drogi wojewódzkiej nr 733 Zakrzew - Wolanów - Kowala - Skaryszew - Karszówka,
- trasy rowerowe o zasięgu międzynarodowym, ponadregionalnym i regionalnym.

W zakresie transportu drogowego Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego:

- Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 733 na odcinku od km 38+139 do km 40+300 na terenie gminy Skaryszew;
- budowy obwodnic na drodze DK9 – Skaryszew, Makowiec.

² Mazowieckie Biuro Planowania Regionalnego w Warszawie, *Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego*, 2018, s. 25

W zakresie transportu rowerowego Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego na obszarze gminy Skaryszew wskazuje elementy sieci szkieletowej tras rowerowych o zasięgu regionalnym, umożliwiające połączenie z trasami ponadregionalnymi i lokalnymi.

W zakresie infrastruktury gazowej Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego na obszarze gminy Skaryszew wskazuje przebieg Gazociągu DN 300 Sękocin – Lubienia - Lesznowola, Tarczyn, Grójec, Belsk Duży, Goszczyn, Promna, Białobrzegi, Stara Błotnica, Jedlińsk, m. Radom, Jedlnia-Letnisko, Gózd, Skaryszew, Iłża.

W zakresie infrastruktury energetycznej Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego na obszarze gminy Skaryszew wskazuje przebieg napowietrznej linii 220 kV Kowala – Skaryszew – Gózd – Tczów – Zwolen – Przyłęk.

W zakresie ochrony środowiska i zasobów przyrody Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego na obszarze gminy Skaryszew uwzględnia:

- Obszar Chronionego Krajobrazu Skaryszew-Makowiec.

W zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego oraz krajobrazu kulturowego Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego wymienia Skaryszew oraz Odechów jako miasta historyczne.

Sposób uwzględnienia w planie ogólnym zapisów planu zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego

Plan ogólny miasta i gminy Skaryszew uwzględnia zapisy planu zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego poprzez:

1. wyznaczenie stref planistycznych uwzględniając istniejącą zabudowę, układ komunikacyjny i infrastrukturę techniczną, tworząc zwarte kompleksy zabudowy, pozostawiając w rozproszeniu jedynie istniejącą zabudowę,
2. wyznaczenie stref planistycznych uwzględniających ochronę krajobrazu przed chaosem inwestycyjnym w tym ograniczając konieczność zmiany przeznaczenia gruntów rolnych klasy I-III, gruntów leśnych na cele nierolnicze i nieleśne oraz określenie gminnych standardów urbanistycznych, które będą kształtowały ład przestrzenny;
3. wyznaczenie stref otwartych, które obejmują obszar chronionego krajobrazu. Wyznaczone strefy otwarte umożliwiają ochronę bioróżnorodności i ciągłości struktur przyrodniczych. W strefach tych nie określono profilu dodatkowego;
4. wyznaczenie stref komunikacyjnych dla obiektów istniejących oraz planowanych, których lokalizacja jest potwierdzona ustaleniem linii rozgraniczających teren. W związku z powyższym nie wyznaczono przebiegu projektowanej obwodnicy Skaryszewa strefą SK. W celu zabezpieczenia terenów pod projektowaną obwodnicę Skaryszewa wyznaczono strefę SO.

2. FORMY OCHRONY PRZYRODY ORAZ ICH OTULINY

Na terenie gminy Skaryszew znajdują się obszary objęte ochroną na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r. poz. 1098). Jest to Obszar Chronionego Krajobrazu Iłża-Makowiec oraz 13 użytków ekologicznych.

Obszar Chronionego Krajobrazu

W granicach gminy Skaryszew znajduje się Obszar Chronionego Krajobrazu Iłża-Makowiec.

Obszar Chronionego Krajobrazu Iłża-Makowiec wyznaczony został Uchwałą Nr XV/69/83 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Radomiu z dnia 28 czerwca 1983 r. *zmieniającą uchwałę nr VI/27/77 w sprawie planu przestrzennego zagospodarowania województwa radomskiego do 1990 roku oraz planu społeczno-gospodarczego rozwoju województwa w latach 1976-1980 i kierunków rozwoju do roku 1985* (Dz. Urz. WRN w Radomiu z 1983 r. Nr 9, poz. 51). Aktualne zasady ochrony tego Obszaru uregulowane są Uchwałą nr 25/24 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 25 czerwca 2024 r. *w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Iłża-Makowiec* (Dz. Urz. Woj. Maz. z 2024 r. poz. 6619). Całkowita powierzchnia Obszaru Chronionego Krajobrazu Iłża-Makowiec wynosi 17967,18 ha, z czego w granicach gminy Skaryszew położony jest jego północny fragment o powierzchni ok. 7119,53 ha.

Ochrona obejmuje wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach oraz teren wartościowy zważywszy na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, pełniący również funkcję korytarzy ekologicznych.

Zgodnie z Uchwałą nr 25/24 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 25 czerwca 2024 r. na terenie obszaru chronionego krajobrazu zakazuje się:

- 1) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
- 2) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych,
- 3) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu,
- 4) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych,
- 5) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybicka,
- 6) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych,
- 7) budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m w obszarze Natura 2000 a 50 m na pozostałym terenie od:

- a. linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych,
- b. zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w art. 389 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne,

- z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.

W odniesieniu do ww. zakazów obowiązują odstępstwa wskazane w art. 24 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, a ponadto:

- 1) Zakaz, o którym mowa w pkt 1) nie dotyczy przedsięwzięć służących obsłudze ruchu komunikacyjnego, turystyce oraz przedsięwzięć bezpośrednio związanych z rolnictwem i przemysłem spożywczym.
- 2) Zakaz, o którym mowa w pkt 7) nie dotyczy obszarów przeznaczonych pod zabudowę w obowiązujących, w dniu wejścia w życie niniejszej uchwały, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Użytki ekologiczne

Na obszarze gminy Skaryszew zlokalizowanych jest 13 użytków ekologicznych: użytki 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169 oraz użytki 170. Zostały one ustanowione Rozporządzeniem Nr 9 Wojewody Radomskiego z dnia 6 kwietnia 1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Radom. z dn. 30.04.1998 r., Nr 8, poz. 36). Aktualnie zasady ochrony użytków ekologicznych na terenie gminy uregulowane są Rozporządzeniem Nr 72 Wojewody Mazowieckiego z dnia 8 lipca 2005 r. w sprawie użytków ekologicznych (Dz. Urz. Woj. Maz. z dn. 28.07.2005 r., Nr 175, poz. 5572) i zmieniającym je Rozporządzeniem Nr 35 Wojewody Mazowieckiego z dnia 13 lipca 2007 r. (Dz. Urz. Woj. Maz. z dn. 19.07.2007 r., Nr 138, poz. 3651). Użytki ekologiczne stanowią obszary chronione ze względu na pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej, a w szczególności: śródleśne bagna, torfowiska, śródpolne zadrzewienia, tereny zalewowe rzek, tereny bagienne okresowo zalewane wodą, nieużytkowane łąki i pastwiska, śródleśne oczka wodne.

Tabela 4. Użytki ekologiczne na terenie gminy Skaryszew

Lp	nazwa użytku	rodzaj i opis użytku	lokalizacja użytku	pow. ha	akt prawny obowiązujący
1	użytek 158	bagno - silne wilgotne zagłębienie terenu	dz. ew. nr 1291 obr. Chomentów Puszczy	0,3	Rozporządzenie Nr 72 Wojewody Mazowieckiego z dn. 8.07.2005 r. w sprawie użytków ekologicznych
2	użytek 159	bagno - silne wilgotne zagłębienie terenu	dz. ew. nr 1292/3 obr. Chomentów Puszczy	1,4	
3	użytek 160	bagno	dz. ew. nr 519 obr. Modrzejowice	0,49	
4	użytek 161	naturalny zbiornik wodny - dawny zbiornik wodny	dz. ew. nr 519 obr. Modrzejowice	0,47	Rozporządzenie Nr 35 Wojewody Mazowieckiego z dn. 13.07.2007 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie użytków ekologicznych
5	użytek 162	bagno - silne wilgotne zagłębienie terenu	dz. ew. nr 519 obr. Modrzejowice	0,51	
6	użytek 163	bagno - silne wilgotne zagłębienie terenu	dz. ew. nr 528 i 529 obr. Modrzejowice	0,33	
7	użytek 164	bagno	dz. ew. nr 483 obr. Wilczna	5,06	

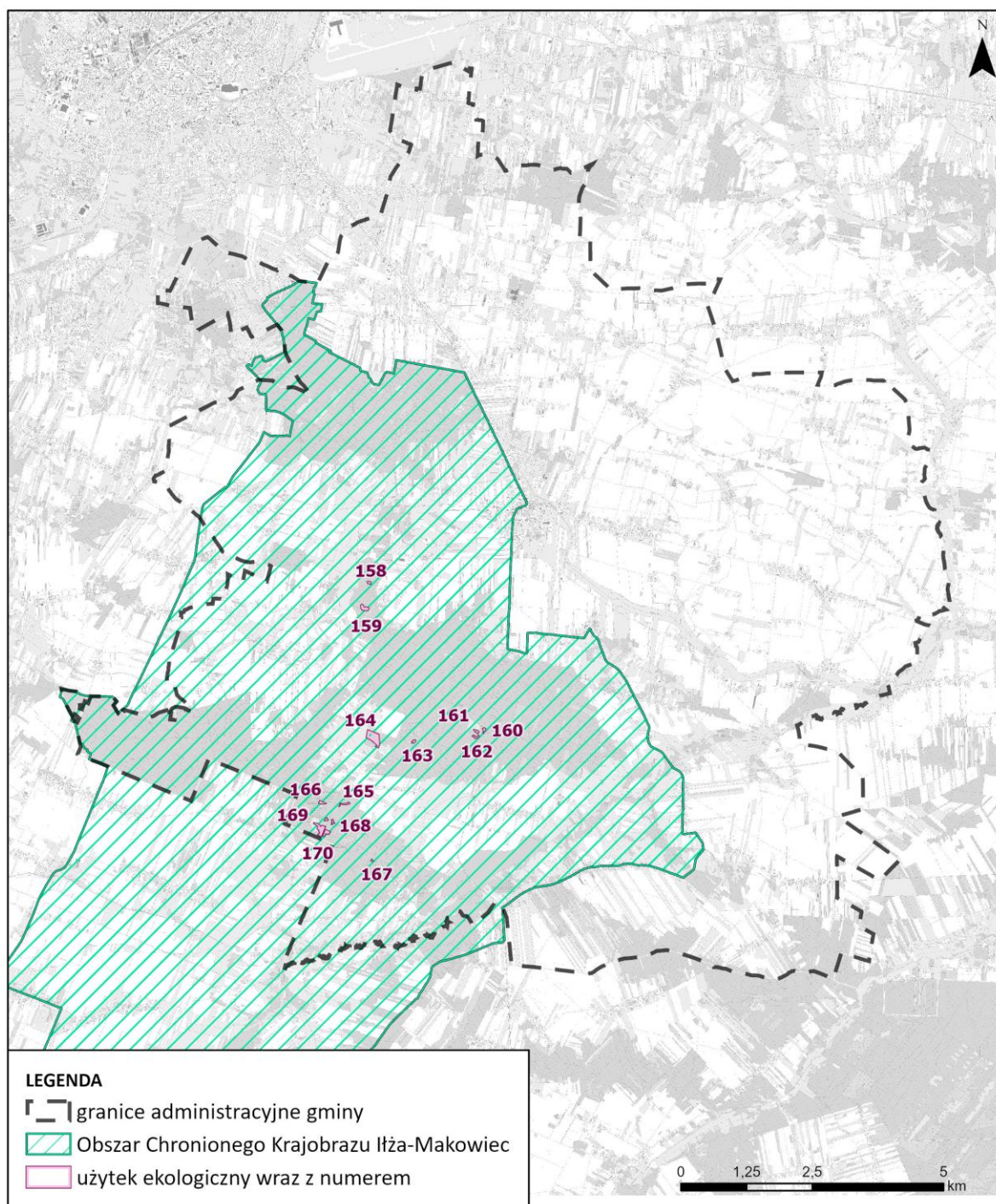
8	użytek 165	bagno - silne wilgotne zagłębienie terenu	dz. ew. nr 1301/2 i 1303 obr. Chomentów Puszczy	0,6
9	użytek 166	bagno	dz. ew. nr 1302 obr. Chomentów Puszczy	0,71
10	użytek 167	bagno	dz. ew. nr 1319 obr. Chomentów Puszczy	0,98
11	użytek 168	bagno - silne wilgotne zagłębienie terenu	dz. ew. nr 1323 obr. Chomentów Puszczy	0,42
12	użytek 169	bagno - silne wilgotne zagłębienie terenu	dz. ew. nr 1322 obr. Chomentów Puszczy	0,31
13	użytek 170	bagno - silne wilgotne zagłębienie terenu	dz. ew. nr 1322 i 1323 obr. Chomentów Puszczy	1,45

źródło: dane GIOŚ

Na terenie użytków ekologicznych zakazuje się:

- 1) niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru;
- 2) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
- 3) uszkodzenia i zanieczyszczania gleby;
- 4) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- 5) likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;
- 6) wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych;
- 7) zmiany sposobu użytkowania ziemi;
- 8) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- 9) umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- 10) zbioru, niszczenia, uszkodzenia roślin i grzybów na obszarach użytków ekologicznych, utworzonych w celu ochrony stanowisk, siedlisk lub ostoi roślin i grzybów chronionych;
- 11) umieszczania tablic reklamowych.

Rysunek 4 Formy ochrony przyrody w granicach gminy Skaryszew



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GDOŚ

Sposób uwzględnienia w planie ogólnym występowania form ochrony przyrody

Na obszarach o najwyższych walorach przyrodniczych wyznaczono głównie strefy otwarte. Strefy SO obejmują obszary gminy, na których znajdują się Obszaru Chronionego Krajobrazu Iłża-Makowiec, oraz użytki ekologiczne. W strefach tych ustalono, profil podstawowy zgodny z załącznikiem nr 1 Rozporządzenia POG oraz nie ustalono żadnego profilu dodatkowego, w celu zachowania dotychczasowego zagospodarowania terenu.

W strefie obowiązywania **zakazu zabudowy** na obszarze Obszaru Chronionego Krajobrazu Obszaru Chronionego Krajobrazu Iłża-Makowiec wyznaczono **strefy otwarte SO**, w których nie określono żadnego profilu dodatkowego.

Wyznaczenie stref w formach ochrony przyrody wynika w pierwszej kolejności z obecnego stanu zagospodarowania oraz zapisów obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz przyjętej polityki przestrzennej określonej w dokumentach strategicznych gminy jak obowiązujące studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Skaryszew. Przy wyznaczaniu stref brano pod uwagę istniejące uwarunkowania przyrodnicze w tym ograniczenia w zagospodarowaniu wynikające z **zakazów określonych w dokumentach powołujących dane formy ochrony przyrody**.

Zapisy planu ogólnego uwzględniają uwarunkowania wynikające z położenia części gminy w formach ochrony przyrody i nie kolidują z przepisami odrębnymi z zakresu ochrony przyrody oraz nakazami i zakazami określonymi dla poszczególnych form ochrony przyrody.

3. OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ, WAŁY PRZECIWPOWODZIOWE ORAZ PASY O SZEROKOŚCI 50 M OD STOPY WAŁU

W gminie Skaryszew zagrożenie powodziowe stanowi Potok Południowy³, przepływający przez północną część gminy Skaryszew, w granicach obrębów ewidencyjnych Makowiec i Maków Nowy. W zakresie oceny ryzyka powodziowego dla obszaru gminy obowiązują mapy zagrożenia powodziowego (MZP) i mapy ryzyka powodziowego (MRP) opracowane przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie.

Na MZP w granicach gminy Skaryszew wskazano obszary szczególnego zagrożenia powodzią, tj. o wysokim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi ($Q=10\%$, tzw. wody dziesięcioletnie) i o średnim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi ($Q=1\%$, tzw. wody stuletnie), a także obszary zagrożenia powodzią o niskim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi ($Q=0,2\%$, tzw. wody pięćsetletnie). Na terenie gminy Skaryszew **nie znajdują się wały przeciwpowodziowe**.

W zasięgu obszarów szczególnego zagrożenia powodzią na terenach gminy znajdują się głównie tereny rolnicze, użytki zielone i zieleń naturalna w dolinie Potoku Południowego. Na zalanie wodami stuletnimi narażony jest także jeden budynek mieszkalny nieujęty dotąd w ewidencji gruntów i budynków, fragment budynku gospodarczego zlokalizowanego przy ul. Radomskiej oraz tereny betoniarni w Makowcu.

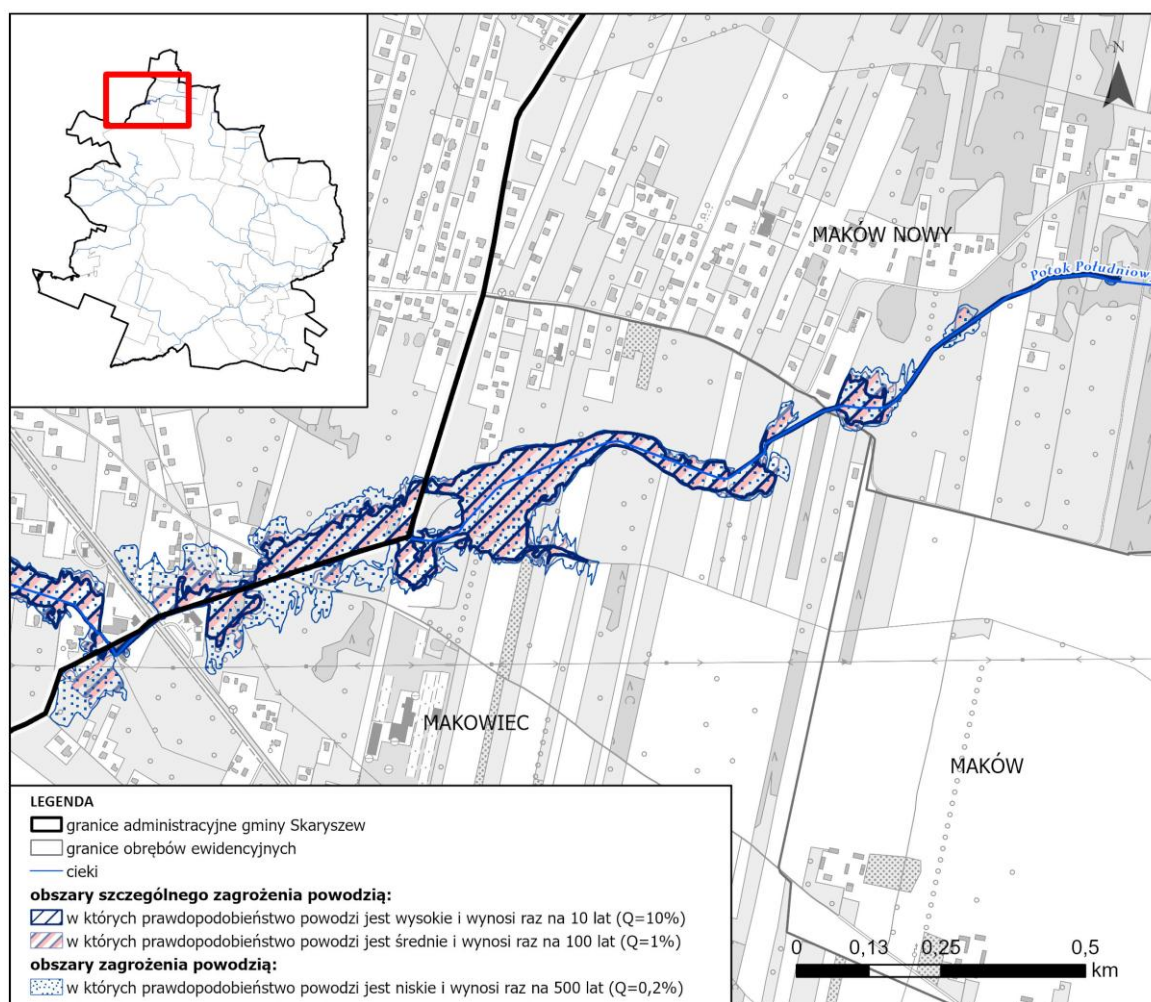
Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią występują ograniczenia dla zagospodarowania terenu, które wymagają uzgodnienia z Wodami Polskimi. Ponadto na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują zakazy wynikające z art. 77 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2024 r. poz. 1087.) obejmujące: gromadzenie ścieków, nawozów naturalnych, środków chemicznych, a także innych substancji lub

³ na niektórych mapach opisany jako Potok Malczewski

materiałów, które mogą zanieczyścić wody, oraz prowadzenie przetwarzania odpadów, w szczególności ich składowanie oraz lokalizowanie nowych cmentarzy.

W przypadku lokalizowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią m. in. nowych obiektów budowlanych oraz gromadzenia ścieków, niezbędne jest uzyskanie pozwolenia wodnoprawnego zgodnie z art. 390 ust. 1 ustawy Prawo wodne.

Rysunek 5 Mapa zagrożenia powodziowego dla terenu gminy Skaryszew



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z ISOK

Sposób uwzględnienia obszarów szczególnego zagrożenia powodzią wałów przeciwpowodziowych oraz pasów o szerokości 50 m od stopy wału

Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią wyznaczono strefy otwarte. W strefach tych ustalono profil podstawowy zgodny z załącznikiem nr 1 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758 z późn. zm.), natomiast w profilu dodatkowym dopuszczono wyłącznie teren zieleni urządzonej.

4. OBSZARY GRUNTÓW ZMELIOROWANYCH

W myśl art. 195 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1087 ze zm.) melioracje wodne polegają na regulacji stosunków wodnych w celu polepszenia zdolności produkcyjnej gleby i ułatwienia jej uprawy. Z kolei art. 192 ust. 1 zakazuje m.in. niszczenia lub uszkodzania urządzeń wodnych, utrudniania przepływu wody w związku z wykonywaniem lub utrzymywaniem urządzeń wodnych, z tego względu należy zachować szczególną ostrożność przy wykonywaniu prac ziemnych w pobliżu rowów i rurociągów drenarskich tak aby ich nie uszkodzić.

Na terenie gminy Skaryszew istnieją i funkcjonują sieci urządzeń melioracji wodnych szczegółowych, będących pod opieką indywidualnych właścicieli gruntów oraz pod opieką PGW Wody Polskie. Urządzenia melioracji wodnych szczegółowych zgodnie z ustawą Prawo wodne to m.in. rowy wraz z budowlami związanymi z nimi funkcjonalnie, drenowania, rurociągi o średnicy poniżej 0,6 m, czy ziemne stawy rybne, jeśli służą polepszeniu zdolności produkcyjnej gleby. Na obszarze gminy grunty zmeliorowane występują przede wszystkim w obrębach ewidencyjnych: Bujak, Chomentów Puszczy, Dzierzków Nowy, Dzierzków Stary, Gębarzów, Janów, Kazimierówka, Kłonowiec Koracz, Makowiec, Maków Nowy, Odechowiec, Odechów, Podsuliszka, Wilczna, Wólka Twarogowa, Wymysłów i Zalesie.

Zgodnie z art. 188 ust. 1 Prawo wodne utrzymywanie urządzeń wodnych należy do ich właścicieli i polega na eksploatacji, konserwacji oraz remontach w celu zachowania ich funkcji.

Właściciele gruntów, na których znajdują się urządzenia wodne oraz zlokalizowanych w bezpośrednim sąsiedztwie rowów zobowiązani są do ich utrzymywania we właściwym stanie zgodnie z art. 205 ustawy Prawo wodne. Utrzymywanie urządzeń melioracji wodnych należy do zainteresowanych właścicieli gruntów, a jeżeli urządzenia te są objęte działalnością spółki wodnej działającej na terenie gminy lub związku spółek wodnych, w którym jest zrzeszona spółka wodna działająca na terenie gminy - do tej spółki lub tego związku spółek wodnych.

Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie nie sprawuje nadzoru nad urządzeniami melioracyjnymi (rowy, drenowanie) występującymi na gruntach rolnych.

Wykonywanie prac utrzymaniowych rowów melioracyjnych musi być zgodne z obowiązującymi przepisami prawa z zakresu ochrony środowiska oraz ochrony przyrody.

Sposób uwzględnienia w planie ogólnym gruntów zmeliorowanych

Zapisy planu ogólnego miasta i gminy Skaryszew **nie kolidują** z prawidłowym funkcjonowaniem, utrzymaniem i rozwojem sieci urządzeń melioracji wodnych. Występujące na terenie gminy obszary gruntów zmeliorowanych **nie wpływają na wyznaczenie stref**, ponieważ **przepisy odrębne nie wykluczają** zabudowy na tych obszarach, a wskazują jedynie potrzebę przebudowy tych urządzeń, jeżeli wymaga tego realizacja inwestycji.

5. TERENY ZAGROŻONE RUCHAMI MASOWYMI ZIEMI ORAZ TERENY, NA KTÓRYCH WYSTĘPUJĄ TE RUCHY

Zgodnie z Mapą osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi (MOTZ) opracowaną przez Państwowy Instytut Geologiczny w ramach projektu SOPO – Systemu Osłony Przeciwoświsowej, na terenie gminy Skaryszew **nie występują** udokumentowane osuwiska ani obszary predysponowane do występowania na nich ruchów masowych.

6. STREFY OCHRONNE UJĘĆ WODY

Zbiorowe zasilanie w wodę obszarów miasta i gminy Skaryszew do celów bytowo-gospodarczych odbywa się poprzez cztery gminne ujęcia, tj.:

- ujęcie „Skaryszew” składające się z dwóch studni głębinowych (zasadniczej i awaryjnej) oraz stacji uzdatniania wody zlokalizowanych na działce ew. nr 1561/3 w obrębie Skaryszew-Miasto;
- ujęcie „Skaryszew II” składające się z dwóch studni głębinowych (podstawowej i awaryjnej) oraz stacji uzdatniania wody zlokalizowanych na działce ew. nr 46 w obrębie Skaryszew-Miasto;
- ujęcie „Odechów”, składające się ze studni głębinowej oraz stacji uzdatniania wody zlokalizowanych na działce ew. nr 52/2 i 54 w obrębie Odechów;
- ujęcie „Tomaszów” składające się z dwóch studni głębinowych (zasadniczej i awaryjnej) oraz stacji uzdatniania wody zlokalizowanych na działkach ew. nr 281, 278 i 272 w obrębie Tomaszów,

Na obszarze gminy zlokalizowane są także ujęcia wód podziemnych do celów przemysłowych.

Zapewnieniu odpowiedniej jakości wód ujmowanych do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi oraz zaopatrzenia zakładów wymagających wody wysokiej jakości, a także ochronie zasobów wodnych, służy m.in. ustanawianie stref ochronnych ujęć wody. Strefę ochronną stanowi obszar, na którym obowiązują nakazy, zakazy i ograniczenia w zakresie użytkowania gruntów oraz korzystania z wód. Strefa ochronna może obejmować wyłącznie teren ochrony bezpośredniej albo teren ochrony bezpośredniej i teren ochrony pośredniej. Strefę ochronną obejmującą wyłącznie teren ochrony bezpośredniej ustanawia się dla każdego ujęcia wody, z wyłączeniem ujęć wody służących do zwykłego korzystania z wód. Teren ochrony pośredniej ujęcia wód podziemnych obejmuje obszar zasilania ujęcia wody.

Na obszarze gminy Skaryszew zlokalizowana jest **strefa ochrony pośredniej** ujęcia komunalnego wód podziemnych Radom – Malczew ustanowiona Rozporządzeniem Nr 3/2007 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie z dnia 22 sierpnia 2007 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej dla ujęcia komunalnego wód podziemnych Radom – Malczew. Akt był częściowo zmieniany:

- Rozporządzeniem Nr 1/2009 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie z dnia 17 lutego 2009 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie ustanowienia strefy ochronnej dla ujęcia komunalnego wód podziemnych Radom – Malczew oraz

• Rozporządzeniem Nr 23/2015 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie z dnia 28 października 2015 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie ustanowienia strefy ochronnej dla ujęcia komunalnego wód podziemnych Radom – Malczew.

Teren ochrony pośredniej o całkowitej powierzchni 6,77 km² obejmuje działki gruntu określone w załączniku do ww. Rozporządzenia. Na terenie ochrony pośredniej zabronione jest wykonywanie następujących robót i czynności powodujących zmniejszenie przydatności ujmowanej wody lub wydajności ujęcia:

1. wprowadzanie ścieków do wód lub ziemi, poza oczyszczonymi w indywidualnych systemach oczyszczania ścieków ściekami bytowymi, powstałymi w wyniku funkcjonowania gospodarstw domowych oraz oczyszczonymi ściekami o zbliżonym składzie, pochodzącymi z budynków użyteczności publicznej, spełniającymi warunki rozporządzenia Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych (Dz. U. 2019 poz. 1311).
2. rolnicze wykorzystanie ścieków;
3. przechowywanie lub składowanie odpadów promieniotwórczych;
4. budowanie autostrad, dróg oraz torów kolejowych, z wyłączeniem remontów i modernizacji istniejących dróg i torów kolejowych;
5. wykonywanie robót melioracyjnych;
6. lokalizowanie zakładów przemysłowych oraz ferm chowu i hodowli zwierząt;
7. lokalizowanie magazynów produktów ropopochodnych i innych substancji niebezpiecznych w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. - Prawo ochrony środowiska (tj. Dz.U z 2024r. poz. 54), a także rurociągów do ich transportu;
8. lokalizowanie składowisk odpadów komunalnych, niebezpiecznych, innych niż niebezpieczne i obojętne oraz obojętnych;
9. mycie pojazdów mechanicznych;
10. urządzanie obozowisk i kąpielisk;
11. lokalizowanie nowych ujęć wody podziemnej, z wyłączeniem modernizacji i rozbudowy przedmiotowego ujęcia Radom — Malczew;
12. urządzanie parkingów samochodowych, z wyłączeniem parkingów samochodowych o trwałych nawierzchniach, z których wody opadowe lub roztopowe wprowadzane do wód lub ziemi spełniają warunki zawarte w rozporządzeniu Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych (Dz. U. 2019 poz. 1311);
13. wykonywanie odwodnień górniczych i wydobywanie kopalin poniżej zwierciadła wody;
14. lokalizowanie cmentarzy oraz grzebanie zwierząt.

Ponadto na obszarze gminy Skaryszew wyznaczono 7 **stref ochrony bezpośredniej** dla ujęć wód podziemnych. Zostały one wymienione w poniższej tabeli.

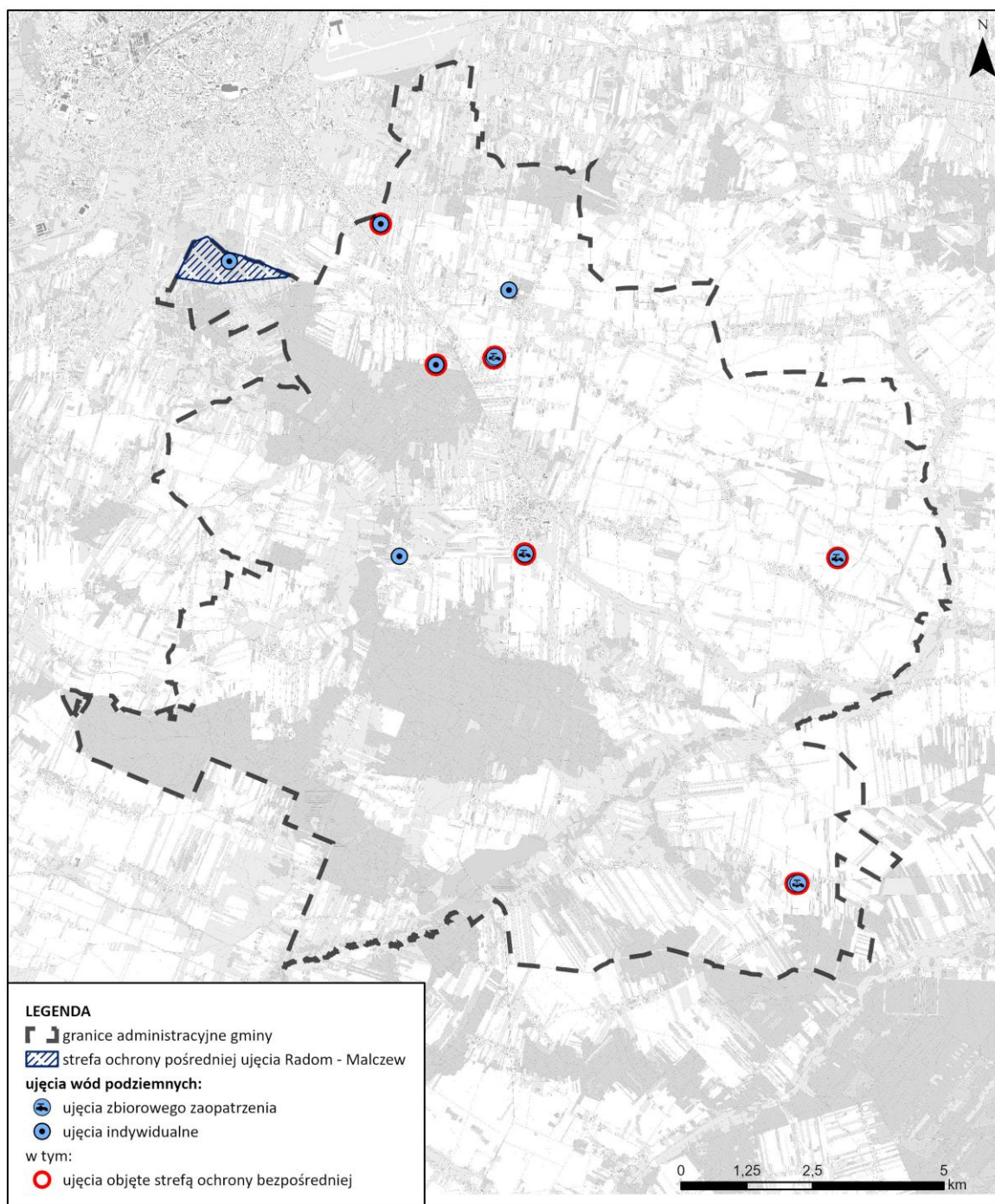
Tabela 5. Ujęcia wód podziemnych na terenie gminy Skaryszew, dla których wyznaczono strefy ochrony bezpośredniej

Bezpośredniej					
Nr	Nazwa ujęcia	Lokalizacja		Nr decyzji ustanawiającej strefę ochrony bezpośredniej	Data wydania decyzji
		nr działki ew.	nr obrębu ew.		
WYZNACZONE PRZEZ DYREKTORA ZARZĄDU ZLEWNI W RADOMIU					
1	Odechów	52/2, 54	Odechów	WA.ZUZ.4.4100.81.3.2018.2019.EMG	16.10.2019
2	Skaryszew	1561/3	Skaryszew-Miasto	WA.ZUZ.4.4100.81.1.2018.2019.EMG	18.09.2019
3	Skaryszew II	46	Skaryszew-Miasto	WA.ZUZ.4.4100.81.2.2018.2019.EMG	19.09.2019
4	Tomaszów S-1	272	Tomaszów	WA.ZUZ.4.4100.81.4.2018.2019.EMG	18.09.2019
5	Tomaszów S-2	283, 281, 278	Tomaszów	WA.ZUZ.4.4100.81.4.2018.2019.EMG	18.09.2019
6	Ujęcie dla Z.M.B. Andrzej Paszkowski	197/7	Maków	WA.ZUZ.4.4100.49.2020.EMG	31.08.2020
7	Nadleśnictwo Radom	1058/1	Makowiec	WA.ZUZ.4.4100.151.2020.EMG	08.02.2021

W granicach terenów ochrony bezpośredniej obowiązuje:

- zakaz użytkowania gruntów do celów niezwiązanych z eksploatacją ujęcia wody,
- nakaz odprowadzania wód opadowych lub roztopowych w sposób uniemożliwiający przedostawanie się ich do urządzeń służących do poboru wody,
- nakaz zagospodarowania terenu zielenią,
- nakaz odprowadzania poza granicę terenu ochrony bezpośredniej ścieków z urządzeń sanitarnych przeznaczonych do użytku dla osób zatrudnionych przy obsłudze służących do poboru wody,
- nakaz ograniczenia wyłącznie do niezbędnych potrzeb przebywania osób niezatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody.

Rysunek 6 Lokalizacja ujęć wód oraz stref ochronnych ujęć wód na terenie gminy Skaryszew



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PGW WP RZGW w Warszawie

Sposób uwzględnienia w planie ogólnym stref ochronnych ujęć wody

W każdej strefie planistycznej istnieje możliwość wyznaczenia terenów infrastruktury technicznej o powierzchni do 0,5 ha, w związku z powyższym możliwe jest utrzymanie istniejących ujęć wody wraz ze strefami ochrony bezpośredniej. Ustalenia planu ogólnego uwzględniają lokalizację ujęć wody oraz nie kolidują z zapisami zawartymi w przepisach odrębnych zawierającymi zakazy i nakazy dotyczące stref ochronnych ujęć wody.

7. OBSZARY OCHRONNE ZBIORNIKÓW WÓD ŚRÓDLĄDOWYCH

Obszary ochronne to ustanowione przez Wojewodę na wniosek Wód Polskich obszary, na których obowiązują zakazy oraz ograniczenia w zakresie użytkowania gruntów lub korzystania z wód, w celu ochrony zasobów tych wód przed degradacją.

Na terenie gminy Skaryszew **nie wyznaczono** obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych ustanowionych na podstawie przepisów ustawy Prawo Wodne (t.j. Dz. U. z dnia 2025 r, poz. 960).

8. TERENY GÓRNICZE I OBSZARY GÓRNICZE WRAZ Z FILARAMI OCHRONNYMI

Obecnie na terenie gminy **nie ma** wyznaczonych terenów górniczych ani obszarów górniczych.

9. UDOKUMENTOWANE ZŁOŻA KOPALIN, KOMPLEKSY PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA I PODZIEMNE BEZZBIORNIKOWE MAGAZYNY SUBSTANCJI

Złóża kopalin

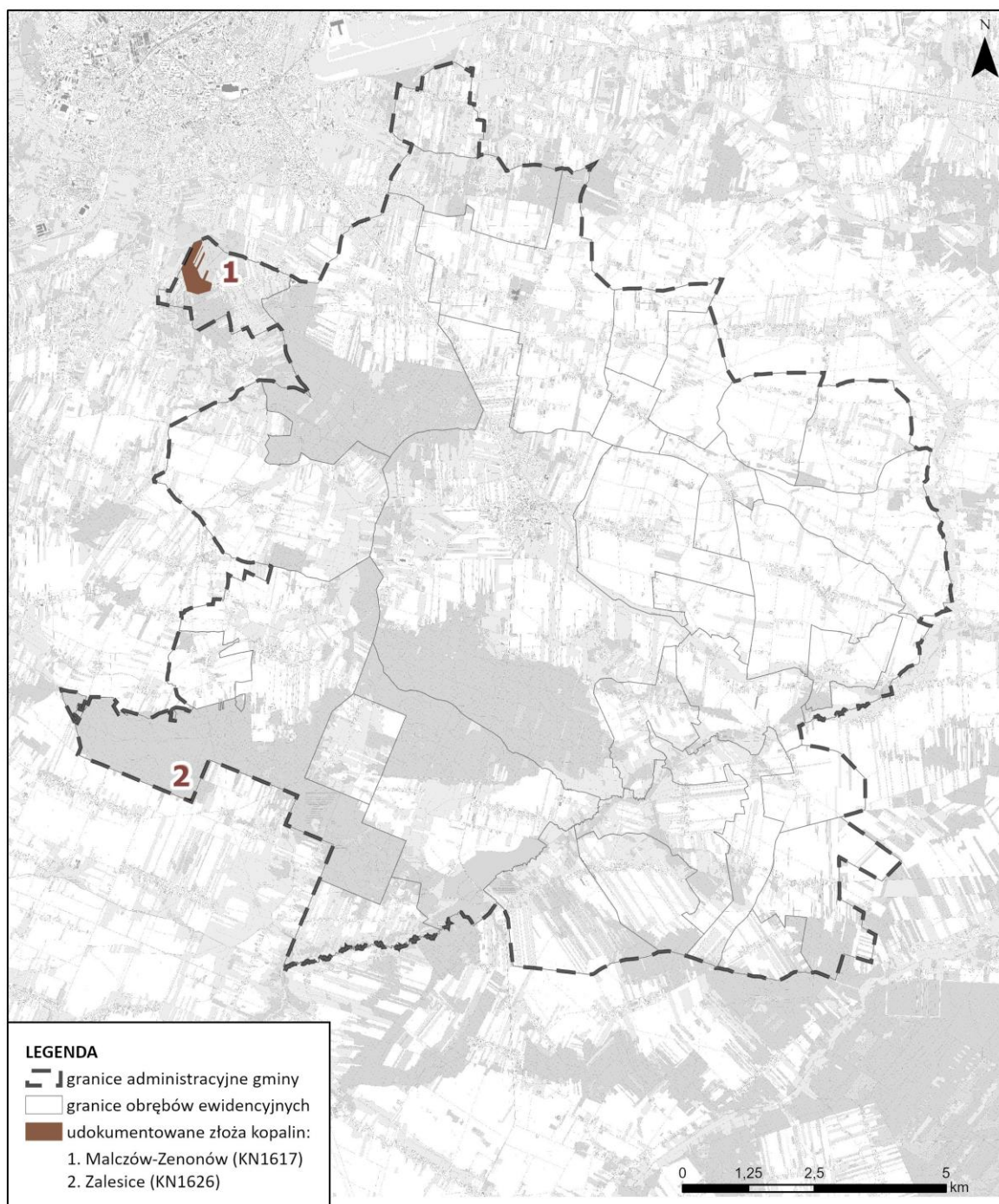
W granicach gminy Skaryszew występują dwa udokumentowanych złoża kopalin. Ich charakterystykę przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6 Rejestr udokumentowanych złóż na terenie gminy Skaryszew

Kod i nr systemowy	nazwa złoża	stan zagospodarowania złoża	zasoby geologiczne bilansowe [tys. t]	rodzaj kopaliny	pow. złoża [ha]	kierunek rekultywacji po zakończeniu eksploatacji
KN 1617	Malczów-Zenonów	złoże rozpoznane szczegółowo	5 093,98	piaski i żwiry	37,24	-
KN 1626	Zalesice	złoże rozpoznane wstępnie	20 729,00	piaski i żwiry	80,0596	-

Źródło: Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31.12.2024 r., PIG-PIB 2024; System Gospodarki i Ochrony Bogactw Mineralnych MIDAS – karty informacyjne złóż kopalin, PIG-PIB

Rysunek 7 Udokumentowane złoża w granicach gminy Skaryszew



Źródło: Opracowanie własne na podstawie warstw tematycznych CBDG PIG: MIDAS – złoża

Udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla

W granicach gminy Skaryszew nie występują udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla.

Podziemne bezzbiornikowe magazyny substancji

W granicach gminy Skaryszew nie występują podziemne bezzbiornikowe magazyny substancji.

Sposób uwzględnienia w planie ogólnym udokumentowanych złóż kopalin

Plan ogólny w zasięgu udokumentowanych złóż kopalin wskazuje strefy otwarte 18SO, 59SO oraz w zasięgu złoża Maleczków-Zenonów wskazuje istniejącą zabudowę. Wskazana strefa SO zapewnia możliwość ochrony i ewentualnej eksploatacji złoża w przyszłości.

10.OBSZARY UZDROWISK ORAZ OBSZARY OCHRONY UZDROWISKOWEJ

Gmina Skaryszew **nie stanowi** gminy uzdrowiskowej tym samym na jej terenie nie znajdują się obszary uzdrowisk ani obszary ochrony uzdrowiskowej, o których mówi ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach o obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (Dz. U. z 2025r. poz. 1135).

11.ZABYTKI OBJĘTE FORMAMI OCHRONY, O KTÓRYCH MOWA W USTAWIE Z DNIA 23 LIPCA 2003 R. O OCHRONIE ZABYTEKÓW I OPIECE NAD ZABYTKAMI (DZ. U. Z 2024 R. POZ. 1292), LUB UJĘTE W WOJEWÓDZKIEJ LUB GMINNEJ EWIDENCJI ZABYTEKÓW ORAZ DOBRA KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

Zabytki nieruchome

Na terenie gminy Skaryszew znajduje się dziesięć obiektów wpisanych do rejestru Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, wykaz przedstawia tabela poniżej.

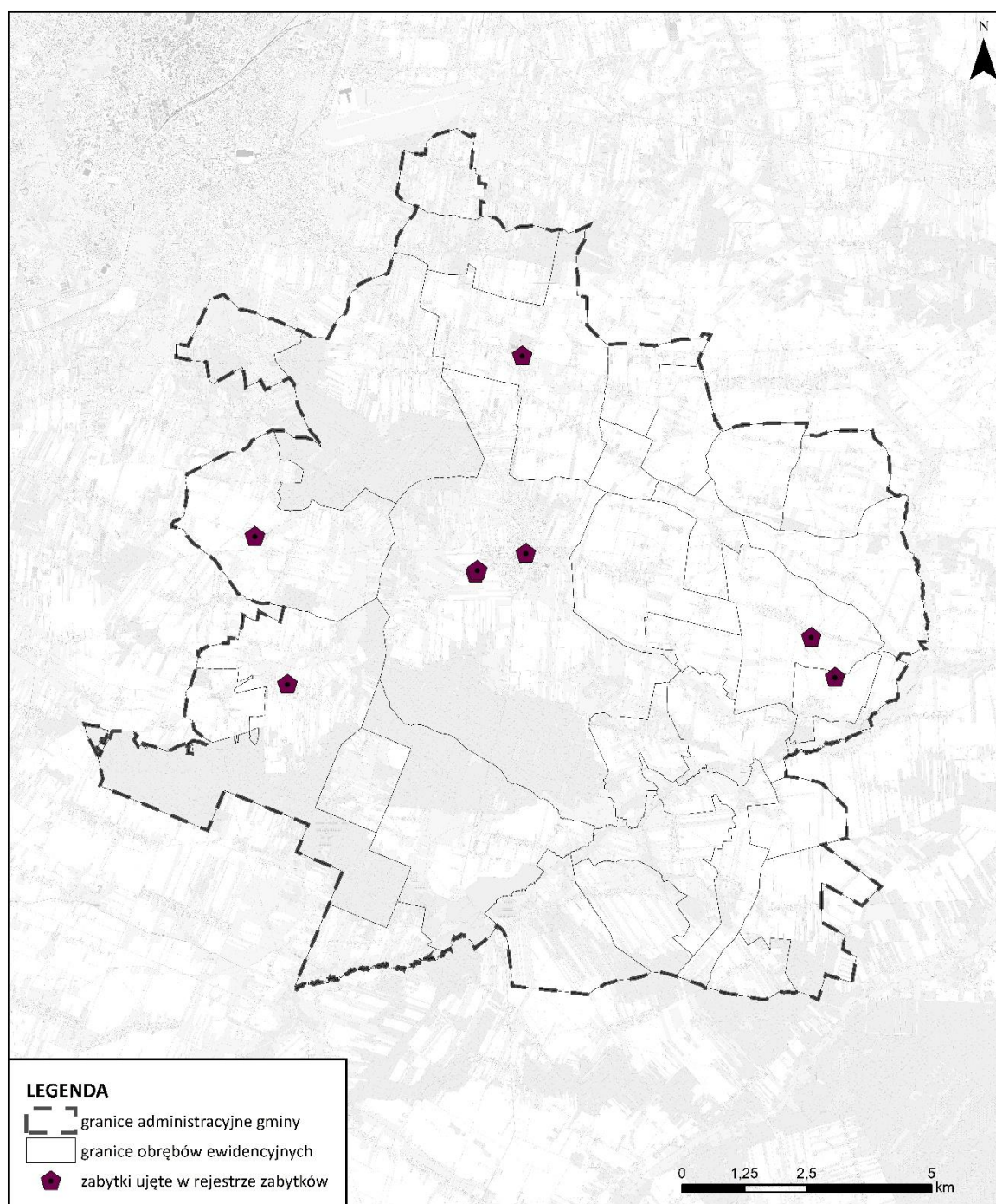
Tabela 7 Wykaz zabytków wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych województwa mazowieckiego

L.p.	Nazwa obiektu	Miejscowość	Adres	Numer rejestru	Okres powstania	Ewidencja
1.	Budynek mieszkalno-gospodarczy nr 2, drewn. (nie istnieje)	Bujak	-	821 z 14.03.1973	1 poł. XIX	NIE
2.	Park dworski	Chomętów	dz. 959, 960	755 z 19.12.1957	XVIII	TAK
3.	Park dworski	Gębarzów	dz. ewid. 299/7	341/A z 10.06.1986	XIX/XX	TAK
4.	Zespół dworski i folwarczny – dwór – park – spichrz – gorzelnia	Maków	dz. ewid. 144/12	802/A z 28.10.1972 oraz 117/A z 07.07.1981	XVIII/XIX	TAK
5.	Kościół par. p.w. Zwiastowania NMP	Odechów	ul. Odechów 114, Odechów	454/A z 28.02.1957, 384/A z 21.06.1967 oraz 93/A z 15.03.1981	1459–1460	TAK
6.	Cmentarz rzym.-kat. z zespołem nagrobków	Odechów	Dz. nr ew. 443	A-1275 z 13.11.2014	1 poł. XIX	TAK
7.	kapliczka przydrożna, przy drodze do Niedarczowa, mur,		-	B/17 z 20.08.1982	XVIII	NIE

8.	Zespół kościoła par.	- kościół p.w. św. Jakuba:	Skaryszew	ul. Mickiewicza 1, Skaryszew	452/A/57 z 28.02.1957, 385/A z 21.06.1967 oraz 148/A z 15.03.1982	1691–1701, XIX	TAK
		- cmentarz przykościelny				-	
		- kaplica				1780	
		- ogrodzenie z bramkami				1780	
9.	Cmentarz rzym.-kat., z zespołem nagrobków		Skaryszew	ul. Partyzantów, dz. nr ew. 779	A-1275 z 13.11.2014	4 ćw. XVIII	TAK
10.	Kaplica grobowa rodziny Skorupskich		Skaryszew	ul. Partyzantów, dz. nr ew. 779	A-1275 z 13.11.2014	1885	TAK

Źródło: Rejestr zabytków województwa mazowieckiego - NID stan na 31 grudnia 2024 roku

Rysunek 8 Zabytki wpisane do rejestru zabytków nieruchomych województwa mazowieckiego



Źródło: Opracowanie własne na podstawie rejestru zabytków nieruchomych województwa mazowieckiego

Zabytki ujęte w gminnej ewidencji zabytków

Poza obiektami wpisanymi do rejestru zabytków, występuje 119 obiektów ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Skaryszew.

Tabela 8 Wykaz zabytków wpisanych do gminnej ewidencji zabytków gminy Skaryszew (z wyłączeniem zabytków wpisanych do rejestru zabytków województwa mazowieckiego)

L.p.	Nazwa obiektu	Miejscowość	Adres
1.	Krzyż kamienny z 1952 r.	Anielin	Anielin
2.	Spichlerz drewniany, 2 ćw. XX w.	Anielin	Anielin 13
3.	Obora murowana, 2 ćw. XX w.	Anielin	Anielin 13
4.	Krzyż przydrożny, kamienny z 1861 r.	Bujak	Bujak
5.	Kapliczka przydrożna, kamienna, 1909 r.	Bujak	Bujak
6.	Stodoła drewniana, 2 ćw. XX w.	Bujak	Bujak 61
7.	Dom mieszkalny drewniany, 2 ćw. XX w.	Bujak	Bujak 21
8.	Kapliczka przydrożna, kamienna, 1 ćw. XX w.	Chomentów Puszczy	Chomentów Puszczy
9.	Kapliczka przydrożna murowana, 4 ćw. XIX w.	Chomentów Puszczy	Chomentów Puszczy
10.	Kapliczka przydrożna, kamienny z 1924 r.	Dzierzków Nowy	Dzierzków Nowy
11.	Krzyż kamienny, 1918 r.	Dzierzków Stary	Dzierzków Stary
12.	Kapliczka murowana, 1 ćw. XX w.	Gębarzów	Gębarzów
13.	Magazyn murowany z 1 ćw. XX w.	Gębarzów	Gębarzów dz. nr 299/5
14.	Zabudowania podworskie murowane z XIX/XX w.	Gębarzów	Gębarzów dz. nr 299/5
15.	Figura św. Jana Nepomucena, kamienna, XIX w.	Gębarzów	Gębarzów
16.	Krzyż na cokole, 1916 r.	Gębarzów	Gębarzów
17.	Kapliczka przydrożna, kamienna z 1898 r.	Grabina	Grabina
18.	Kapliczka przydrożna, kamienna z 1939 r.	Huta Skaryszewska	Huta Skaryszewska
19.	Krzyż kamienny z 1918 r.	Huta Skaryszewska	Huta Skaryszewska
20.	Kapliczka przydrożna, kamienna z 1936 r.	Janów	Janów
21.	Kapliczka przydrożna, żeliwna z 1864 r.	Kobylany	Kobylany
22.	Kapliczka kamienna z 1946 r.	Maków	Maków
23.	Krzyż przydrożny kamienno-metalowy z 1923 r.	Maków	Maków
24.	Kapliczka murowana z 1 poł. XIX w.	Maków	Maków
25.	Obora dworska murowana, 2 poł. XIX w.	Maków	Maków
26.	Krzyż przydrożny, kamienny, 2 ćw. XX w.	Maków	Maków
27.	Krzyż przydrożny, kamienny z 1907 r.	Miasteczko	Miasteczko
28.	Krzyż przydrożny, kamienny z 1907 r.	Miasteczko	Miasteczko
29.	Krzyż przydrożny, drewniany z 1941 r.	Modrzejowice	Modrzejowice
30.	Krzyż przydrożny, kamienny z 1899 r.	Modrzejowice	Modrzejowice
31.	Kapliczka murowana, 1 ćw. XX w.	Modrzejowice	Modrzejowice
32.	Oborostajnia murowana z około 1925 r.	Modrzejowice	Modrzejowice 93
33.	Spichlerz drewniany z ok. 1925 r.	Modrzejowice	Modrzejowice 93
34.	Oborostajnia murowana z około 1930 r.	Modrzejowice	Modrzejowice 89
35.	Spichlerz drewniany z ok. 1932 r.	Modrzejowice	Modrzejowice 89
36.	Dom mieszkalny drewniany z około 1930 r.	Modrzejowice	Modrzejowice 85
37.	Stodoła drewniana z około 1935 r.	Modrzejowice	Modrzejowice 85
38.	Spichlerz drewniany z ok. 1929 r.	Modrzejowice	Modrzejowice 36
39.	Stodoła drewniana z 2 przybudówkami	Modrzejowice	Modrzejowice 51
40.	Obora murowana z 1935 r.	Modrzejowice	Modrzejowice 37

41.	Dom mieszkalny, drewniany, 1 ćw. XX .	Niwa Odechowska	Niwa Odechowska 7A
42.	Krzyż na cokole kamienny z 1906 r.	Odechów	Odechów
43.	Młyn murowany, 1 ćw. XX w.	Skaryszew	ul. Słowackiego
44.	Dom mieszkalny drewniany z ok. 1930 r.	Podsuliszka	Podsuliszka nr 100
45.	Plebania murowana, 1 ćw. XX w.	Skaryszew	ul. Mickiewicza 1
46.	Nagrobek przy kościele z 1853 r.	Skaryszew	Skaryszew
47.	Młyn elektryczny, murowany (1930-1932)	Skaryszew	ul. Żeromskiego 53
48.	Dom mieszkalny, murowany 4 ćw. XIX w.	Skaryszew	Rynek 7
49.	Dom mieszkalny, murowany 4 ćw. XIX w.	Skaryszew	Rynek 9
50.	Dom mieszkalny, murowany 1 ćw. XX w.	Skaryszew	Rynek 13
51.	Dom mieszkalny, murowany 4 ćw. XIX w.	Skaryszew	Rynek 15
52.	Dom mieszkalny, murowany 4 ćw. XIX w.	Skaryszew	Rynek 17
53.	Dom mieszkalny, murowany 4 ćw. XIX w.	Skaryszew	Rynek 23
54.	Dom mieszkalny, murowany 4 ćw. XIX w.	Skaryszew	Rynek 24
55.	Dom mieszkalny, murowany 4 ćw. XIX w.	Skaryszew	Rynek 25
56.	Dom mieszkalny, murowany 4 ćw. XIX w.	Skaryszew	Rynek 26
57.	Dom mieszkalny, murowany 4 ćw. XIX w.	Skaryszew	Rynek 27
58.	Dom mieszkalny, murowany 4 ćw. XIX w.	Skaryszew	Rynek 28
59.	Dom mieszkalny, murowany 4 ćw. XIX w.	Skaryszew	Rynek 30
60.	Dom mieszkalny, murowany 1 ćw. XX w.	Skaryszew	ul. Kardynała Wyszyńskiego 4
61.	Dom mieszkalny, murowany 1 ćw. XX w.	Skaryszew	ul. Kardynała Wyszyńskiego 8
62.	Dom mieszkalny, murowany 1 ćw. XX w.	Skaryszew	ul. Kardynała Wyszyńskiego 9
63.	Dom mieszkalny, murowany 1 ćw. XX w.	Skaryszew	ul. Kardynała Wyszyńskiego 11
64.	Dom mieszkalny, murowany 1 ćw. XX w.	Skaryszew	ul. Kardynała Wyszyńskiego 20
65.	Dom mieszkalny, murowany 1 ćw. XX w.	Skaryszew	ul. Kardynała Wyszyńskiego 28
66.	Dom mieszkalny, murowany 1 ćw. XX w.	Skaryszew	ul. Kardynała Wyszyńskiego 42
67.	Dom mieszkalny, murowany z 1925 r.	Skaryszew	ul. Kardynała Wyszyńskiego 46
68.	Dom mieszkalny, murowany 4 ćw. XIX w.	Skaryszew	ul. Kardynała Wyszyńskiego 62
69.	Dom mieszkalny, murowany, 4 ćw. XIX w.	Skaryszew	ul. Mickiewicza 9
70.	Dom mieszkalny, murowany, 4 ćw. XIX w.	Skaryszew	ul. Mickiewicza 10
71.	Dom mieszkalny, murowany, 4 ćw. XIX w.	Skaryszew	ul. Mickiewicza 11
72.	Dom mieszkalny, murowany, 4 ćw. XIX w.	Skaryszew	ul. Mickiewicza 13
73.	Dom mieszkalny, murowany, 4 ćw. XIX w.	Skaryszew	ul. Mickiewicza 16
74.	Dom mieszkalny, murowany, 4 ćw. XIX w.	Skaryszew	ul. Mickiewicza 17
75.	Dom mieszkalny, murowany, 4 ćw. XIX w.	Skaryszew	ul. Mickiewicza 26
76.	Krzyż murowany z 1937 r.	Skaryszew	ul. Partyzantów
77.	Dom mieszkalny, murowany, 4 ćw. XIX w.	Skaryszew	ul. Partyzantów 2
78.	Dom mieszkalny, murowany, 4 ćw. XIX w.	Skaryszew	ul. Partyzantów 8
79.	Dom mieszkalny, murowany, 4 ćw. XIX w.	Skaryszew	ul. Partyzantów 14
80.	Dom mieszkalny, murowany, 4 ćw. XIX w.	Skaryszew	ul. Targowa 1
81.	Dom mieszkalny, murowany, 1 ćw. XIX w.	Skaryszew	ul. Targowa 18
82.	Dom mieszkalny, murowany, 1 ćw. XX w.	Skaryszew	ul. Sienkiewicza 5
83.	Dom mieszkalny, murowany, 1 ćw. XX w.	Skaryszew	ul. Sienkiewicza 6
84.	Dom mieszkalny, murowany, 1 ćw. XX w.	Skaryszew	ul. Sienkiewicza 8
85.	Dom mieszkalny, murowany, 1 ćw. XX w.	Skaryszew	ul. Sienkiewicza 10
86.	Dom mieszkalny, murowany, 1 ćw. XX w.	Skaryszew	ul. Sienkiewicza 19
87.	Dom mieszkalny, murowany, 1 ćw. XX w.	Skaryszew	ul. Sienkiewicza 21
88.	Krzyż murowany, 1907 r.	Skaryszew	ul. Słowackiego
89.	Krzyż murowany z 1938 r.	Skaryszew	ul. Żeromskiego
90.	Dom mieszkalny, murowany, 1 ćw. XX w.	Skaryszew	ul. Żeromskiego 5
91.	Dom mieszkalny, murowany, 4 ćw. XX w.	Skaryszew	ul. Żeromskiego 14
92.	Dom mieszkalny, murowany, 1 ćw. XX w.	Skaryszew	ul. Żeromskiego 16
93.	Dom mieszkalny, murowany, 4 ćw. XX w.	Skaryszew	ul. Żeromskiego 17
94.	Dom mieszkalny, murowany, 4 ćw. XX w.	Skaryszew	ul. Żeromskiego 23
95.	Dom mieszkalny, murowany, Kon. XIX w.	Skaryszew	ul. Żeromskiego 41

96.	Dom mieszkalny, murowany, 4 ćw. XX w.	Skaryszew	ul. Żeromskiego 47
97.	Dom mieszkalny, murowany, 4 ćw. XX w.	Skaryszew	ul. Żeromskiego 51
98.	Układ urbanistyczno- przestrzenny, XIV- XX w.	Skaryszew	Skaryszew
99.	Krzyż przydrożny, drewniany, 4 ćw. XIX w.	Tomaszów	Tomaszów
100.	Krzyż przydrożny, kamienny z 1884 r.	Tomaszów	Tomaszów 6
101.	Dom mieszkalny, drewniany, 2 ćw. XX w.	Tomaszów	Tomaszów 7
102.	Dom mieszkalny, drewniany, 2 ćw. XX w.	Tomaszów	Tomaszów 29
103.	Dom mieszkalny, drewniany, 2 ćw. XX w.	Tomaszów	Tomaszów 12A
104.	Dom mieszkalny, drewniany, 2 ćw. XX w.	Tomaszów	Tomaszów 45
105.	Obora murowana, kamień, 2 ćw. XX w.	Tomaszów	Tomaszów 55
106.	Obora murowa, 2 ćw. XX w.	Tomaszów	Tomaszów 59
107.	Suszarńia murowana z kamienia, 2 ćw. XX w.	Tomaszów	Tomaszów 62
108.	Dom mieszkalny drewniany z ok. 1928 r.	Wilczna	Wilczna 2
109.	Kapliczka murowana z 1939 r.	Wilczna	Wilczna 14
110.	Kapliczka murowana, 1 ćw. XX w.	Wilczna	Wilczna 26
111.	Kapliczka przydrożna, kamienna, 1 ćw. XX w.	Wólka Twarogowa	Wólka Twarogowa
112.	Kapliczka kamienna, 1 ćw. XX w.	Wólka Twarogowa	Wólka Twarogowa 20
113.	Krzyż, (cokół kamienny, krzyż metalowy) z 1908 r.	Wólka Twarogowa	Wólka Twarogowa
114.	Krzyż kamienny z 1934 r.	Wólka Twarogowa	Wólka Twarogowa
115.	Krzyż kamienny z 1911 r.	Zalesie	Zalesie
116.	Oborostajnia murowana z 1934 r.	Zalesie	Zalesie 41
117.	Dom mieszkalny drewniany, 2 ćw. XX w.	Zalesie	Zalesie 46
118.	Kapliczka kamienna z 1904 r. I ćw. XX w.	Zalesie	Zalesie
119.	Kirkut, XIX w.	Skaryszew	Skaryszew

Źródło: Gminny Program Opieki nad Zabytkami dla Miasta i Gminy Skaryszew na lata 2020-2023

Zabytki archeologiczne

W granicach administracyjnych Skaryszew nie znajdują się stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru zabytków województwa mazowieckiego.

Zabytki archeologiczne ujęte w gminnej ewidencji zabytków

W granicach administracyjnych gminy Skaryszew, występują 108 zabytków archeologicznych ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Skaryszew.

Tabela 9 Wykaz zabytków archeologicznych znajdujących się na terenie gminy Skaryszew

L.p.	Miejscowość	Obszar	Numer stanowisk a na obszarze	Czas powstania
1.	Bujak Nowy	AZP 77-69/4	1	wczesna epoka brązu kultura iwieńska (WEB) okres nowożytny
2.	Bujak Nowy	AZP 77-69/5	2	wczesna epoka brązu
3.	Bujak Nowy	AZP 77-69/6	3	epoka kamienia - wczesna epoka brązu
4.	Bujak Nowy	AZP 77-69/7	4	epoka kamienia - wczesna epoka brązu
5.	Bogusławice	AZP 75-69/1	1	okres nowożytny (XVII w.)

6.	Bogusławice	AZP 75-69/2	2	okres średniowieczny okres późnośredniowieczny okres nowożytny
7.	Bogusławice	AZP 75-69/3	3	okres nowożytny (XVII w.)
8.	Chomentów-Puszcz	AZP 76-69/14	1	kultura ceramiki sznurowej (neolit)
9.	Chomentów- Socha	AZP 76-69/12	1	kultura trzciniecka (epoka brązu)
10.	Chomentów Szczygieł	AZP 77-68/18	1	epoka kamienia epoka brązu
11.	Chomentów Szczygieł	AZP 77-68/19	2	epoka mezolitu
12.	Nowy Maków	AZP 75-68/57	1	epoka mezolitu wczesna epoka brązu kultura pucharów lejkowatych (neolit)
13.	Nowy Maków	AZP 75-68/58	2	epoka kamienia epoka brązu
14.	Dzierzkówek Nowy	AZP 77-69/10	1	epoka kamienia (neolit) epoka brązu - wczesna epoka żelaza
15.	Dzierzkówek Nowy	AZP 77-69/11	2	epoka kamienia – wczesna epoka brązu kultura łużycka (V okres epoki brązu) kultura przeworska (okres wpływów rzymskich)
16.	Dzierzkówek Nowy	AZP 77-69/22	3	epoka kamienia - wczesna epoka brązu
17.	Gębarzów	AZP 76-69/17	1	epoka kamienia
18.	Gębarzów	AZP 76-69/18	2	epoka mezolitu wczesna epoka brązu
19.	Gębarzów	AZP 76-69/19	3	epoka kamienia wczesna epoka brązu
20.	Gębarzów	AZP 76-69/20	4	kultura trzciniecka (epoka brązu)
21.	Gębarzów	AZP 76-69/21	5	epoka kamienia
22.	Gębarzów	AZP 76-69/22	6	epoka kamienia starożytność
23.	Gębarzów	AZP 76-69/23	7	kultura grobów kloszowych (epoka żelaza)
24.	Grabina	AZP 76-69/15	1	kultura pucharów lejkowatych (neolit) młodsza epoka kamienia okres wczesnego średniowiecza
25.	Huta Skaryszewska	AZP 77-69/12	1	epoka kamienia wczesna epoka brązu kultura przeworska (okres wpływów rzymskich)
26.	Huta Skaryszewska	AZP 77-69/13	2	kultura pucharów lejkowatych (neolit) kultura łużycka (epoka brązu, wczesna epoka żelaza) okres wczesnego średniowiecza okres nowożytny
27.	Huta Skaryszewska	AZP 77-69/14	3	kultura pucharów lejkowatych (neolit) kultura przeworska (okres wpływów rzymskich)
28.	Huta Skaryszewska	AZP 77-69/15	4	epoka kamienia wczesna epoka brązu
29.	Janów	AZP 76-69/13	1	Kultura trzciniecka (epoka brązu)
30.	Kazimierówka	AZP 75-	1	okres nowożytny (XVII w.)

		69/8		
31.	Kłonowiec - Koracz	AZP 76-69/9	1	okres wczesnego średniowiecza (XII – XIII w.) okres nowożytny
32.	Kobylany	AZP 76-69/2	1	kultura łużycka (Halsztad D)
33.	Kobylany	AZP 76-69/3	2	okres wczesnego średniowiecza
34.	Kobylany	AZP 76-69/4	3	kultura prądnicka (paleolit środkowy)
35.	Magierów	AZP 76-68/24	1	kultura ceramiki sznurowej (neolit)
36.	Magierów	AZP 76-68/25	2	kultura ceramiki sznurowej (neolit)
37.	Magierów	AZP 76-68/26	3	okres późnego średniowiecza
38.	Magierów	AZP 76-68/27	4	epoka kamienia (neolit) epoka brązu kultura trzciniecka (epoka brązu)
39.	Magierów	AZP 76-68/28	5	okres późnego średniowiecza
40.	Makowiec	AZP 75-68/10	1	okres wczesnego średniowiecza
41.	Makowiec	AZP 75-68/11	2	epoka kamienia
42.	Makowiec	AZP 75-68/12	3	okres wczesnego średniowiecza
43.	Makowiec	AZP 75-68/13	4	okres średniowieczny
44.	Makowiec	AZP 75-68/14	5	późne średniowiecze
45.	Makowiec	AZP 75-68/15	6	okres średniowieczny
46.	Makowiec	AZP 75-68/16	7	epoka kamienia epoka brązu
47.	Makowiec	AZP 75-68/17	8	okres średniowieczny
48.	Makowiec	AZP 75-68/18	9	okres nowożytny
49.	Makowiec	AZP 75-68/19	10	okres średniowieczny
50.	Makowiec	AZP 75-68/20	11	okres średniowieczny okres nowożytny
51.	Makowiec	AZP 75-68/21	12	okres średniowieczny
52.	Makowiec	AZP 75-68/22	13	epoka kamienia okres średniowieczny okres nowożytny
53.	Makowiec	AZP 75-68/23	14	okres wczesno średniowieczny (XI-XII w.) okres nowożytny
54.	Makowiec	AZP 75-68/24	15	epoka kamienia epoka brązu
55.	Makowiec	AZP 75-68/25	16	okres późnego średniowiecza (XV-XVI w.)
56.	Makowiec	AZP 75-68/26	17	okres średniowieczny (XIII-XV w.)
57.	Makowiec	AZP 75-68/52	1	okres średniowieczny okres nowożytny

58.	Makowiec	AZP 75-68/53	2	epoka mezolitu wczesna epoka brązu
59.	Makowiec	AZP 75-68/54	3	epoka kamienia wczesna epoka brązu
60.	Makowiec	AZP 75-68/73	1	okres średniowieczny
61.	Makowiec	AZP 75-68/74	2	paleolit schyłkowy epoka neolitu epoka brązu
62.	Makowiec	AZP 75-68/75	3	okres wczesnego średniowiecza
63.	Maków	AZP 75-68/7	2	okres średniowieczny okres nowożytny
64.	Maków	AZP 75-68/8	3	okres wczesno średniowieczny
65.	Maków	AZP 75-68/9	4	okres wczesno średniowieczny
66.	Maków	AZP 75-68/28	5	okres późnego średniowiecza okres nowożytny
67.	Maków	AZP 75-68/29	6	epoka kamienia (neolit)
68.	Maków	AZP 75-68/30	7	okres późnego średniowiecza okres nowożytny
69.	Maków	AZP 75-68/31	8	okres wczesnego średniowiecza okres nowożytny
70.	Maków	AZP 75-68/32	9	okres średniowiecza okres nowożytny
71.	Maków	AZP 75-68/33	10	okres średniowieczny
72.	Modrzejowice	AZP 77-69/1	1	kultura grobów kloszowych (wczesna epoka żelaza)
73.	Modrzejowice	AZP 77-69/2	2	kultura przeworska (starszy okres rzymski)
74.	Modrzejowice	AZP 77-69/3	3	kultura grobów kloszowych (wczesna epoka żelaza) kultura przeworska
75.	Modrzejowice Kąty	77-69/8	1	epoka kamienia wczesna epoka brązu
76.	Modrzejowice Kolonia	77-68/22	1	starożytność
77.	Nowy Maków	75-68/55	1	epoka mezolitu kultura trzciniecka (wczesna epoka brązu)
78.	Nowy Maków	75-68/56	2	epoka kamienia paleolit schyłkowy
79.	Odechów	76-69/7	1	okres wczesnego średniowiecza XI/XII-XIII w.
80.	Odechowiec	76-69/10	1	kultura pucharów lejkowatych (neolit) Neolit Starożytność okres średniowieczny
81.	Odechowiec	76-69/11	2	Neolit
82.	Odechowiec	76-69/13	3	kultura pucharów lejkowatych (neolit) kultura trzciniecka (wczesna epoka brązu) kultura łużycka okres wczesnego średniowiecza (XI-XIII w.)
83.	Skaryszew	76-69/1	1	okres nowożytny
84.	Skaryszew	76-69/2	2	okres nowożytny

85.	Skaryszew	76-69/3	3	okres nowożytny
86.	Skaryszew	76-69/4	4	okres mezolitu
87.	Skaryszew	76-69/5	5	okres nowożytny
88.	Skaryszew	76-69/6	6	okres nowożytny
89.	Skaryszew	76-69/7	7	okres nowożytny
90.	Skaryszew	76-69/8	8	okres nowożytny
91.	Skaryszew	76-69/9	9	okres nowożytny
92.	Skaryszew	76-69/10	10	okres późnego średniowiecza
93.	Skaryszew	76-69/11	11	okres nowożytny
94.	Skaryszew	76-69/15	12	okres wczesnego średniowiecza
95.	Skaryszew	76-69/5	13	XV-XIX
96.	Skaryszew	76-69/6	14	kultura łużycka epoka brązu okres wczesnego średniowiecza XI/XII-XIII w.
97.	Skaryszew	76-69/8	15	epoka mezolitu epoka brązu
98.	Sołtyków	75-68/59	1	okres paleolitu schyłkowego
99.	Sołtyków	75-68/60	2	epoka mezolitu wczesna epoka brązu
100.	Sołtyków	75-68/61	3	epoka mezolitu wczesnego brązu kultura pucharów lejowatych
101.	Sołtyków	75-68/62	4	okres wczesnego średniowiecza
102.	Sołtyków	75-68/63	5	epoka kamienia wczesna epoka brązu okres nowożytny
103.	Sołtyków	75-68/64	6	okres mezolitu wczesna epoka brązu kultura pucharów lejowatych (neolit)
104.	Wilczna	77-68/20	1	okres paleolitu schyłkowego
105.	Wincentów	75-68/14	1	okres późnego średniowiecza
106.	Wólka Twarogowa	77-69/19	1	okres późnego średniowiecza
107.	Wólka Twarogowa	77-69/21	2	epoka kamienia wczesna epoka brązu kultura przeworska (okres wpływów rzymskich)
108.	Zalesie	77-69/9	1	epoka kamienia wczesna epoka brązu

Źródło: Gminny Program Opieki nad Zabytkami dla Miasta i Gminy Skaryszew na lata 2020-2023

Dobra kultury współczesnej

Na terenie gminy Skaryszew **nie znajdują** się obiekty mogące zaliczać się do dóbr kultury współczesnej.

Sposób uwzględnienia w planie ogólnym zabytków objętych formami ochrony, o których mowa w ustawie z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2022 r. poz. 840 oraz z 2023 r. poz. 951 i 1688) lub ujętych w wojewódzkiej lub gminnej ewidencji zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

Dla zabytków objętych formami ochrony **wyznaczono** strefy planistyczne **umożliwiające ochronę substancji zabytku**, jego formy, otoczenia oraz kompozycji. Ochronę zabytków ujętych w rejestrze zabytków oraz w gminnej ewidencji zabytków uwzględniono poprzez określenie profili funkcjonalnych umożliwiających zachowanie funkcji

tych obiektów, natomiast określone **gminne standardy urbanistyczne uwzględniają** dotychczasowe ustalenia dokumentów planistycznych oraz umożliwiają realizację zabudowy z zachowaniem ich formy, zasad ładu przestrzennego, w nawiązaniu do lokalnego krajobrazu kulturowego i kompozycji przestrzennych w otoczeniu zabytków.

Dla obiektów ujętych w rejestrze zabytków województwa podkarpackiego określono strefy planistyczne zgodne z obecnym sposobem zagospodarowania i wytycznymi Wojewódzkiego Konserwatora. Ponadto w strefach w których zlokalizowane są obiekty ujęte w rejestrze zabytków nie wprowadzono stref umożliwiających realizację obiektów, które mogłyby stanowić dominanty wysokościowe lub przestrzenne. Gminne standardy urbanistyczne dostosowano do stanu istniejącego.

Określone strefy planistyczne oraz gminne standardy urbanistyczne zostały dostosowane do walorów obiektów zabytkowych oraz umożliwiają na późniejszym etapie wprowadzenia rozwiązań niezbędnych do zapobiegania zagrożeniom dla zabytków, zapewnienia im ochrony przy realizacji inwestycji oraz przywracania zabytków do jak najlepszego stanu.

Ograniczenia w zagospodarowaniu związane z obiektami ujętymi w rejestrze zabytków oraz zabytkami archeologicznymi **zostały wskazane** w przepisach odrębnych z zakresu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami natomiast zasady ochrony obiektów ujętych w gminnej ewidencji zabytków **będą ustalone** na etapie miejscowych planów. **Nie jest możliwe wprowadzenie do ustaleń planu ogólnego zasad działalności inwestycyjnej oraz wyznaczenie stref konserwatorskich z uwagi na określony zakres planu ogólnego w u.p.z.p.**

W gminie **nie ma obiektów**, które mogłyby być zaliczone do dóbr kultury współczesnej.

Ustalenia planu ogólnego **umożliwiają dalszą ochronę zabytków w gminie.**

12.OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREFY OCHRONNE

Na terenie gminy Skaryszew nie występują pomniki zagłady ustalone przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz. U. 2015 poz. 2120) w związku z czym **nie wyznacza** się takich terenów i ich stref ochronnych.

13.TERENY ZAMKNIĘTE I ICH STREFY OCHRONNE

Na terenie gminy Skaryszew **nie występują** tereny zamknięte i ich strefy ochronne w rozumieniu przepisów odrębnych (prawa geodezyjnego, kartograficznego, infrastruktury, obrony narodowej).

14.OBSZARY OGRANICZONEGO UŻYTKOWANIA

Na terenie gminy Skaryszew **nie utworzono** obszarów ograniczonego użytkowania ustalonych na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2025 r. poz. 647 ze zm.).

15.OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI, REKULTYWACJI LUB REMEDIACJI

Na terenie gminy Skaryszew **nie ma** wyznaczonych obszarów wymagających przekształceń, rehabilitacji lub remediacji.

Rekultywacją powinny zostać objęte tereny zdegradowane i przekształcone przez działalność człowieka, m.in. tereny przeznaczone pod eksploatację kopalin (udokumentowane złoża, w których eksploatacja została zakończona). Prawidłowo przeprowadzona rekultywacja, polegająca na przywróceniu wartości użytkowych i przyrodniczych terenom zdegradowanym, pozwala na wykorzystanie wartości użytkowych terenu. Tereny poeksploatacyjne należy rekultywować zgodnie z kierunkiem i w terminie określonym w decyzjach administracyjnych. Rekultywacja gruntów i zagospodarowanie terenów po działalności górniczej winny być prowadzone zgodnie z ustaleniami przepisów odrębnych.

Aktualnie na terenie gminy Skaryszew zlokalizowane są 2 udokumentowane złoża kopalin, z czego 1 jest rozpoznane szczegółowo (Malczów-Zenonów), a drugie jest rozpoznane wstępnie (Zalesice). Po wyczerpaniu ich zasobów i zakończeniu eksploatacji, tereny te będą wymagały przeprowadzenia rekultywacji. Na obszarze gminy znajduje się także teren po wyeksploatowanym złożu „Tomaszów”, które w 2023 r. zostało skreślone z bilansu zasobów, a wyznaczony dla tego złoża obszar i teren górniczy został zniesiony w roku 2025. Teren ten wymaga przeprowadzenia rekultywacji w kierunku rolniczym.

16.OBSZARY ZDEGRADOWANE I OBSZARY REWITALIZACJI

Dla gminy Skaryszew sporządzono Program Rewitalizacji dla Miasta i Gminy Skaryszew, przyjęty Uchwałą Nr XXI/176/2016 Rady Miejskiej w Skaryszewie z dnia 29 grudnia 2016 r.

Obszary zdegradowane na terenie gminy Skaryszew przejawiają się negatywnymi zjawiskami ze strefy społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej. W dokumencie wyznaczono 41 obszarów zdegradowanych, z których 5 uwzględniono do obszarów rewitalizacji.

Obszary zdegradowane to wsie: Anielin, Bogusławice, Bujak, Chomentów Socha, Dzierzków Stary, Edwardów, Gębarzów, Huta Skaryszewska, Kłonowiec Koracz, Kłonowiec Kurek, Kobylany, Magierów, Maków Nowy, Maków, Miasteczko, Modrzejowice, Niwa Odechowska, Odechowiec, Odechów, Podsuliszka, Tomaszów, Wilczna, Wólka Twarogowa, Wymysłów, Zalesie oraz ulice Bluszczowa, Dzierzkowska, Krasickiego, Krótka, Kunegundy, Makowska, Mickiewicza, Partyzantów, Podolszyny, Radomska, Rynek, Sienkiewicza, Skłodowskiej, Słowackiego, Wincentowska i Żeromskiego w mieście Skaryszew.

Uwzględniając wysoki poziom degradacji społecznej oraz współistniejącymi negatywnymi zjawiskami w poszczególnych strefach wybrano obszary, w których nagromadzenie problemów jest największe. **Obszar rewitalizacji ze względu na lokalizację podzielono na 5 części.**

Obszar rewitalizacji Skaryszew zwraca szczególną uwagę na kwestię bezrobocia, która jest wyjątkowo dotkliwa, wysoki udział budynków opalanych węglem oraz przebieg drogi krajowej nr 9 przez centrum obszaru, co generuje zwiększony hałas oraz zanieczyszczenie powietrza spalinami. Na obszarze, w porównaniu do reszty gminy, występują również minimalnie wyższy poziom przestępczości, wyższy udział osób w wieku poprodukcyjnym oraz większa liczba osób korzystających z pomocy społecznej. Również część ulic na obszarze rewitalizacji nie ma podłączenia do kanalizacji.

Kolejny obszar rewitalizacji to Dzierzków Stary, w którym również występują te same problemy związane z bezrobociem, przestępczością, budynkami opalanymi węglem, liczbą osób korzystających z pomocy społecznej oraz udziałem osób w wieku poprodukcyjnym.

Ponadto na obszarze występuje niższy poziom edukacji oraz przedsiębiorczości w porównaniu do reszty gminy. Na obszarze nie ma również sieci kanalizacyjnej.

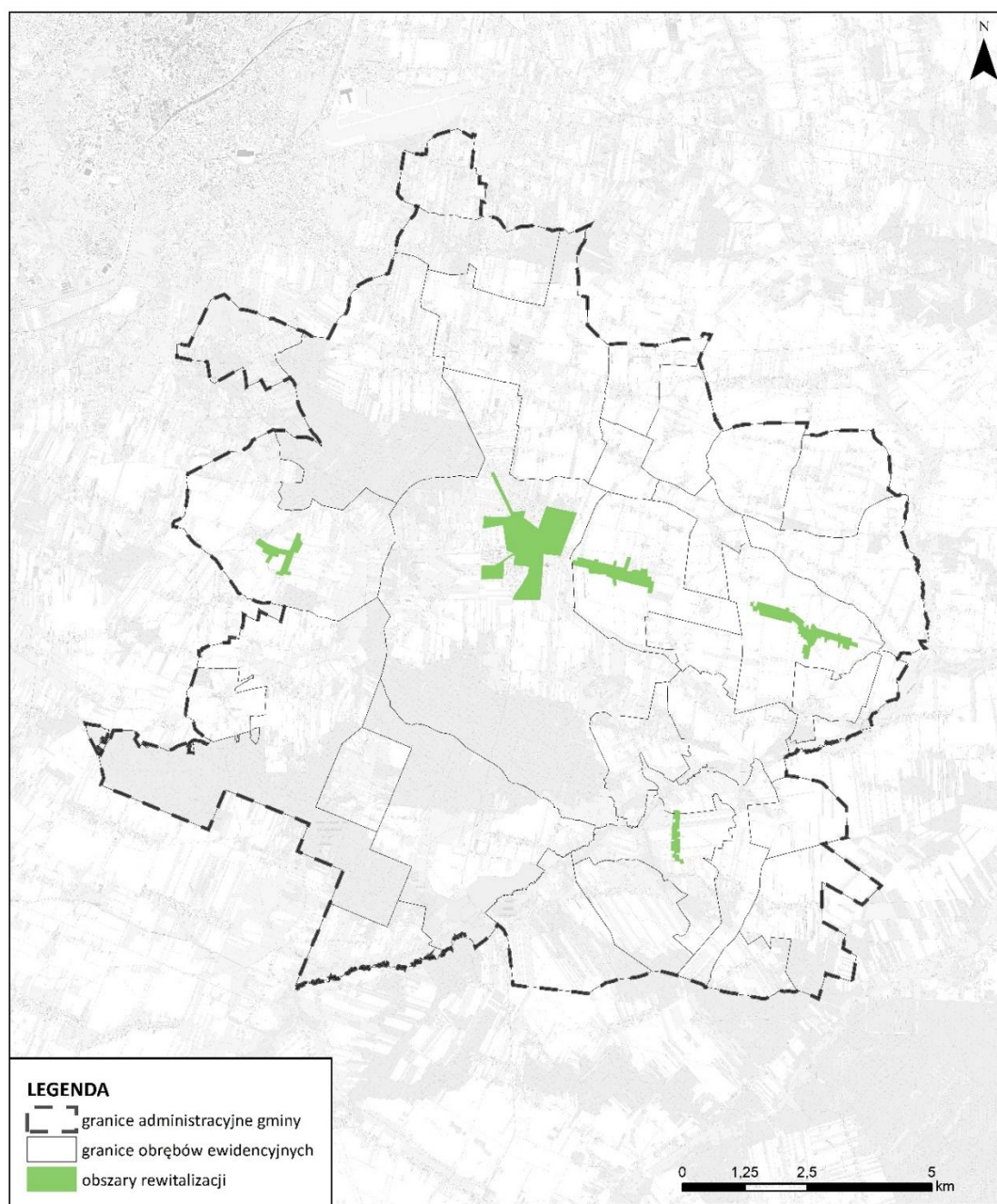
Trzeci obszar rewitalizacji to Kobylany, na terenie którego występują te same problemy co na obszarze Dzierzków Stary. Dodatkowo występuje tu większe zjawisko przemocy w rodzinie, brak terenów rekreacyjno-wypoczynkowych oraz hałas i zanieczyszczenie powietrza spalinami związane z położeniem w ciągu drogi wojewódzkiej nr 733.

Czwarty obszar rewitalizacji to Odechów, również charakteryzują się wyższym udział osób w wieku poprodukcyjnym, wyższy poziom ubóstwa i poziomem bezrobocia, niskim poziomem przedsiębiorczości, występowaniem zjawiska przemocy w rodzinie, brakiem sieci kanalizacyjnej oraz hałasem i zanieczyszczeniami od drogi wojewódzkiej nr 733.

Gębarzów jest to ostatni, piąty, obszar rewitalizacji wyznaczony w gminie Skaryszew. Również charakteryzują się wyższym udział osób w wieku poprodukcyjnym, wyższy udział osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, wyższym poziomem bezrobocia i przestępczości, niskim poziomem przedsiębiorczości, występowaniem zjawiska przemocy w rodzinie oraz brakiem sieci kanalizacyjnej.

Po przeprowadzeniu działań naprawczych, kluczowe rezultaty obejmują zagospodarowanie obszarów gminy w sposób sprzyjający rozwojowi mieszkańców i tworzący przyjazne przestrzenie dla różnych grup społecznych. Program skupia się na integracji działań w sferach społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej i środowiskowej. W zakresie poprawy przestrzeni publicznej i infrastruktury planowane jest stworzenie ładu przestrzennego poprzez zagospodarowanie terenu wzdłuż rzeki Kobylanki, co obejmuje budowę deptaku, oświetlenia i elementów małej architektury. Dodatkowo, przewidziana jest rewitalizacja Parku Miejskiego w Skaryszewie, z nowymi elementami architektury, zielenią, placami zabaw i siłowniami zewnętrznymi. Przestrzenie publiczne mają zostać uporządkowane i dostosowane do potrzeb społecznych. Działania w zakresie aktywizacji społecznej i zawodowej obejmują organizację zajęć integrujących społeczność w różnych miejscowościach, co ma na celu poprawę jakości życia i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Poprawa stanu środowiska ma być osiągnięta poprzez termomodernizację budynków, promowanie odnawialnych źródeł energii oraz likwidację azbestu. Działania te wpłyną pozytywnie na jakość powietrza i zdrowie mieszkańców. Ważnym celem jest wzmocnienie kapitału społecznego poprzez zwiększenie aktywności mieszkańców, współpracę z organizacjami pozarządowymi i tworzenie warunków do dialogu społecznego. Komplementarność przedsięwzięć rewitalizacyjnych zapewni, że projekty będą oddziaływać na obszar w sposób kompleksowy i zintegrowany.

Rysunek 9 Obszary rewitalizacji na terenie gminy Skaryszew



Źródło: Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Skaryszew do 2025 roku

Sposób uwzględnienia w planie ogólnym obszarów zdegradowanych i obszaru rewitalizacji

Plan ogólny **uwzględnia wskazane** w uchwale Nr XXI/176/2016 Rady Miejskiej w Skaryszewie z dnia 29 grudnia 2016. obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji Miasta i Gminy Skaryszew **poprzez** ustalenie stref planistycznych, których profile funkcjonalne wpływają na poprawę jakości życia mieszkańców zarówno w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

17.OBSZARY CICHE W AGLOMERACJI ORAZ OBSZARY CICHE POZA AGLOMERACJĄ

Zgodnie z art. 118b ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2025 r. poz. 647 ze zm.) rada powiatu może, w drodze uchwały, wyznaczyć obszary ciche w aglomeracji lub obszary ciche poza aglomeracją. Na dzień sporządzenia Planu Ogólnego Miasta i Gminy Skaryszew Rada Powiatu Radomskiego **nie wprowadziła** takiej uchwały.

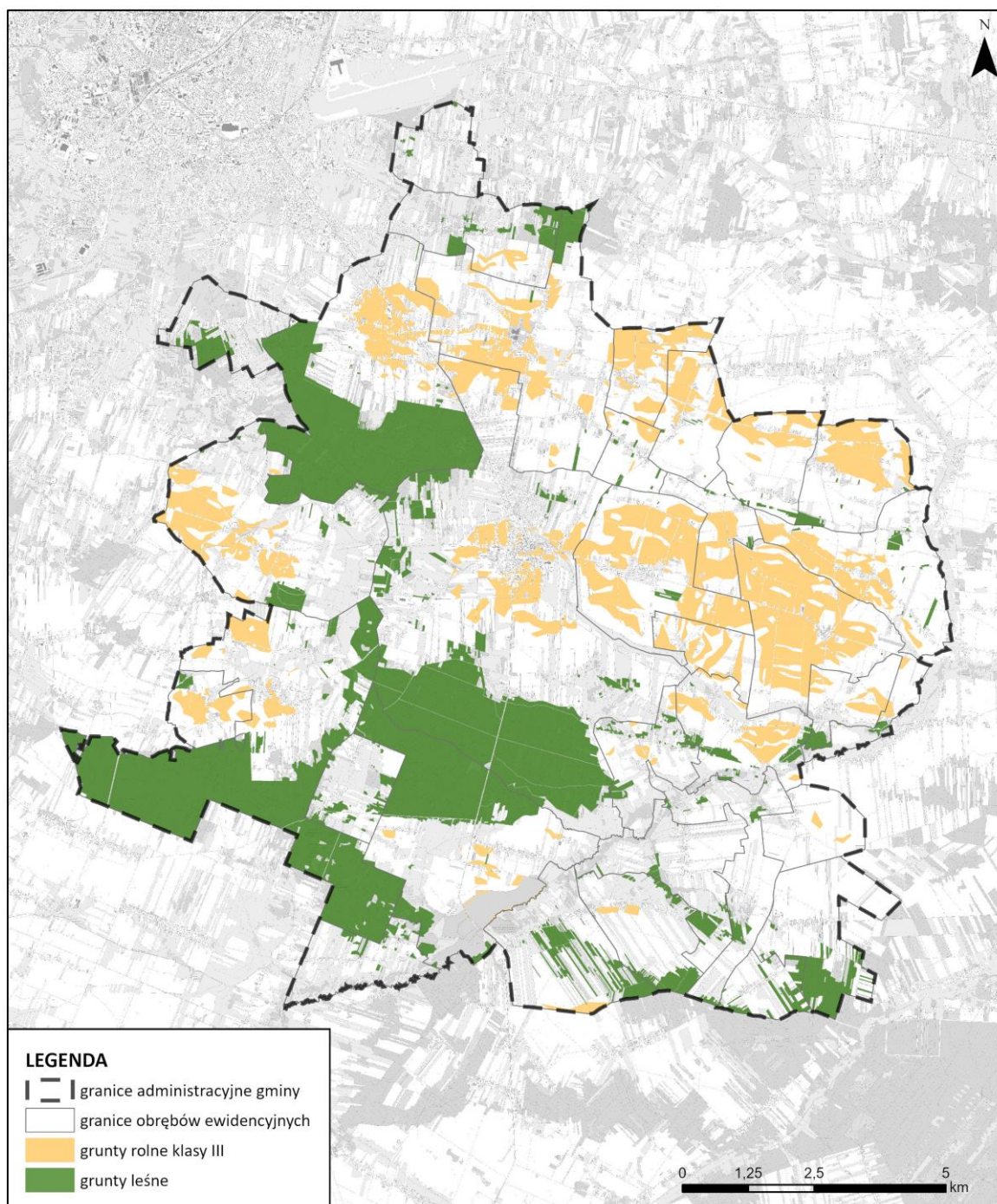
18.GRUNTY ROLNE STANOWIĄCE UŻYTKI ROLNE KLAS I–III ORAZ GRUNTY LEŚNE

Na terenie gminy Skaryszew użytki rolne zajmują 72,1% jej powierzchni. Większość z tego stanowią grunty orne (77,9% użytków rolnych). Trwałe użytki zielone (łąki i pastwiska) stanowią 12,3% użytków rolnych.

Na terenie gminy Skaryszew występuje duże zróżnicowanie klas bonitacyjnych. Przeważają grunty klasy IV i V stanowiące kolejno 39,7% i 27,3% wszystkich gruntów rolnych. Użytki rolne **klas III stanowią 18,1%** powierzchni użytków rolnych. **Gleby klas I i II nie występują.**

Udział **terenów leśnych** w powierzchni gminy jest wysoki - wynosi **ok. 19,9%**. Ogółem grunty leśne zajmują powierzchnię ok. 3413,5 ha.

Rysunek 10 Gleby wysokich klas bonitacyjnych oraz grunty leśne na terenie gminy Skaryszew



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ewidencji Gruntów i Budynków

Sposób uwzględnienia w planie ogólnym gruntów rolnych stanowiących użytki rolne klas I – III oraz gruntów leśnych

Plan ogólny w większości wyznacza dla tych terenów strefę otwartą lub strefę odpowiednią do obecnego zainwestowania. Profil funkcjonalny strefy otwartej wyklucza w jej granicach powstanie zabudowy. Zasięgi stref produkcji rolniczej oraz wielofunkcyjnych z zabudową mieszkaniową wynikają z obecnego zagospodarowania, ustaleń obowiązujących planów miejscowych oraz możliwości stworzenia warunków do rozwoju produkcji rolniczej.

Ponadto rozszerzając granice obszarów uzupełnienia zabudowy, uwzględniono użytki rolne klas I – III i obszary te wyznaczono wyłącznie w odległości nie większej niż 50 m:

1. od obrysu budynków położonych w zgrupowaniach o których mowa w § 1 ust. 1 pkt 1-3 rozporządzenia ministra rozwoju i technologii z dnia 2 maja 2024 r. w sprawie sposobu wyznaczania obszaru uzupełnienia
2. od granicy pasa drogowego drogi publicznej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 320), z wyłączeniem dróg ekspresowych i autostrad.

W planie ogólnym **dla gruntów leśnych** wyznaczono strefę otwartą lub inne strefy w zależności od obecnego zagospodarowania oraz polityki przestrzennej gminy określonej w obowiązujących dokumentach planistycznych.

19.ZAKŁADY O ZWIĘKSZONYM I DUŻYM RYZYKU WYSTĄPIENIA POWAŻNEJ AWARII PRZEMYSŁOWEJ

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2024 r., poz. 54) poważna awaria to zdarzenie, w szczególności emisja, pożar lub eksplozja, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem, zaś poważna awaria przemysłowa to poważna awaria w zakładzie.

Główny Inspektor Ochrony Środowiska podaje do publicznej wiadomości informacje dotyczące zakładów o dużym ryzyku (ZDR) i zwiększonym ryzyku (ZZR) wystąpienia poważnej awarii przemysłowej zlokalizowanych na obszarze kraju. **Na terenie gminy Skaryszew nie występują zakłady tego typu.**

20.OBSZARY PASA NADBRZEŻNEGO, W TYM W SZCZEGÓLNOŚCI PASA TECHNICZNEGO

Na terenie gminy Skaryszew **nie występują** obszary nadbrzeżne ustalone przepisami ustawy z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1125 ze zm.)

21.ROZMIESZCZENIE ISTNIEJĄCYCH I PLANOWANYCH OBIEKTÓW INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ, TRANSPORTOWEJ I TECHNICZNEJ WRAZ Z OBOWIĄZUJĄCYMI DLA NICH OGRANICZENIAMI W ZAGOSPODAROWANIU

Infrastruktura społeczna

Gmina Skaryszew zlokalizowana jest w południowej części województwa mazowieckiego w powiecie radomskim. Siedzibą gminy miejsko-wiejskiej jest miasto Skaryszew. Gmina sąsiaduje z miastem Radom, gminą Gózd, Wierzbica, Kazanów, Iłża oraz Kowala. Gmina podzielona jest na 32 obręby ewidencyjne. Powierzchnia gminy zajmuje 171,41 km² stanowi to 11,21% powierzchni powiatu radomskiego.

Niezbędną infrastrukturę społeczną na terenie gminy Skaryszew stanowią usługi ochrony zdrowia, oświaty i kultury. Na terenie gminy funkcjonuje Publiczny Zakład Opieki

Zdrowotnej w Skaryszewie. W skład zakładu wchodzi 3 przychodnie zlokalizowane na terenie gminy. Ośrodek zatrudnia 6 lekarzy na etacie i 6 lekarzy kontraktowych. Świadczy usługi medyczne w rodzaju ambulatoryjnych świadczeń zdrowotnych w zakresach podstawowej opieki zdrowotnej, ambulatoryjnej opieki specjalistycznej, rehabilitacji leczniczej oraz laboratorium.

Dodatkowo na terenie Skaryszewa funkcjonują 2 apteki oraz Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Działalność kulturalna na terenie gminy Skaryszew to Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Skaryszewie. W Skaryszewie zlokalizowana jest również Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna z Filią Biblioteczną w Makowie, Odechowie oraz Modrzejowicach. Współpraca instytucji pozarządowych z ośrodkami kultury ma udział w znaczeniu ponadregionalnym. Na obszarze gminy działa również 20 stowarzyszeń i kół gospodyń wiejskich

W granicach gminy znajduje się 6 kościołów oraz Klasztor Sióstr Klarysek w Skaryszewie. Parafie Dekanatu Radomskiego Wschodniego zlokalizowane na terenie gminy Skaryszew to: Parafia pw. św. Jakuba Apostoła w Skaryszewie, Parafia pw. Zwiastowania NMP w Odechowie, Parafia pw. Wniebowzięcia NMP w Makowcu, Parafia pw. św. Jadwigi Królowej w Sołtykowie oraz Parafia pw. św. Jadwigi Królowej w Tomaszowie.

Na terenie gminy Skaryszew 5 klubów sportowych (Klub Sportowy „Skaryszewianka Skaryszew”, Ludowy Klub Sportowy „Hubertus Chomentów”, Klub Sportowy „Maków”, Klub Sportowy „Zabiegany Skaryszew” oraz Klub Sportowy „Fight Club Skaryszew”) i 6 uczniowskich klubów sportowych (UKS Olimp Skaryszew w Skaryszewie, UKS Victoria przy PSP w Skaryszewie, UKS Promyk przy PSP w Dzierzkówku Starym, UKS Odechów przy PSP w Odechowie, UKS Modrzew przy PSP w Modrzejowicach, PUKS Makowiec przy PSP w Makowcu). W gminie Skaryszew znajdują się stadion, a boiska zlokalizowane są w większości przy szkołach lub klubach sportowych.

Na terenie gminy Skaryszew funkcjonuje 8 szkół podstawowych prowadzonych przez gminę:

- Publiczna Szkoła Podstawowa im. Orłąt Lwowskich w Skaryszewie;
- Publiczna Szkoła Podstawowa im. Wł. St. Reymonta w Odechowie z Filią w Wólce Twarogowej;
- Publiczna Szkoła Podstawowa im. Wandy Chotomskiej w Chomentowie Puszczy;
- Publiczna Szkoła podstawowa im. K. Makuszyńskiego w Makowie;
- Publiczna Szkoła Podstawowa im. Kard. St. Wyszyńskiego w Makowcu;
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Dzierzkówku Starym;
- Publiczna Szkoła Podstawowa im. Orła Białego w Sołtykowie;
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Modrzejowicach.

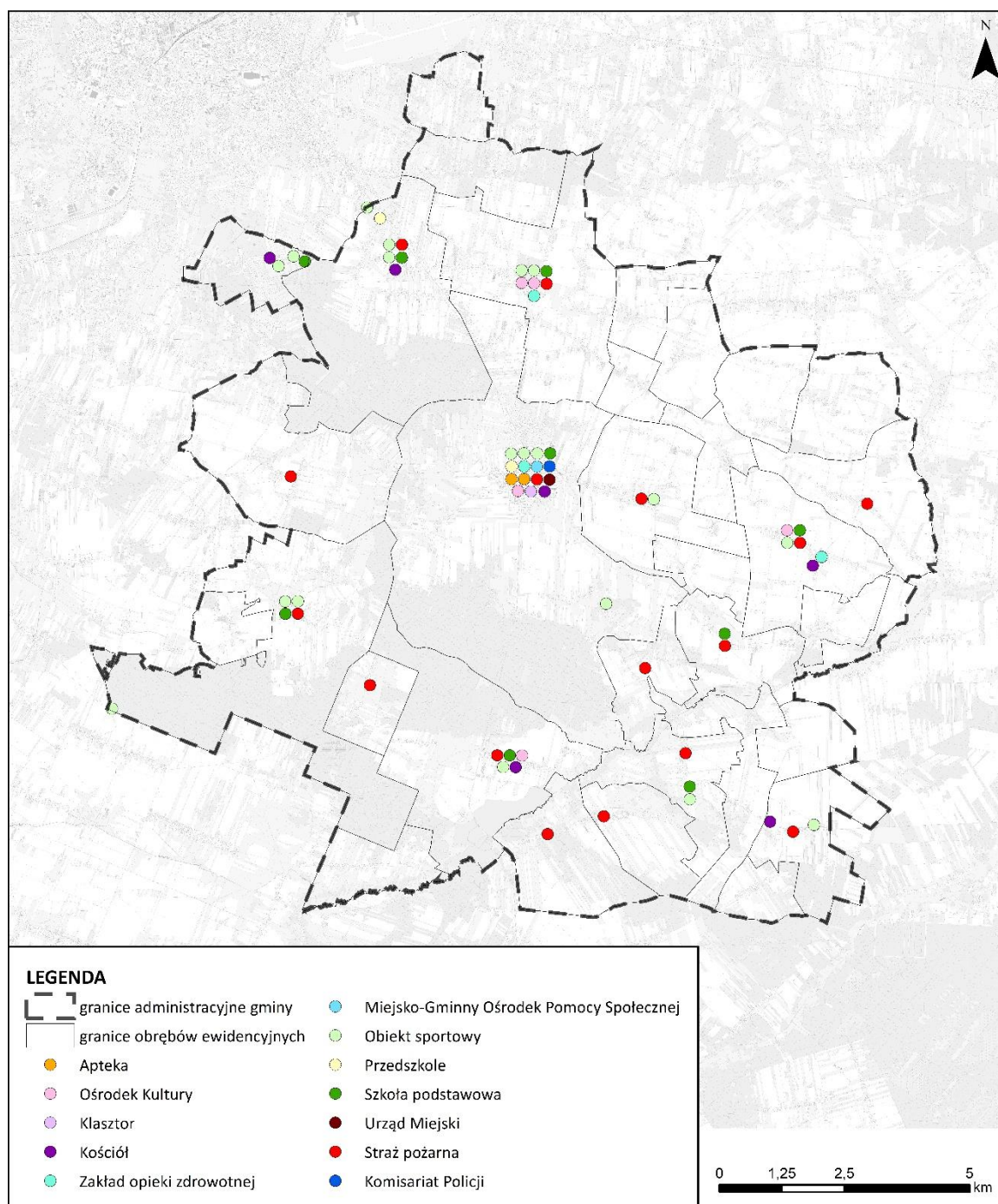
W gminie istnieją również 2 przedszkola - Samorządowe Przedszkole im. G. Sporniak w Skaryszewie oraz Niepubliczne Przedszkole w Makowcu „Madagaskar” oraz 15 oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych. W roku 2022/2023 do przedszkola w Skaryszewie uczęszczało 212 dzieci, a do przedszkola „Madagaskar” w Makowcu uczęszczało 47 dzieci.

W granicach gminy Skaryszew nie znajdują się szkoły ponadpodstawowe oraz żłobki.

Za bezpieczeństwo na terenie gminy Skaryszew odpowiada Komisariat Policji w Skaryszewie będący jednostką organizacyjną Policji podległą Komendzie Miejskiej Policji

w Radomiu oraz 16 jednostek OSP w miejscowości Modrzejowice, Maków (KSRG), Skaryszew (KSRG), Bujak, Chomentów Puszczy, Dzierzków Stary, Gębarzów, Huta Skaryszewska, Kobylany, Makowiec, Odechów (KSRG), Zalesie, Wólka Twarogowa, Wilczna, Tomaszów oraz Odechowiec.

Rysunek 11 Obiekty infrastruktury społecznej na terenie gminy Skaryszew



Źródło: Opracowanie własne

Infrastruktura transportowa

Sieć dróg na terenie gminy Skaryszew:

- droga krajowa – 14,4 km,
- droga wojewódzka – 15,8 km,
- drogi powiatowe – 63,5 km,
- drogi gminne – 113,6 km,
- drogi wewnętrzne.

Drogi krajowe na terenie gminy:

- nr 9 relacje Radom – Skaryszew – Rzeszów – granica państwa.

Drogi wojewódzkie na terenie gminy:

- nr 733 relacji - Skaryszew – Podgórna.

Drogi powiatowe na terenie gminy:

- nr 3529W Kiedryn – Małęczyn – Skaryszew;
- nr 3530W Klwatka Królewska - Bogusławice – Skaryszew;
- nr 3531W Kuczki - Kazimierówka – Skaryszew;
- nr 3533W Kłonówek – Rawica;
- nr 3534W Makowiec – Rawica;
- nr 3536W Odechów – Kowalków – Sienno;
- nr 3537W Skaryszew - Wólka Twarogowa – Odechów;
- nr 3538W Gaj – Tomaszów;
- nr 3539W Radom - Gębarzów – Polany;
- nr 3540W Parznice – Skaryszew;
- nr 3542W Wierzbica – Modrzejowice;
- nr 3544W Walentynów – Tomaszów.

Drogi gminne na terenie gminy:

- nr 350127W Grzmucin Trzymorgi;
- nr 350601W Kosów-Trablice;
- nr 351001W droga przez wieś Antoniów;
- nr 351002W Wólka Twarogowa-Syta;
- nr 351003W Miasteczko-Syta;
- nr 351004W Odechów-Odechowiec-Kłonówek-granica gminy Skaryszew;
- nr 351005W Sołtyków-Makowiec;
- nr 351006W Huta Mazowskańska-granica gminy Skaryszew-Kolonia Gębarzów;

- nr 351007W Radom-Janów-granica gminy Skaryszew-Małęczyn;
- nr 351008W Magierów-Wincentów-Maków-Kolonia Odechowiec;
- nr 351009W Długojów-Dąbrówka Makowska;
- nr 351010W Kolonia Janiszpol-Maków;
- nr 351011W Zalesice-Wilczna-Modrzejowice;
- nr 351012W Suliszka-granica gminy Skaryszew-Wilczna;
- nr 351013W Chomentów Puszczy-Wilczna;
- nr 351014W Tomaszów-Niwa Odechowska-Syta;
- nr 351015W Modrzejowice-Bujak;
- nr 351016W Chomentów Puszczy-Chomentów Socha;
- nr 351017W Kobylany-Kolonia Kobylany-Grabina;
- nr 351018W Odechów-Grabina;
- nr 351019W Modrzejowice-Modrzejowice Kąty;
- nr 351020W Kobylany-Edwardów-Wólka Twarogowa;
- nr 351021W Józefów-Chomentów Szczygieł-granica gminy Skaryszew-Bukowiec;
- nr 351022W Huta Skaryszewska-Wólka Twarogowa;
- nr 351023W droga przez wieś Bogusławice;
- nr 351024W Kłonowiec Koracz-Kłonowiec Kurek;
- nr 351025W Odechów-Gawroniec Kolonia-Wólka Twarogowa;
- nr 351026W droga przez wieś Kolonia Makowiec;
- nr 351027W Makowiec-Dzielnice Makowskie-droga powiatowa nr 3529W;
- nr 351028W droga powiatowa nr 3534W-Kłonowiec Koracz-Kolonia Odechowiec;
- nr 351029W droga przez wieś Edwardów;
- nr 351030W od granicy miasta Radom - Maków Nowy- do drogi gminnej 351009W;
- nr 351031W miasto Skaryszew Podolszyny;
- nr 351032W miasto Skaryszew Wojska Polskiego;
- nr 351033W miasto Skaryszew Wyszyńskiego;
- nr 351034W miasto Skaryszew Zielona;
- nr 351035W miasto Skaryszew M. C. Skłodowskiej;
- nr 351036W miasto Skaryszew Błonie;
- nr 351037W Maków ul. Zabrodzie;
- nr 351038W miasto Skaryszew Czeremchowa (od ul. Słonecznej do
ul. Kochanowskiego);

- nr 351039W miasto Skaryszew Jaśminowa (od drogi gminnej - ul. Błonie w kierunku rzeki Kobylanka);
- nr 351040W miasto Skaryszew Kochanowskiego (od drogi krajowej Nr 9 - ul. Słowackiego do drogi gminnej ul. Błonie);
- nr 351041W miasto Skaryszew Słoneczna (od drogi krajowej Nr 9 - ul. Słowackiego do ul. Jaśminowej);
- nr 351042W miasto Skaryszew ul. b. nazwy (od drogi gminnej - ul. Błonie do ul. Słonecznej);
- nr 351043W miasto Skaryszew Targowa (od drogi krajowej nr 9 - ul. Słowackiego do ul. Radomskiej);
- nr 351044W miasto Skaryszew Sienkiewicza (od DW 733 - ul. Mickiewicza do ul. Targowej);
- nr 351045W miasto Skaryszew Polna (od DW 733 - ul. Partyzantów do ul. Chopina);
- nr 351046W miasto Skaryszew Cicha (od DW 733 - ul. Partyzantów do ul. Chopina);
- nr 351047W miasto Skaryszew Chopina (od drogi gminnej - ul. Wyszyńskiego do drogi wewnętrznej dz. nr 799);
- nr 351048W miasto Skaryszew Zachodnia (od DW 733 - ul. Partyzantów do drogi powiatowej 3540W - ul. Krasickiego);
- nr 351049W miasto Skaryszew Złota (od drogi krajowej nr 9 - ul. Słowackiego do drogi powiatowej nr 3529W ul. Makowska);
- nr 351050W miasto Skaryszew Młynarska (od drogi powiatowej nr 3540W - ul. Krasickiego do drogi wojewódzkiej Nr 733 - ul. Partyzantów DW 733);
- nr 351051W Maków ul. Graniczna (od drogi powiatowej Nr 3529W do granicy działki nr 759);
- nr 351052W Maków ul. Sporna (od skrzyżowania dróg powiatowych Nr 3529W i 3534W do granicy działki nr 543/3);
- nr 351053W Droga przez wieś Kłonowiec Koracz „Górki” (od drogi gminnej 351004W relacji Odechów - Kłonowiec - granica gminy do drogi gminnej 351028W relacji Odechowiec - Kłonowiec Koracz -DP3534W);
- nr 351054W Droga przez wieś Kłonowiec Koracz (od drogi gminnej 351004W relacji Odechów - Kłonowiec - granica gminy do granicy działki nr 74),
- nr 351055W Droga w miejscowości Janów (od drogi gminnej 351007W do granicy z drogą wewnętrzną nr działki 225/2);
- nr 351116W Sobków-Zalesice-droga powiatowa nr 3542W.

Droga krajowa, wojewódzka oraz drogi powiatowe są powiązaniem wewnętrznym i zewnętrznym gminy Skaryszew. Drogi gminne stanowią podstawową komunikację na terenie gminy. Ponadto w planach jest budowa obwodnicy Skaryszewa.

W granicach gminy nie ma istniejących tras linii kolejowych. W związku z rozwojem transportu kolejowego, wynikającym z budowy Centralnego Portu Komunikacyjnego, planowana jest budowa linii kolejowej nr 84 na odcinku Radom – Skaryszew – Iłża – Knurów.

Transport zbiorowy oparty jest na sieci komunikacji autobusowej. W 2024 roku gmina Skaryszew pozyskała dofinansowanie z Funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej. Dopłatą zostało objętych 5 linii komunikacyjnych:

- Linia nr 1 - Niwa Odechowska - Wólka Twarogowa - Odechów – Skaryszew - Maków - Makowiec - Niwa Odechowska;
- Linia nr 2 - Skaryszew - Modrzejowice - Podsuliszka - Bujak - Zalesie - Dzierzków Stary - Huta Skaryszewska - Makowiec – Skaryszew;
- Linia nr 3 - Anielin - Tomaszów - Dzierzków Nowy – Dzierzków Stary - Huta Skaryszewska - Skaryszew - Makowiec – Anielin;
- Linia nr 4 - Miasteczko - Odechów - Odechowiec - Kłonowiec Kurek - Kazimierówka - Bogusławice - Maków - Maków Nowy – Miasteczko;
- Linia nr 5 - Wilczna - Chomentów Puszczy - Chomentów Socha - Skaryszew - Gębarzów - Gębarzów Kolonia – Wilczna.

Ponadto na teren gminy dojeżdżają 2 linie autobusowe z Radomia – linia 15 i 27, obsługiwane przez Miejskie Zarząd Dróg i Komunikacji Radom.

Obiekty planowane

Do obiektów planowanych w zakresie sieci dróg należą drogi wyznaczone w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Infrastruktura techniczna

Zaopatrzenie w wodę

Produkcją oraz dostawą wody dla odbiorców z terenu gminy Skaryszew zajmują się Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Skaryszewie. Zakład jest administratorem 4 stacji uzdatniania wody:

- Skaryszew - woda jest pobierana z utworów kredowych za pomocą dwóch studni, głębokość studni wynosi 80 m. Pierwsza studnia pełni rolę studni awaryjnej natomiast druga jest studnią zasadniczą.
- Skaryszew – Wincentów - woda jest pobierana z utworów kredy górnej.
- Tomaszów - Woda jest pobierana z utworów kredowych za pomocą dwóch studni. Pierwsza studnia pełni rolę studni awaryjnej natomiast druga jest studnią zasadniczą.
- Odechów - Woda pobierana jest z utworów kredowych za pomocą studni o głębokości 70 m.

Długość sieci wodociągowej wynosi 194,7 km do której podłączonych jest 3902 przyłączy. Budynki mieszkalne podłączone do sieci wodociągowej gminy Skaryszew stanowią 94,6% ogółu budynków mieszkalnych.

Gospodarka ściekowa

Długość sieci kanalizacyjnej wynosi 24,5 km, do której jest podłączone 1031 nieruchomości. W odniesieniu do ludności które korzysta z instalacji, skanalizowanie terenu wynosi 25,5%.

Na terenie gminy Skaryszew istnieje komunalna oczyszczalnia ścieków, której przepustowość wynosi 520 m³/dobę.

Zaopatrzenie w gaz

Na terenie gminy przebiega gazociąg wysokociśnieniowy relacje Lubienia – Sękocin (Ø 300), jest to wysoko metanowy gaz ziemny GZ 50. Zaopatrywanie w gaz ziemny wysokometanowy, zaazotowany z gazociągu średnioprężnego odpowiada Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział w Warszawie. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 26 kwietnia 2013 r. w sprawie warunków technicznych, jakimi powinny odpowiadać sieci gazowe i ich usytuowanie od ww. gazociągu obowiązuje strefa kontrolowana o szerokości 6,0 m.

Energia elektryczna

Przez teren gminy Skaryszew przechodzą napowietrzna linia energetyczna najwyższego napięcia 220 kV o długości 9,2 km, napowietrzne linie energetyczne wysokiego napięcia 110kV o długości 15,9 km oraz średniego napięcia – 139,9 km. Pasy technologiczne od napowietrznych linii elektroenergetycznych najwyższego napięcia 220 kV, wysokiego napięcia 110 kV i średniego napięcia 15 kV obejmujące pas terenu o szerokości 25 m dla linii 220 kV, 15 m dla linii 110 kV i 7,5 m dla linii 15 kV, licząc od osi linii w obie strony.

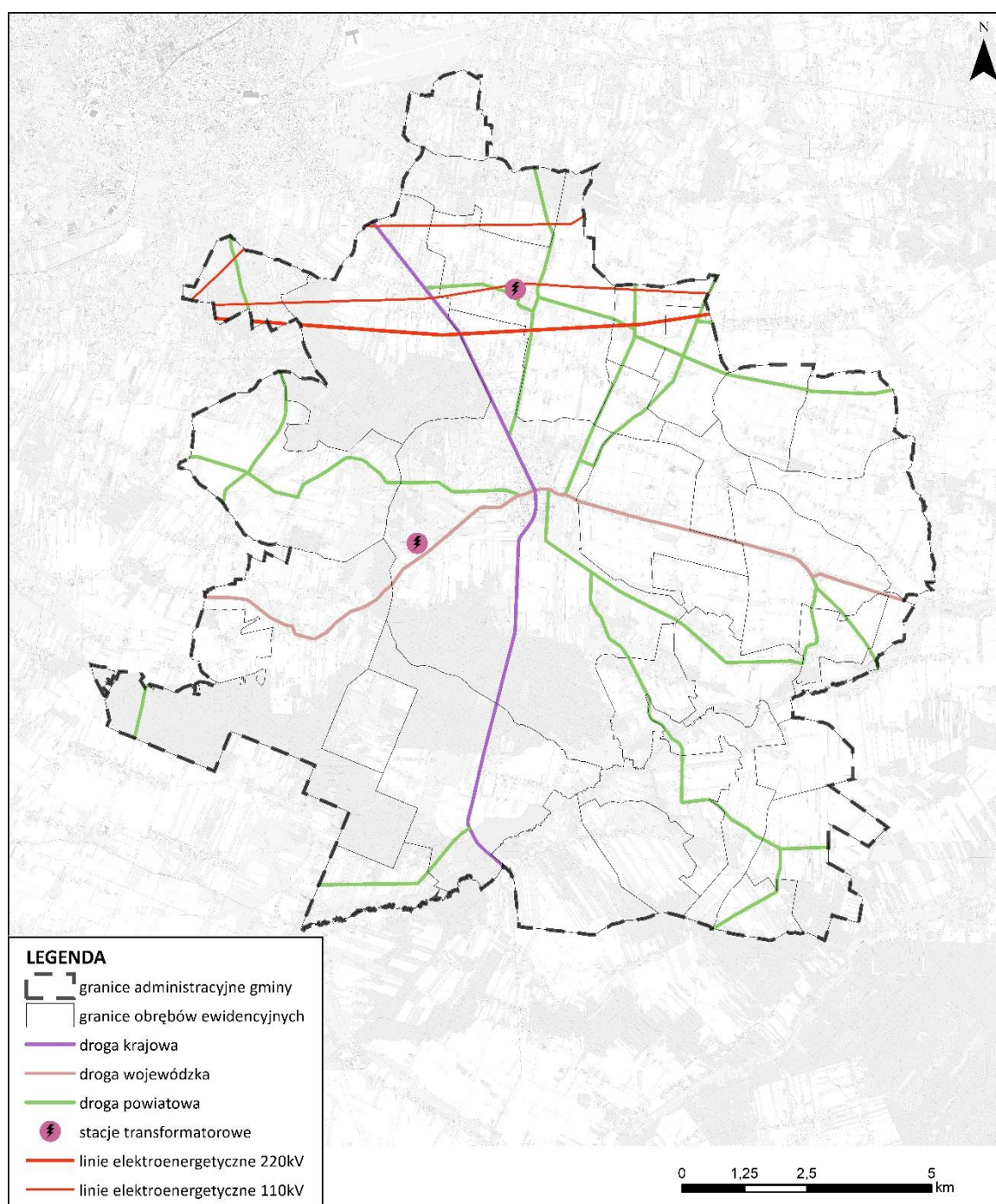
Gospodarka cieplna

Na terenie gminy Skaryszew nie funkcjonuje centralny system ciepłowniczy i nie działają przedsiębiorstwa ciepłownicze. W związku z tym ogrzewanie budynków usytuowanych na terenie gminy odbywa się za pomocą 7 obiektach użyteczności publicznej oraz indywidualnych kotłowni spalających głównie węgiel. Indywidualne źródła ciepła obejmujące około 80 % gospodarstw domowych.

Odnawialne źródła energii

Na terenie gminy brak odnawialnych źródeł energii.

Rysunek 12 Infrastruktura techniczna i transportowa na terenie gminy Skaryszew



Źródło: Opracowanie własne

Ograniczenia w zagospodarowaniu dla infrastruktury społecznej, transportowej i technicznej

Ograniczenia w zagospodarowaniu dla infrastruktury społecznej, transportowej i technicznej wynikają z przepisów odrębnych i ich lokalizacji:

- w terenach objętych ochroną prawną na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody: obszar chronionego krajobrazu, użytki ekologiczne;
- W obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, dla których obowiązują przepisy odrębne;
- Przy terenie cmentarza z uwagi na strefy sanitarne wokół cmentarzy 50 m i 150 m zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze;
- W obszarach ujętych w rejestrze zabytków i ewidencji zabytków, zabytków archeologicznych;
- Przy Lotnisku Warszawa-Radom oraz lotnisku Piastów k/Radomia, ze względu na położenie części gminy w zasięgu powierzchni ograniczających zabudowę (BRA) oraz powierzchni ograniczających przeszkody (OLS) od Lotniska Warszawa-Radom, w których obowiązują ograniczenia wysokości obiektów naturalnych i sztucznych, w tym obiektów budowlanych, zgodnie z dokumentacją rejestracyjną oraz Planem Generalnym lotniska Warszawa-Radom;
- Przy drogach krajowych i wojewódzkich z uwagi na ich oddziaływanie. Ograniczenia wynikają również z Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 24 czerwca 2022 r. w sprawie przepisów techniczno-budowlanych dotyczących dróg publicznych;
- Przy gazociągach wysokiego ciśnienia, od którego obowiązuje strefa kontrolowana o ograniczonym użytkowaniu i o szerokości zgodnej z przepisami odrębnymi – Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 26 kwietnia 2013 r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać sieci gazowe i ich usytuowanie;
- Przy napowietrznych linii elektroenergetycznej wysokiego napięcia 110 kV, dla których obowiązują pasy technologiczne o szerokości 15 m od osi linii w obie strony oraz linii elektroenergetycznej najwyższego napięcia 220 kV, dla których obowiązują pasy technologiczne o szerokości 25 m od osi linii w obie strony. W pasach technologicznych linii elektroenergetycznych zakazuje się:
 - lokalizacji budynków mieszkalnych, budynków zamieszkania zbiorowego, budynków użyteczności publicznej;
 - tworzenia hałd, nasypów, zwiększania rzędnych terenu;
 - sadzenia roślinności o wysokości przekraczającej 3 m.

Sposób uwzględnienia w planie ogólnym rozmieszczenia istniejących i planowanych obiektów infrastruktury społecznej, transportowej i technicznej wraz z obowiązującymi dla nich ograniczeniami w zagospodarowaniu

Dla istniejących i planowanych obiektów infrastruktury społecznej, transportowej i technicznej. wyznaczono strefy planistyczne umożliwiające ich utrzymanie bądź realizację oraz określono dla nich gminne standardy urbanistyczne. Przy wyznaczeniu tych stref uwzględniono występujące dla nich ograniczenia w zagospodarowaniu, które zostały opisane wyżej.

Dla obiektów infrastruktury społecznej wskazano strefy, w których określono profile umożliwiające realizację tych obiektów, natomiast określone gminne standardy urbanistyczne uwzględniają dotychczasowe dokumenty planistyczne oraz umożliwiają realizację nowej zabudowy z zachowaniem zasad ładu przestrzennego, w nawiązaniu do lokalnego krajobrazu kulturowego i w oparciu o wykształcony układ dróg.

Dla obiektów infrastruktury komunikacyjnej o znaczeniu ponadlokalnym wskazano strefy komunikacyjne – SK. obejmujące drogę krajową drogę wojewódzką oraz drogi powiatowe. Infrastruktura komunikacyjna o znaczeniu lokalnym została uwzględniona poprzez określenie w poszczególnych strefach planistycznych profilu podstawowego, umożliwianego realizację infrastruktury komunikacyjnej. Dla tej strefy planistycznej nie określono gminnych standardów urbanistycznych, z uwagi na charakter strefy, w której standardy urbanistyczne wynikają bezpośrednio z wymogów technicznych. Gminne standardy urbanistyczne mogą zostać określone na etapie miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub decyzji o warunkach zabudowy – przy uwzględnieniu istniejących uwarunkowań przestrzennych i przepisów odrębnych.

Dla obiektów infrastruktury technicznej wskazano strefy, w których określono profile umożliwiające realizację tych obiektów, natomiast określone gminne standardy urbanistyczne uwzględniają dotychczasowe dokumenty planistyczne oraz umożliwiają realizację nowej zabudowy z zachowaniem zasad ładu przestrzennego, w nawiązaniu do lokalnego krajobrazu kulturowego.

22.REKOMENDACJE I WNIOSKI ZAWARTE W AUDYCIE KRAJOBRAZOWYM ORAZ KRAJOBRAZY PRIORYTETOWE

Audyt krajobrazowy dla województwa mazowieckiego został przyjęty Uchwałą nr 48/24 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 26 marca 2024 r. W audycie krajobrazowym wskazano krajobrazy występujące na obszarze województwa mazowieckiego (w tym na obszarze gminy Skaryszew) oraz lokalizację krajobrazów priorytetowych⁴. Ponadto zidentyfikowano zagrożenia dla możliwości zachowania wartości krajobrazów oraz określono rekomendacje i wnioski dotyczące kształtowania i ochrony tych krajobrazów.

Na terenie gminy Skaryszew rozpoznano łącznie 6 typów krajobrazu, w tym 10 podtypów, które przedstawiono w poniższej tabeli. W granicach gminy nie wyznaczono krajobrazów priorytetowych.

Tabela 10 Zidentyfikowane krajobrazy w granicach gminy Skaryszew

Typ, podtyp krajobrazu	Typ rzeźby terenu	Kod krajobrazu	Zagrożenia dla możliwości zachowania wartości krajobrazów
2. Bagienno-ławkowe - głównie bezleśne,	Krajobrazy faliste	14-318.86-012	-
2a. Z udziałem ekstensywnie	Krajobrazy faliste	14-318.86-013	A.2.1. Osuszanie torfowisk i bagien oraz

⁴ Krajobraz może być wskazany jako krajobraz priorytetowy, jeżeli jest szczególnie cenny ze względu na swoje wartości przyrodnicze, kulturowe, historyczne, architektoniczne, urbanistyczne, ruralistyczne lub estetyczno-widokowe, a także spełnia co najmniej jedno z kryteriów, tj. unikatowość występowania, reprezentatywność, dotychczasowej ochrony prawnej, ważności krajobrazu.

używanych łąk			likwidacja ich naturalnej szaty roślinnej (Zagrożenia istniejące, umiarkowane, względnie stałe)
	Krajobrazy faliste	14-318.86-014	A.2.1. Osuszanie torfowisk i bagien oraz likwidacja ich naturalnej szaty roślinnej (Zagrożenia istniejące, umiarkowane, względnie stałe) E.1.1. Zagrożenie powodziowe (Zagrożenia potencjalne, umiarkowane)
3. Leśne, 3a. Z przewagą siedlisk borowych	Krajobrazy faliste	14-318.86-164	-
	Krajobrazy faliste	14-318.86-172	-
	Krajobrazy faliste	14-318.86-175	-
	Krajobrazy faliste	14-318.86-182	A.3.3. Wzrost zagęszczenia barier ekologicznych w krajobrazie (Zagrożenia potencjalne, duże)
	Krajobrazy faliste	14-318.86-187	-
3. Leśne, 3b. Z przewagą siedlisk lasowych	Krajobrazy faliste	14-318.86-126	A.2.1. Osuszanie torfowisk i bagien oraz likwidacja ich naturalnej szaty roślinnej (Zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe)
	Krajobrazy faliste	14-318.86-128	A.1.4. Eksploatacja złóż innych niż węgiel kamienny, węgiel brunatny i torf (Zagrożenia potencjalne, niewielkie)
	Krajobrazy faliste	14-318.86-132	-
	Krajobrazy faliste	14-318.86-134	-
6. Wiejskie, 6a. Sztuczne zbiorniki wodne	Krajobrazy faliste	14-318.86-029	D.1.1. Hałas komunikacyjny i przemysłowy (Zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe)
6. Wiejskie, 6b. Z przewagą wstęgowo ułożonych zespołów niewielkich pól ornych, łąk i pastwisk	Krajobrazy faliste	14-318.86-035	-
	Krajobrazy faliste	14-318.86-036	-
6. Wiejskie, 6c. Z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych tworzących małe pola	Krajobrazy faliste	14-318.86-050	A.1.4. Eksploatacja złóż innych niż węgiel kamienny, węgiel brunatny i torf (Zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe)
	Krajobrazy faliste	14-318.86-053	A.2.1. Osuszanie torfowisk i bagien oraz likwidacja ich naturalnej szaty roślinnej (Zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie

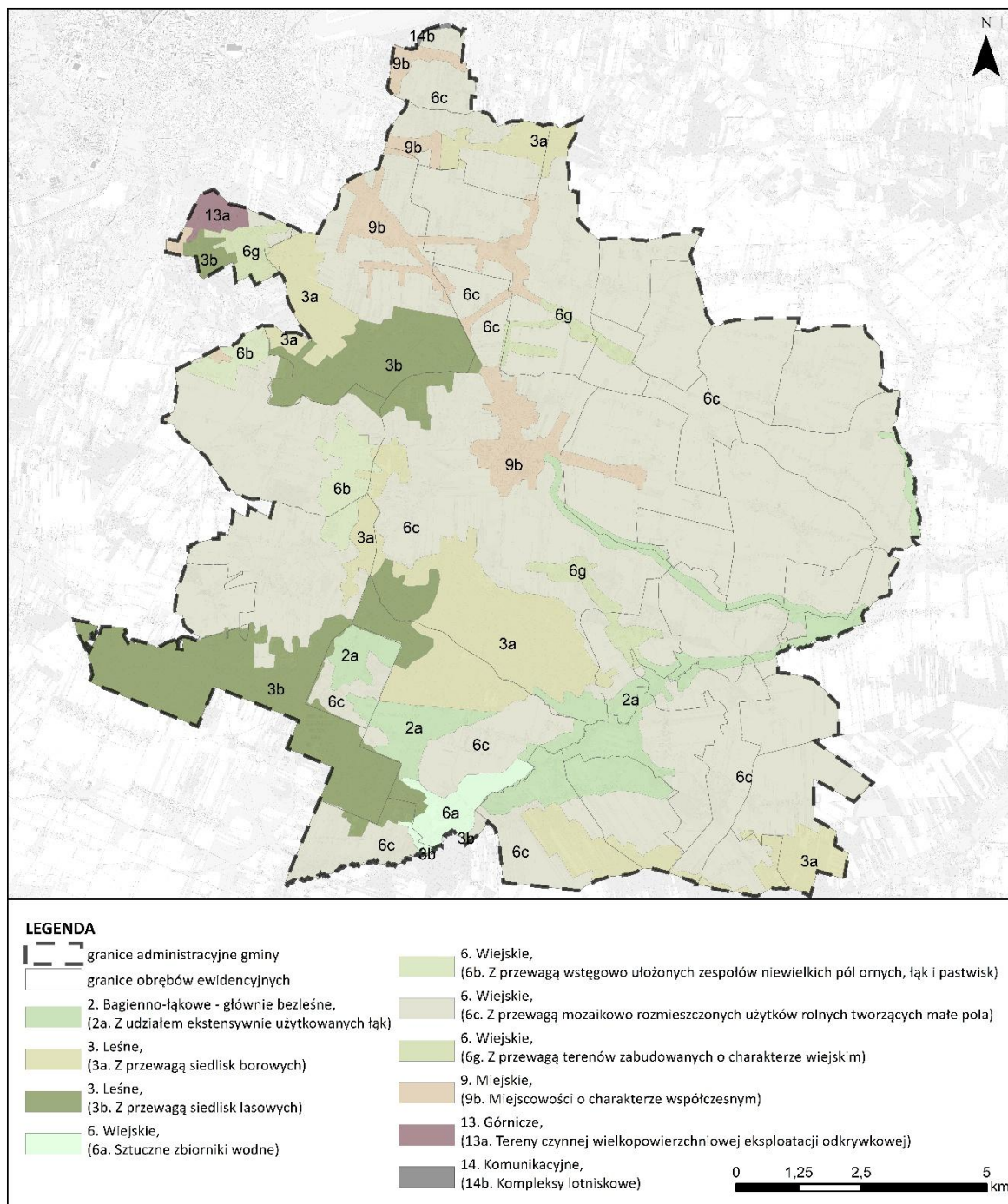
			stałe) D.1.1. Hałas komunikacyjny i przemysłowy (Zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe)
	Krajobrazy faliste	14-318.86-054	A.2.1. Osuszanie torfowisk i bagien oraz likwidacja ich naturalnej szaty roślinnej (Zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe)
	Krajobrazy faliste	14-318.86-056	-
	Krajobrazy faliste	14-318.86-057	-
	Krajobrazy faliste	14-318.86-059	A.2.5. Wprowadzanie różnych form zabudowy i infrastruktury techniczne (Zagrożenia istniejące, niewielkie, o narastającym natężeniu) A.3.3. Wzrost zagęszczenia barier ekologicznych w krajobrazie (Zagrożenia potencjalne, duże) A.1.4. Eksploatacja złóż innych niż węgiel kamienny, węgiel brunatny i torf (Zagrożenia potencjalne, niewielkie)
	Krajobrazy faliste	14-318.86-060	-
	Krajobrazy faliste	14-318.86-067	A.3.3. Wzrost zagęszczenia barier ekologicznych w krajobrazie (Zagrożenia potencjalne, duże)
6. Wiejskie, 6g. Z przewagą terenów zabudowanych o charakterze wiejskim	Krajobrazy faliste	14-318.86-094	D.2.1. Odory - oddziaływanie składowisk, zakładów przemysłowych, obiektów hodowli przemysłowej itp. (Zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe)
	Krajobrazy faliste	14-318.86-095	-
	Krajobrazy faliste	14-318.86-096	-
9. Miejskie, 9b. Miejscowości o charakterze współczesnym	Krajobrazy faliste	14-318.86-117	D.1.1. Hałas komunikacyjny i przemysłowy (Zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe)
	Krajobrazy faliste	14-318.86-120	-
13. Górnicze 13a. Tereny czynnej wielkopowierzchniowej eksploatacji odkrywkowej	Krajobrazy faliste	14-318.86-004	-
14. Komunikacyjne 14b. Kompleksy	Krajobrazy faliste	14-318.86-007	-

lotniskowe			
------------	--	--	--

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Audytu Krajobrazowego Województwa Mazowieckiego

W przypadku krajobrazów zagrożonych sporządzono liczne rekomendacje i wnioski dotyczące kształtowania i ochrony krajobrazów, które zestawiono w tabeli 7.

Rysunek 13 Typy i podtypy krajobrazu na terenie gminy Skaryszew



Źródło: Audyt krajobrazowy dla województwa mazowieckiego, MBPR 2024

Tabela 11. Rekomendacje i wnioski dotyczące kształtowania i ochrony krajobrazu

Źródło: Audyt krajobrazowy województwa mazowieckiego, MBPR 2024

Kod krajobrazu	14-318.86-012				
Rekomendacje i wnioski dotyczące kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu:	Rekomendacje w zakresie zadań mających na celu zachowanie dotychczasowego stanu lub doprowadzenie do stanu pożądanego, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu, w zakresie:				
	1. Rozpoczęcia, kontynuacji lub zaniechania różnych form gospodarowania terenem, w tym działalności rolniczej, leśnej oraz gospodarki wodnej:	2. Zabiegów renaturalizacyjnych oraz zabiegów odnowy obiektów kultury materialnej:	3. Koordynacji działań podejmowanych dla osiągnięcia celów występujących na danym obszarze objętym formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, oraz form ochrony zabytków, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami:	4. Konieczności podejmowania działań mających na celu utrzymanie dotychczasowej funkcji danego krajobrazu, w tym funkcji korytarzy ekologicznych:	Rekomendacje i wnioski dotyczące form ochrony przyrody oraz zabytków, w tym wskazania obszarów, które powinny zostać objęte ochroną, bądź wymagają pogłębionej analizy zasadności ich dalszej ochrony:
• Zachowanie istniejących lądowych ekosystemów hydrogenicznych oraz przeciwdziałanie ich degradacji, w tym osuszania • Kształtowanie systemu przyrodniczego, zachowanie jego spójności przestrzennej oraz ochrona walorów krajobrazowych • Ochrona walorów krajobrazowych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju • Ochrona jakości krajobrazu poprzez przeciwdziałanie dysharmonii i fragmentacji z zachowaniem zwartej charakteru zabudowy nawiązującej do istniejących	• Utrzymanie hydrogenicznych siedlisk nieleśnych • Przeciwdziałanie deficytowi wodnemu poprzez odpowiednie gospodarowanie terenem	• Częściowa renaturyzacja zmienionych antropogenicznie odcinków cieków wodnych, dolin zalewowych oraz zanikających siedlisk bagienno-łukowych	• Podejmowanie działań dla osiągnięcia celów dotyczących obszarów i obiektów chronionych • Ustanawianie form ochrony zabytków • Integracja działań podejmowanych przez różne instytucje odpowiedzialne za ochronę przyrody, zabytków oraz planowanie przestrzenne, oparta na współpracy, komunikacji, wymianie informacji i wiedzy oraz monitoringu wypracowanych wspólnie	• Utrzymanie systemów przyrodniczych o charakterze naturalnym lub półnaturalnym, pełniących istotne funkcje przyrodnicze i krajobrazowe • Ochrona obszarów o korzystnych warunkach dla bytowania i migracji zwierząt • Zachowanie powiązań między	

obiektów i otoczenia - Ochrona przestrzeni rolniczej oraz ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, w szczególności gleb klas I-III - Ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne - Wykorzystanie walorów krajobrazowych i kulturowych dla rozwoju turystyki i rekreacji z poszanowaniem jakości krajobrazu - Ochrona krajobrazu wraz z kształtowaniem estetyki przestrzeni, w tym podejmowanie tzw. „uchwał krajobrazowych” - Współpraca samorządów i podejmowanie działań zwiększających wiedzę i świadomość mieszkańców oraz pracowników jst w zakresie utrzymania i ochrony zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego			działań	istniejącymi siedliskami w celu ochrony bioróżnorodności Stosowanie zabiegów ukierunkowanych na zatrzymanie lub spowolnienie odpływu wód	
--	--	--	---------	--	--

Kod krajobrazu	14-318.86-013				
Rekomendacje i wnioski dotyczące kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu:	Rekomendacje w zakresie zadań mających na celu zachowanie dotychczasowego stanu lub doprowadzenie do stanu pożądanego, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu, w zakresie:				
	1. Rozpoczęcia, kontynuacji lub zaniechania różnych form gospodarowania terenem, w tym działalności rolniczej, leśnej oraz gospodarki wodnej:	2. Zabiegów renaturalizacyjnych oraz zabiegów odnowy obiektów kultury materialnej:	3. Koordynacji działań podejmowanych dla osiągnięcia celów występujących na danym obszarze objętym formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, oraz form ochrony zabytków, o których	4. Konieczności podejmowania działań mających na celu utrzymanie dotychczasowej funkcji danego krajobrazu, w tym funkcji korytarzy ekologicznych:	Rekomendacje i wnioski dotyczące form ochrony przyrody oraz zabytków, w tym wskazania obszarów, które powinny zostać objęte ochroną, bądź wymagają pogłębionej analizy zasadności ich dalszej ochrony:

			mowa w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami:		
• Zachowanie istniejących lądowych ekosystemów hydrogeniczných oraz przeciwdziałanie ich degradacji, w tym osuszania • Kształtowanie systemu przyrodniczego, zachowanie jego spójności przestrzennej oraz ochrona walorów krajobrazowych • Przeciwdziałanie niekorzystnym zmianom stosunków wodnych • Ochrona walorów krajobrazowych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju • Ochrona jakości krajobrazu poprzez przeciwdziałanie dysharmonii i fragmentacji z zachowaniem zwartej charakteru zabudowy nawiązującej do istniejących obiektów i otoczenia • Ochrona przestrzeni rolniczej oraz ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, w szczególności gleb klas I-III • Ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne • Wykorzystanie walorów krajobrazowych i kulturowych dla rozwoju turystyki i rekreacji z poszanowaniem jakości krajobrazu • Ochrona krajobrazu wraz z kształtowaniem estetyki przestrzeni,	• Utrzymanie hydrogeniczných siedlisk nieleśnych • Przeciwdziałanie deficytowi wodnemu poprzez odpowiednie gospodarowanie terenem • Przeciwdziałanie sukcesji leśnej na lądowe, nieleśne ekosystemy hydrogeniczne	• Częściowa renaturyzacja zmienionych antropogenicznie odcinków cieków wodnych, dolin zalewowych oraz zanikających siedlisk bagienno-łąkowych	• Podejmowanie działań dla osiągnięcia celów dotyczących obszarów i obiektów chronionych • Ustanawianie form ochrony zabytków • Integracja działań podejmowanych przez różne instytucje odpowiedzialne za ochronę przyrody, zabytków oraz planowanie przestrzenne, oparta na współpracy, komunikacji, wymianie informacji i wiedzy oraz monitoringu wypracowanych wspólnie działań	• Utrzymanie systemów przyrodniczych o charakterze naturalnym lub półnaturalnym, pełniących istotne funkcje przyrodnicze i krajobrazowe • Ochrona obszarów o korzystnych warunkach dla bytowania i migracji zwierząt • Zachowanie powiązań między istniejącymi siedliskami w celu ochrony bioróżnorodności • Stosowanie zabiegów ukierunkowanych na zatrzymanie lub spowolnienie odpływu wód	

w tym podejmowanie tzw. „uchwał krajobrazowych” Współpraca samorządów i podejmowanie działań zwiększających wiedzę i świadomość mieszkańców oraz pracowników jst w zakresie utrzymania i ochrony zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego					
--	--	--	--	--	--

Kod krajobrazu	14-318.86-014				
Rekomendacje i wnioski dotyczące kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu:	Rekomendacje w zakresie zadań mających na celu zachowanie dotychczasowego stanu lub doprowadzenie do stanu pożądanego, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu, w zakresie:				
	1. Rozpoczęcia, kontynuacji lub zaniechania różnych form gospodarowania terenem, w tym działalności rolniczej, leśnej oraz gospodarki wodnej:	2. Zabiegów renaturalizacyjnych oraz zabiegów odnowy obiektów kultury materialnej:	3. Koordynacji działań podejmowanych dla osiągnięcia celów występujących na danym obszarze objętym formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, oraz form ochrony zabytków, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami:	4. Konieczności podejmowania działań mających na celu utrzymanie dotychczasowej funkcji danego krajobrazu, w tym funkcji korytarzy ekologicznych:	Rekomendacje i wnioski dotyczące form ochrony przyrody oraz zabytków, w tym wskazania obszarów, które powinny zostać objęte ochroną, bądź wymagają pogłębionej analizy zasadności ich dalszej ochrony:
- Zachowanie istniejących lądowych ekosystemów hydrogenicznych oraz przeciwdziałanie ich degradacji, w tym osuszania - Kształtowanie systemu przyrodniczego, zachowanie jego spójności przestrzennej oraz ochrona walorów krajobrazowych - Przeciwdziałanie niekorzystnym	- Utrzymanie hydrogenicznych siedlisk nieleśnych - Przeciwdziałanie deficytowi wodnemu poprzez odpowiednie gospodarowanie terenem - Przeciwdziałanie sukcesji leśnej na lądowe, nieleśne	Częściowa renaturyzacja zmienionych antropogenicznie odcinków cieków wodnych, dolin zalewowych oraz zanikających siedlisk bagienno-łąkowych	- Podejmowanie działań dla osiągnięcia celów dotyczących obszarów i obiektów chronionych - Zachowanie prawnych form ochrony zabytków oraz ustanawianie nowych form - Integracja działań podejmowanych przez	Utrzymanie systemów przyrodniczych o charakterze naturalnym lub półnaturalnym, pełniących istotne funkcje przyrodnicze i krajobrazowe	

zmianom stosunków wodnych • Ograniczanie zainwestowania terenów zagrożonych powodzią • Ochrona walorów krajobrazowych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju • Ochrona jakości krajobrazu poprzez przeciwdziałanie dysharmonii i fragmentacji z zachowaniem zwartej charakteru zabudowy nawiązującej do istniejących obiektów i otoczenia • Ochrona przestrzeni rolniczej oraz ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, w szczególności gleb klas I-III • Ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne • Wykorzystanie walorów krajobrazowych i kulturowych dla rozwoju turystyki i rekreacji z poszanowaniem jakości krajobrazu • Zachowanie i ochrona wartości historyczno-kulturowych i krajobrazowych obszarów i obiektów zabytkowych, m.in. poprzez wspieranie prac konserwatorskich, rewitalizację obiektów i obszarów zabytkowych oraz kulturowych, a także adaptację obiektów zabytkowych do nowych funkcji • Ochrona i kształtowanie krajobrazu poprzez przeciwdziałanie dysharmonii, z uwzględnieniem obiektów i obszarów zabytkowych, a także kształtowanie estetyki przestrzeni, w tym podejmowanie tzw. „uchwał krajobrazowych” • Współpraca samorządów i	ekosystemy hydrogeniczne • Utrzymanie naturalnych terenów zalewowych		różne instytucje odpowiedzialne za ochronę przyrody, zabytków oraz planowanie przestrzenne, oparta na współpracy, komunikacji, wymianie informacji i wiedzy oraz monitoringu wypracowanych wspólnie działań	• Ochrona obszarów o korzystnych warunkach dla bytowania i migracji zwierząt • Zachowanie powiązań między istniejącymi siedliskami w celu ochrony bioróżnorodności • Stosowanie zabiegów ukierunkowanych na zatrzymanie lub spowolnienie odpływu wód	
---	---	--	--	--	--

podejmowanie działań zwiększających wiedzę i świadomość mieszkańców oraz pracowników jst w zakresie utrzymania i ochrony zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, m.in. poprzez kultywowanie oraz organizowanie wydarzeń promujących tradycyjne zwyczaje					
---	--	--	--	--	--

Kod krajobrazu	14-318.86-029				
Rekomendacje i wnioski dotyczące kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu:	Rekomendacje w zakresie zadań mających na celu zachowanie dotychczasowego stanu lub doprowadzenie do stanu pożądanego, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu, w zakresie:				
	1. Rozpoczęcia, kontynuacji lub zaniechania różnych form gospodarowania terenem, w tym działalności rolniczej, leśnej oraz gospodarki wodnej:	2. Zabiegów renaturalizacyjnych oraz zabiegów odnowy obiektów kultury materialnej:	3. Koordynacji działań podejmowanych dla osiągnięcia celów występujących na danym obszarze objętym formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, oraz form ochrony zabytków, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami:	4. Konieczności podejmowania działań mających na celu utrzymanie dotychczasowej funkcji danego krajobrazu, w tym funkcji korytarzy ekologicznych:	Rekomendacje i wnioski dotyczące form ochrony przyrody oraz zabytków, w tym wskazania obszarów, które powinny zostać objęte ochroną, bądź wymagają pogłębionej analizy zasadności ich dalszej ochrony:
• Użytkowanie terenu w sposób zapewniający zrównoważony rozwój, z zachowaniem wysokich walorów środowiska • Racjonalne zarządzanie wodą oraz ochrona jej zasobów • Przeciwdziałanie niekorzystnym oddziaływaniom na środowisko • Ochrona walorów krajobrazowych w	• Prowadzenie gospodarki rybackiej z poszanowaniem potrzeb ochrony środowiska • Utrzymanie seminaturalnego charakteru krajobrazu oraz siedlisk		• Prowadzenie wszelkiej działalności w sposób zrównoważony, minimalizujący negatywne oddziaływania w stosunku do obiektów i obszarów podlegających ochronie • Ustanawianie form ochrony zabytków • Integracja działań	• Zachowanie cennych przyrodniczo ekosystemów wodnych, mogących stanowić element lokalnych korytarzy ekologicznych	

planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju - Ochrona jakości krajobrazu poprzez przeciwdziałanie dysharmonii i fragmentacji z zachowaniem zwartego charakteru zabudowy nawiązującej do istniejących obiektów i otoczenia - Ochrona przestrzeni rolniczej oraz ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, w szczególności gleb klas I-III - Ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne - Wykorzystanie walorów krajobrazowych i kulturowych dla rozwoju turystyki i rekreacji z poszanowaniem jakości krajobrazu - Ochrona krajobrazu wraz z kształtowaniem estetyki przestrzeni, w tym podejmowanie tzw. „uchwał krajobrazowych” - Współpraca samorządów i podejmowanie działań zwiększających wiedzę i świadomość mieszkańców oraz pracowników jst w zakresie utrzymania i ochrony zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego			podejmowanych przez różne instytucje odpowiedzialne za ochronę przyrody, zabytków oraz planowanie przestrzenne, oparta na współpracy, komunikacji, wymianie informacji i wiedzy oraz monitoringu wypracowanych wspólnie działań	Stosowanie zabiegów ukierunkowanych na zatrzymanie lub spowolnienie odpływu wód	
--	--	--	--	---	--

Kod krajobrazu	14-318.86-035				
Rekomendacje i wnioski dotyczące kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania	Rekomendacje w zakresie zadań mających na celu zachowanie dotychczasowego stanu lub doprowadzenie do stanu pożądanego, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu, w zakresie:				Rekomendacje i wnioski dotyczące

i użytkowania terenów, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu:	1. Rozpoczęcia, kontynuacji lub zaniechania różnych form gospodarowania terenem, w tym działalności rolniczej, leśnej oraz gospodarki wodnej:	2. Zabiegów renaturalizacyjnych oraz zabiegów odnowy obiektów kultury materialnej:	3. Koordynacji działań podejmowanych dla osiągnięcia celów występujących na danym obszarze objętym formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, oraz form ochrony zabytków, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami:	4. Konieczności podejmowania działań mających na celu utrzymanie dotychczasowej funkcji danego krajobrazu, w tym funkcji korytarzy ekologicznych:	form ochrony przyrody oraz zabytków, w tym wskazania obszarów, które powinny zostać objęte ochroną, bądź wymagają pogłębionej analizy zasadności ich dalszej ochrony:
• Prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju oraz uwzględnieniem walorów tradycyjnego krajobrazu rolniczego • Ochrona terenów otwartych przed rozpraszaniem zabudowy • Realizacja inwestycji celu publicznego wyłącznie z uwzględnieniem walorów przyrodniczo-krajobrazowych • Utrzymanie charakteru krajobrazu rolniczego z zachowaniem charakterystycznych układów przestrzennych miejscowości • Ochrona przestrzeni rolniczej oraz ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, w szczególności gleb klas I-III • Ochrona walorów krajobrazowych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju • Ochrona jakości krajobrazu poprzez przeciwdziałanie dysharmonii i	• Prowadzenie upraw w dobrej kulturze rolnej • Zachowanie i ochrona seminaturalnych siedlisk śródpolnych oraz trwałych użytków zielonych • Rozwój odnawialnych źródeł energii z uwzględnieniem wpływu inwestycji na krajobraz	• Umożliwienie naturalnej sukcesji ekologicznej na tereny porolne, nie objęte zabiegami agrotechnicznymi	• Prowadzenie wszelkiej działalności w sposób zrównoważony, minimalizujący negatywne oddziaływania w stosunku do obiektów i obszarów podlegających ochronie • Podejmowanie działań dla osiągnięcia celów dotyczących obszarów i obiektów chronionych • Ustanawianie form ochrony zabytków • Integracja działań podejmowanych przez różne instytucje odpowiedzialne za ochronę przyrody, zabytków oraz planowanie przestrzenne, oparta na współpracy, komunikacji, wymianie informacji i wiedzy oraz monitoringu wypracowanych wspólnie działań	• Ochrona obszarów o korzystnych warunkach dla bytowania i migracji zwierząt • Zachowanie powiązań między istniejącymi siedliskami w celu ochrony bioróżnorodności • Przeciwdziałanie suszy na obszarach rolniczych poprzez stosowanie zabiegów ukierunkowanych na zatrzymanie lub spowolnienie odpływu wód	

fragmentacji z zachowaniem zwartej charakteru zabudowy nawiązującej do istniejących obiektów i otoczenia - Ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne - Wykorzystanie walorów krajobrazowych i kulturowych dla rozwoju turystyki i rekreacji z poszanowaniem jakości krajobrazu - Ochrona krajobrazu wraz z kształtowaniem estetyki przestrzeni, w tym podejmowanie tzw. „uchwał krajobrazowych” - Współpraca samorządów i podejmowanie działań zwiększających wiedzę i świadomość mieszkańców oraz pracowników jst w zakresie utrzymania i ochrony zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego					
--	--	--	--	--	--

Kod krajobrazu	14-318.86-050				
Rekomendacje i wnioski dotyczące kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu:	Rekomendacje w zakresie zadań mających na celu zachowanie dotychczasowego stanu lub doprowadzenie do stanu pożądanego, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu, w zakresie:				
	1. Rozpoczęcia, kontynuacji lub zaniechania różnych form gospodarowania terenem, w tym działalności rolniczej, leśnej oraz gospodarki wodnej:	2. Zabiegów renaturalizacyjnych oraz zabiegów odnowy obiektów kultury materialnej:	3. Koordynacji działań podejmowanych dla osiągnięcia celów występujących na danym obszarze objętym formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, oraz form ochrony zabytków, o których mowa	4. Konieczności podejmowania działań mających na celu utrzymanie dotychczasowej funkcji danego krajobrazu, w tym funkcji korytarzy ekologicznych:	Rekomendacje i wnioski dotyczące form ochrony przyrody oraz zabytków, w tym wskazania obszarów, które powinny zostać objęte ochroną, bądź wymagają pogłębionej analizy zasadności ich dalszej ochrony:

			w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami:		
• Prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju oraz uwzględnieniem walorów tradycyjnego krajobrazu rolniczego • Ochrona terenów otwartych przed rozpraszaniem zabudowy • Realizacja inwestycji celu publicznego wyłącznie z uwzględnieniem walorów przyrodniczo-krajobrazowych • Utrzymanie charakteru krajobrazu rolniczego z zachowaniem charakterystycznych układów przestrzennych miejscowości • Ochrona przestrzeni rolniczej oraz ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, w szczególności gleb klas I-III • Prowadzenie racjonalnej gospodarki surowcowej • Ochrona walorów krajobrazowych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju • Ochrona jakości krajobrazu poprzez przeciwdziałanie dysharmonii i fragmentacji z zachowaniem zwartej zabudowy nawiązującej do istniejących obiektów i otoczenia • Ograniczanie zmiany przeznaczenia	• Prowadzenie upraw w dobrej kulturze rolnej • Zachowanie i ochrona seminaturalnych siedlisk śródpolnych oraz trwałych użytków zielonych • Rozwój odnawialnych źródeł energii z uwzględnieniem wpływu inwestycji na krajobraz	• Umożliwienie naturalnej sukcesji ekologicznej na tereny porolne, nie objęte zabiegami agrotechnicznymi • Po zakończeniu eksploatacji złoża przeprowadzenie rekultywacji terenu	• Prowadzenie wszelkiej działalności w sposób zrównoważony, minimalizujący negatywne oddziaływanie w stosunku do obiektów i obszarów podlegających ochronie • Podejmowanie działań dla osiągnięcia celów dotyczących obszarów i obiektów chronionych • Zachowanie prawnych form ochrony zabytków oraz ustanawianie nowych form • Integracja działań podejmowanych przez różne instytucje odpowiedzialne za ochronę przyrody, zabytków oraz planowanie przestrzenne, oparta na współpracy, komunikacji, wymianie informacji i wiedzy oraz monitoringu wypracowanych wspólnie działań	• Ochrona obszarów o korzystnych warunkach dla bytowania i migracji zwierząt • Zachowanie powiązań między istniejącymi siedliskami w celu ochrony bioróżnorodności • Przeciwdziałanie suszy na obszarach rolniczych poprzez stosowanie zabiegów ukierunkowanych na zatrzymanie lub spowolnienie odpływu wód	

gruntów leśnych na cele nieleśne - Wykorzystanie walorów krajobrazowych i kulturowych dla rozwoju turystyki i rekreacji z poszanowaniem jakości krajobrazu - Zachowanie i ochrona wartości historyczno-kulturowych i krajobrazowych obszarów i obiektów zabytkowych, m.in. poprzez wspieranie prac konserwatorskich, rewitalizację obiektów i obszarów zabytkowych oraz kulturowych, a także adaptację obiektów zabytkowych do nowych funkcji pracowników jst w zakresie utrzymania i ochrony zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, m.in. poprzez kultywowanie oraz organizowanie wydarzeń promujących tradycyjne zwyczaje - Ochrona i kształtowanie krajobrazu poprzez przeciwdziałanie dysharmonii, z uwzględnieniem obiektów i obszarów zabytkowych, a także kształtowanie estetyki przestrzeni, w tym podejmowanie tzw. „uchwał krajobrazowych”					
--	--	--	--	--	--

Kod krajobrazu	14-318.86-053				
Rekomendacje i wnioski dotyczące kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania	Rekomendacje w zakresie zadań mających na celu zachowanie dotychczasowego stanu lub doprowadzenie do stanu pożądanego, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu, w zakresie:				Rekomendacje i wnioski dotyczące

i użytkowania terenów, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu:	1. Rozpoczęcia, kontynuacji lub zaniechania różnych form gospodarowania terenem, w tym działalności rolniczej, leśnej oraz gospodarki wodnej:	2. Zabiegów renaturalizacyjnych oraz zabiegów odnowy obiektów kultury materialnej:	3. Koordynacji działań podejmowanych dla osiągnięcia celów występujących na danym obszarze objętym formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, oraz form ochrony zabytków, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami:	4. Konieczności podejmowania działań mających na celu utrzymanie dotychczasowej funkcji danego krajobrazu, w tym funkcji korytarzy ekologicznych:	form ochrony przyrody oraz zabytków, w tym wskazania obszarów, które powinny zostać objęte ochroną, bądź wymagają pogłębionej analizy zasadności ich dalszej ochrony:
• Prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju oraz uwzględnieniem walorów tradycyjnego krajobrazu rolniczego • Ochrona terenów otwartych przed rozpraszaniem zabudowy • Realizacja inwestycji celu publicznego wyłącznie z uwzględnieniem walorów przyrodniczo-krajobrazowych • Utrzymanie charakteru krajobrazu rolniczego z zachowaniem charakterystycznych układów przestrzennych miejscowości • Ochrona przestrzeni rolniczej oraz ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, w szczególności gleb klas I-III • Przeciwdziałanie niekorzystnym zmianom stosunków wodnych • Minimalizacja negatywnych oddziaływań hałasu na środowisko • Ochrona walorów krajobrazowych w planowaniu i zagospodarowaniu	• Prowadzenie upraw w dobrej kulturze rolnej • Zachowanie i ochrona seminaturalnych siedlisk śródpolnych oraz trwałych użytków zielonych • Rozwój odnawialnych źródeł energii z uwzględnieniem wpływu inwestycji na krajobraz	• Umożliwienie naturalnej sukcesji ekologicznej na tereny porolne, nie objęte zabiegami agrotechnicznymi	• Prowadzenie wszelkiej działalności w sposób zrównoważony, minimalizujący negatywne oddziaływania w stosunku do obiektów i obszarów podlegających ochronie • Podejmowanie działań dla osiągnięcia celów dotyczących obszarów i obiektów chronionych • Ustanawianie form ochrony zabytków • Integracja działań podejmowanych przez różne instytucje odpowiedzialne za ochronę przyrody, zabytków oraz planowanie przestrzenne, oparta na współpracy, komunikacji, wymianie informacji i wiedzy oraz monitoringu wypracowanych wspólnie działań	• Ochrona obszarów o korzystnych warunkach dla bytowania i migracji zwierząt • Zachowanie powiązań między istniejącymi siedliskami w celu ochrony bioróżnorodności • Przeciwdziałanie suszy na obszarach rolniczych poprzez stosowanie zabiegów ukierunkowanych na zatrzymanie lub spowolnienie odpływu wód • Prowadzenie działań na rzecz zachowania enklaw cennych przyrodniczo siedlisk hydrogenicznych • Stosowanie	

przestrzennym z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju - Ochrona jakości krajobrazu poprzez przeciwdziałanie dysharmonii i fragmentacji z zachowaniem zwartej charakteru zabudowy nawiązującej do istniejących obiektów i otoczenia - Ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne - Wykorzystanie walorów krajobrazowych i kulturowych dla rozwoju turystyki i rekreacji z poszanowaniem jakości krajobrazu - Ochrona krajobrazu wraz z kształtowaniem estetyki przestrzeni, w tym podejmowanie tzw. „uchwał krajobrazowych” - Współpraca samorządów i podejmowanie działań zwiększających wiedzę i świadomość mieszkańców oraz pracowników jst w zakresie utrzymania i ochrony zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego				rozwiązań niwelujących uciążliwości akustyczne z poszanowaniem walorów krajobrazowych	
--	--	--	--	---	--

Kod krajobrazu	14-318.86-054				
Rekomendacje i wnioski dotyczące kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu:	Rekomendacje w zakresie zadań mających na celu zachowanie dotychczasowego stanu lub doprowadzenie do stanu pożądanego, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu, w zakresie:				
	1. Rozpoczęcia, kontynuacji lub zaniechania różnych form gospodarowania terenem, w tym działalności rolniczej, leśnej oraz gospodarki wodnej:	2. Zabiegów renaturalizacyjnych oraz zabiegów odnowy obiektów kultury materialnej:	3. Koordynacji działań podejmowanych dla osiągnięcia celów występujących na danym obszarze objętym formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–9 ustawy	4. Konieczności podejmowania działań mających na celu utrzymanie dotychczasowej funkcji danego krajobrazu, w tym funkcji korytarzy	Rekomendacje i wnioski dotyczące form ochrony przyrody oraz zabytków, w tym wskazania obszarów, które powinny zostać objęte ochroną, bądź wymagają pogłębionej analizy

			z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, oraz form ochrony zabytków, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami:	ekologicznych:	zasadności ich dalszej ochrony:
• Prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju oraz uwzględnieniem walorów tradycyjnego krajobrazu rolniczego • Ochrona terenów otwartych przed rozpraszaniem zabudowy • Realizacja inwestycji celu publicznego wyłącznie z uwzględnieniem walorów przyrodniczo-krajobrazowych • Utrzymanie charakteru krajobrazu rolniczego z zachowaniem charakterystycznych układów przestrzennych miejscowości • Ochrona przestrzeni rolniczej oraz ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, w szczególności gleb klas I-III • Przeciwdziałanie niekorzystnym zmianom stosunków wodnych • Ochrona walorów krajobrazowych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju • Ochrona jakości krajobrazu poprzez przeciwdziałanie dysharmonii i fragmentacji z zachowaniem zwartej zabudowy nawiązującej do istniejących obiektów i otoczenia • Ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne	• Prowadzenie upraw w dobrej kulturze rolnej • Zachowanie i ochrona seminaturalnych siedlisk śródpolnych oraz trwałych użytków zielonych • Rozwój odnawialnych źródeł energii z uwzględnieniem wpływu inwestycji na krajobraz	• Umożliwienie naturalnej sukcesji ekologicznej na tereny porolne, nie objęte zabiegami agrotechnicznymi	• Prowadzenie wszelkiej działalności w sposób zrównoważony, minimalizujący negatywne oddziaływania w stosunku do obiektów i obszarów podlegających ochronie • Podejmowanie działań dla osiągnięcia celów dotyczących obszarów i obiektów chronionych • Ustanawianie form ochrony zabytków • Integracja działań podejmowanych przez różne instytucje odpowiedzialne za ochronę przyrody, zabytków oraz planowanie przestrzenne, oparta na współpracy, komunikacji, wymianie informacji i wiedzy oraz monitoringu wypracowanych wspólnie działań	• Ochrona obszarów o korzystnych warunkach dla bytowania i migracji zwierząt • Zachowanie powiązań między istniejącymi siedliskami w celu ochrony bioróżnorodności • Przeciwdziałanie suszy na obszarach rolniczych poprzez stosowanie zabiegów ukierunkowanych na zatrzymanie lub spowolnienie odpływu wód • Prowadzenie działań na rzecz zachowania enklaw cennych przyrodniczo siedlisk hydrogenicznych	

- Wykorzystanie walorów krajobrazowych i kulturowych dla rozwoju turystyki i rekreacji z poszanowaniem jakości krajobrazu - Ochrona krajobrazu wraz z kształtowaniem estetyki przestrzeni, w tym podejmowanie tzw. „uchwał krajobrazowych” - Współpraca samorządów i podejmowanie działań zwiększających wiedzę i świadomość mieszkańców oraz pracowników jst w zakresie utrzymania i ochrony zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego					
--	--	--	--	--	--

Kod krajobrazu	14-318.86-056				
Rekomendacje i wnioski dotyczące kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu:	Rekomendacje w zakresie zadań mających na celu zachowanie dotychczasowego stanu lub doprowadzenie do stanu pożądanego, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu, w zakresie:				
	1. Rozpoczęcia, kontynuacji lub zaniechania różnych form gospodarowania terenem, w tym działalności rolniczej, leśnej oraz gospodarki wodnej:	2. Zabiegów renaturalizacyjnych oraz zabiegów odnowy obiektów kultury materialnej:	3. Koordynacji działań podejmowanych dla osiągnięcia celów występujących na danym obszarze objętym formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, oraz form ochrony zabytków, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami:	4. Konieczności podejmowania działań mających na celu utrzymanie dotychczasowej funkcji danego krajobrazu, w tym funkcji korytarzy ekologicznych:	Rekomendacje i wnioski dotyczące form ochrony przyrody oraz zabytków, w tym wskazania obszarów, które powinny zostać objęte ochroną, bądź wymagają pogłębionej analizy zasadności ich dalszej ochrony:
Prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju oraz uwzględnieniem walorów	- Prowadzenie upraw w dobrej kulturze rolnej - Zachowanie i ochrona seminaturalnych siedlisk	Umożliwienie naturalnej sukcesji ekologicznej na tereny porolne, nie objęte zabiegami	Prowadzenie wszelkiej działalności w sposób zrównoważony, minimalizujący negatywne	Ochrona obszarów o korzystnych warunkach dla bytowania i migracji	

tradycyjnego krajobrazu rolniczego • Ochrona terenów otwartych przed rozpraszaniem zabudowy • Realizacja inwestycji celu publicznego wyłącznie z uwzględnieniem walorów przyrodniczo-krajobrazowych • Utrzymanie charakteru krajobrazu rolniczego z zachowaniem charakterystycznych układów przestrzennych miejscowości • Ochrona przestrzeni rolniczej oraz ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, w szczególności gleb klas I-III • Ochrona walorów krajobrazowych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju • Ochrona jakości krajobrazu poprzez przeciwdziałanie dysharmonii i fragmentacji z zachowaniem zwartej zabudowy nawiązującej do istniejących obiektów i otoczenia • Ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne • Wykorzystanie walorów krajobrazowych i kulturowych dla rozwoju turystyki i rekreacji z poszanowaniem jakości krajobrazu • Ochrona krajobrazu wraz z kształtowaniem estetyki przestrzeni, w tym podejmowanie tzw. „uchwał krajobrazowych” • Współpraca samorządów i podejmowanie działań zwiększających wiedzę i świadomość mieszkańców oraz pracowników jst w zakresie utrzymania i ochrony	• śródpolnych oraz trwałych użytków zielonych • Rozwój odnawialnych źródeł energii z uwzględnieniem wpływu inwestycji na krajobraz	agrotechnicznym	oddziaływania w stosunku do obiektów i obszarów podlegających ochronie • Podejmowanie działań dla osiągnięcia celów dotyczących obszarów i obiektów chronionych • Ustanawianie form ochrony zabytków • Integracja działań podejmowanych przez różne instytucje odpowiedzialne za ochronę przyrody, zabytków oraz planowanie przestrzenne, oparta na współpracy, komunikacji, wymianie informacji i wiedzy oraz monitoringu wypracowanych wspólnie działań	zwierząt • Zachowanie powiązań między istniejącymi siedliskami w celu ochrony bioróżnorodności • Przeciwdziałanie suszy na obszarach rolniczych poprzez stosowanie zabiegów ukierunkowanych na zatrzymanie lub spowolnienie odpływu wód	
--	---	------------------------	--	---	--

zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego					
--	--	--	--	--	--

Kod krajobrazu	14-318.86-059				
Rekomendacje i wnioski dotyczące kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu:	Rekomendacje w zakresie zadań mających na celu zachowanie dotychczasowego stanu lub doprowadzenie do stanu pożądanego, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu, w zakresie:				
	1. Rozpoczęcia, kontynuacji lub zaniechania różnych form gospodarowania terenem, w tym działalności rolniczej, leśnej oraz gospodarki wodnej:	2. Zabiegów renaturalizacyjnych oraz zabiegów odnowy obiektów kultury materialnej:	3. Koordynacji działań podejmowanych dla osiągnięcia celów występujących na danym obszarze objętym formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, oraz form ochrony zabytków, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami:	4. Konieczności podejmowania działań mających na celu utrzymanie dotychczasowej funkcji danego krajobrazu, w tym funkcji korytarzy ekologicznych:	Rekomendacje i wnioski dotyczące form ochrony przyrody oraz zabytków, w tym wskazania obszarów, które powinny zostać objęte ochroną, bądź wymagają pogłębionej analizy zasadności ich dalszej ochrony:
- Prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju oraz uwzględnieniem walorów tradycyjnego krajobrazu rolniczego - Ochrona terenów otwartych przed rozpraszaniem zabudowy - Realizacja inwestycji celu publicznego wyłącznie z uwzględnieniem walorów przyrodniczo-krajobrazowych - Utrzymanie charakteru krajobrazu rolniczego z zachowaniem charakterystycznych układów przestrzennych miejscowości	- Prowadzenie upraw w dobrej kulturze rolnej - Zachowanie i ochrona seminaturalnych siedlisk śródpolnych oraz trwałych użytków zielonych - Rozwój odnawialnych źródeł energii z uwzględnieniem wpływu inwestycji na krajobraz - Przeciwdziałanie fragmentacji środowiska poprzez stosowanie najlepszych dostępnych technik łagodzących niekorzystny efekt barier	- Umożliwienie naturalnej sukcesji ekologicznej na terenach porolnych, nie objętych zabiegami agrotechnicznymi - Po zakończeniu eksploatacji złoża przeprowadzenie rekultywacji terenu	- Prowadzenie wszelkiej działalności w sposób zrównoważony, minimalizujący negatywne oddziaływanie w stosunku do obiektów i obszarów podlegających ochronie - Podejmowanie działań dla osiągnięcia celów dotyczących obszarów i obiektów chronionych - Zachowanie prawnych form ochrony zabytków oraz ustanawianie nowych form	- Ochrona obszarów o korzystnych warunkach dla bytowania i migracji zwierząt - Zachowanie powiązań między istniejącymi siedliskami w celu ochrony bioróżnorodności - Przeciwdziałanie suszy na obszarach rolniczych poprzez stosowanie zabiegów	

• Ochrona przestrzeni rolniczej oraz ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, w szczególności gleb klas I-III • Kształtowanie zagospodarowania przestrzennego z poszanowaniem potrzeb środowiska i walorów krajobrazowych • Prowadzenie racjonalnej gospodarki surowcowej • Ochrona walorów krajobrazowych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju • Ochrona jakości krajobrazu poprzez przeciwdziałanie dysharmonii i fragmentacji z zachowaniem zwartej charakteru zabudowy nawiązującej do istniejących obiektów i otoczenia • Ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne • Wykorzystanie walorów krajobrazowych i kulturowych dla rozwoju turystyki i rekreacji z poszanowaniem jakości krajobrazu • Zachowanie i ochrona wartości historyczno-kulturowych i krajobrazowych obszarów i obiektów zabytkowych, m.in. poprzez wspieranie prac konserwatorskich, rewitalizację obiektów i obszarów zabytkowych oraz kulturowych, a także adaptację obiektów zabytkowych do nowych funkcji • Ochrona i kształtowanie krajobrazu poprzez przeciwdziałanie dysharmonii, z uwzględnieniem obiektów i obszarów zabytkowych, a	ekologicznych		• Integracja działań podejmowanych przez różne instytucje odpowiedzialne za ochronę przyrody, zabytków oraz planowanie przestrzenne, oparta na współpracy, komunikacji, wymianie informacji i wiedzy oraz monitoringu wypracowanych wspólnie działań	ukierunkowanych na zatrzymanie lub spowolnienie odpływu wód • Ograniczanie presji zabudowy na obszary cenne przyrodniczo i krajobrazowo • Prowadzenie działalności inwestycyjnej z zachowaniem drożności korytarzy ekologicznych	
---	----------------------	--	--	--	--

także kształtowanie estetyki przestrzeni, w tym podejmowanie tzw. „uchwał krajobrazowych” Współpraca samorządów i podejmowanie działań zwiększających wiedzę i świadomość mieszkańców oraz pracowników jst w zakresie utrzymania i ochrony zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, m.in. poprzez kultywowanie oraz organizowanie wydarzeń promujących tradycyjne zwyczaje					
--	--	--	--	--	--

Kod krajobrazu	14-318.86-067				
Rekomendacje i wnioski dotyczące kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu:	Rekomendacje w zakresie zadań mających na celu zachowanie dotychczasowego stanu lub doprowadzenie do stanu pożądanego, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu, w zakresie:				
	1. Rozpoczęcia, kontynuacji lub zaniechania różnych form gospodarowania terenem, w tym działalności rolniczej, leśnej oraz gospodarki wodnej:	2. Zabiegów renaturalizacyjnych oraz zabiegów odnowy obiektów kultury materialnej:	3. Koordynacji działań podejmowanych dla osiągnięcia celów występujących na danym obszarze objętym formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, oraz form ochrony zabytków, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami:	4. Konieczności podejmowania działań mających na celu utrzymanie dotychczasowej funkcji danego krajobrazu, w tym funkcji korytarzy ekologicznych:	Rekomendacje i wnioski dotyczące form ochrony przyrody oraz zabytków, w tym wskazania obszarów, które powinny zostać objęte ochroną, bądź wymagają pogłębionej analizy zasadności ich dalszej ochrony:
Prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju oraz uwzględnieniem walorów tradycyjnego krajobrazu rolniczego	- Prowadzenie upraw w dobrej kulturze rolnej - Zachowanie i ochrona seminaturalnych siedlisk śródpolnych oraz trwałych	Umożliwienie naturalnej sukcesji ekologicznej na terenach porolnych, nie objętych zabiegami	Prowadzenie wszelkiej działalności w sposób zrównoważony, minimalizujący negatywne oddziaływania	Ochrona obszarów o korzystnych warunkach dla bytowania i migracji zwierząt	

• Ochrona terenów otwartych przed rozpraszaniem zabudowy • Realizacja inwestycji celu publicznego wyłącznie z uwzględnieniem walorów przyrodniczo-krajobrazowych • Utrzymanie charakteru krajobrazu rolniczego z zachowaniem charakterystycznych układów przestrzennych miejscowości • Ochrona przestrzeni rolniczej oraz ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, w szczególności gleb klas I-III • Ochrona walorów krajobrazowych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju • Ochrona jakości krajobrazu poprzez przeciwdziałanie dysharmonii i fragmentacji z zachowaniem zwartej zabudowy nawiązującej do istniejących obiektów i otoczenia • Ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne • Wykorzystanie walorów krajobrazowych i kulturowych dla rozwoju turystyki i rekreacji, w tym rozwoju sieci tras rowerowych z poszanowaniem jakości krajobrazu • Zachowanie i ochrona wartości historyczno-kulturowych i krajobrazowych obszarów i obiektów zabytkowych, m.in. poprzez wspieranie prac konserwatorskich, rewitalizację obiektów i obszarów zabytkowych oraz kulturowych, a także adaptację obiektów zabytkowych do nowych	użytków zielonych • Rozwój odnawialnych źródeł energii z uwzględnieniem wpływu inwestycji na krajobraz • Przeciwdziałanie fragmentacji środowiska poprzez stosowanie najlepszych dostępnych technik łagodzących niekorzystny efekt barier ekologicznych	agrotechnicznymi	w stosunku do obiektów i obszarów podlegających ochronie • Podejmowanie działań dla osiągnięcia celów dotyczących obszarów i obiektów chronionych • Zachowanie prawnych form ochrony zabytków oraz ustanawianie nowych form • Integracja działań podejmowanych przez różne instytucje odpowiedzialne za ochronę przyrody, zabytków oraz planowanie przestrzenne, oparta na współpracy, komunikacji, wymianie informacji i wiedzy oraz monitoringu wypracowanych wspólnie działań	• Zachowanie powiązań między istniejącymi siedliskami w celu ochrony bioróżnorodności • Przeciwdziałanie suszy na obszarach rolniczych poprzez stosowanie zabiegów ukierunkowanych na zatrzymanie lub spowolnienie odpływu wód • Prowadzenie działalności inwestycyjnej z zachowaniem drożności korytarzy ekologicznych	
---	---	-------------------------	---	---	--

funkcji - Ochrona i kształtowanie krajobrazu poprzez przeciwdziałanie dysharmonii, z uwzględnieniem obiektów i obszarów zabytkowych, a także kształtowanie estetyki przestrzeni, w tym podejmowanie tzw. „uchwał krajobrazowych” - Współpraca samorządów i podejmowanie działań zwiększających wiedzę i świadomość mieszkańców oraz pracowników jst w zakresie utrzymania i ochrony zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego					
---	--	--	--	--	--

Kod krajobrazu	14-318.86-094				
Rekomendacje i wnioski dotyczące kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu:	Rekomendacje w zakresie zadań mających na celu zachowanie dotychczasowego stanu lub doprowadzenie do stanu pożądanego, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu, w zakresie:				Rekomendacje i wnioski dotyczące form ochrony przyrody oraz zabytków, w tym wskazania obszarów, które powinny zostać objęte ochroną, bądź wymagają pogłębionej analizy zasadności ich dalszej ochrony:
	1. Rozpoczęcia, kontynuacji lub zaniechania różnych form gospodarowania terenem, w tym działalności rolniczej, leśnej oraz gospodarki wodnej:	2. Zabiegów renaturalizacyjnych oraz zabiegów odnowy obiektów kultury materialnej:	3. Koordynacji działań podejmowanych dla osiągnięcia celów występujących na danym obszarze objętym formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, oraz form ochrony zabytków, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami:	4. Konieczności podejmowania działań mających na celu utrzymanie dotychczasowej funkcji danego krajobrazu, w tym funkcji korytarzy ekologicznych:	
• Prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju	• Utrzymanie zadrzewień, enklaw leśnych i łąkowych, cieków i	• Utrzymanie naturalnej sukcesji ekologicznej na tereny nieużytkowane rolniczo, położone poza	• Prowadzenie wszelkiej działalności w sposób zrównoważony, minimalizujący negatywne	• Utrzymanie systemów przyrodniczych o charakterze	

• Ochrona terenów otwartych przed rozpraszaniem zabudowy • Realizacja inwestycji celu publicznego wyłącznie z uwzględnieniem walorów przyrodniczo-krajobrazowych • Utrzymanie dotychczasowego charakteru krajobrazu z zachowaniem charakterystycznych układów przestrzennych miejscowości • Ochrona przestrzeni rolniczej oraz ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, w szczególności gleb klas I-III • Przeciwdziałanie uciążliwości zapachowej • Ochrona walorów krajobrazowych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju • Ochrona jakości krajobrazu poprzez przeciwdziałanie dysharmonii i fragmentacji z zachowaniem zwartej charakteru zabudowy nawiązującej do istniejących obiektów i otoczenia • Ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne • Ochrona krajobrazu wraz z kształtowaniem estetyki przestrzeni, w tym podejmowanie tzw. „uchwał krajobrazowych” • Współpraca samorządów i podejmowanie działań zwiększających wiedzę i świadomość mieszkańców oraz pracowników jst w zakresie utrzymania i ochrony zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego	zbiorników wodnych • Zachowanie zwartej charakteru zabudowy w jednostkach osadniczych • Rozwój indywidualnych odnawialnych źródeł energii z uwzględnieniem wpływu inwestycji na krajobraz	zwartą zabudową	oddziaływania w stosunku do obiektów i obszarów podlegających ochronie • Podejmowanie działań dla osiągnięcia celów dotyczących obszarów i obiektów chronionych • Ustanawianie form ochrony zabytków • Integracja działań podejmowanych przez różne instytucje odpowiedzialne za ochronę przyrody, zabytków oraz planowanie przestrzenne, oparta na współpracy, komunikacji, wymianie informacji i wiedzy oraz monitoringu wypracowanych wspólnie działań	naturalnym lub półnaturalnym, pełniących istotne funkcje przyrodnicze i krajobrazowe • Rozwój mikro- i małej retencji wodnej poprzez m.in. zatrzymanie wód opadowych • Wprowadzanie zieleni izolacyjnej wokół obiektów uciążliwych dla środowiska i wpływających negatywnie na krajobraz	
--	---	------------------------	--	--	--

Kod krajobrazu	14-318.86-096				
Rekomendacje i wnioski dotyczące kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu:	Rekomendacje w zakresie zadań mających na celu zachowanie dotychczasowego stanu lub doprowadzenie do stanu pożądanego, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu, w zakresie:				Rekomendacje i wnioski dotyczące form ochrony przyrody oraz zabytków, w tym wskazania obszarów, które powinny zostać objęte ochroną, bądź wymagają pogłębionej analizy zasadności ich dalszej ochrony:
	1. Rozpoczęcia, kontynuacji lub zaniechania różnych form gospodarowania terenem, w tym działalności rolniczej, leśnej oraz gospodarki wodnej:	2. Zabiegów renaturalizacyjnych oraz zabiegów odnowy obiektów kultury materialnej:	3. Koordynacji działań podejmowanych dla osiągnięcia celów występujących na danym obszarze objętym formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, oraz form ochrony zabytków, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami:	4. Konieczności podejmowania działań mających na celu utrzymanie dotychczasowej funkcji danego krajobrazu, w tym funkcji korytarzy ekologicznych:	
• Prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju • Ochrona terenów otwartych przed rozpraszaniem zabudowy • Realizacja inwestycji celu publicznego wyłącznie z uwzględnieniem walorów przyrodniczo-krajobrazowych • Utrzymanie dotychczasowego charakteru krajobrazu z zachowaniem charakterystycznych układów przestrzennych miejscowości • Ochrona przestrzeni rolniczej oraz ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, w szczególności gleb klas I-III • Ochrona walorów krajobrazowych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju	• Utrzymanie zadrzewień, enklaw leśnych i łąkowych, cieków i zbiorników wodnych • Zachowanie zwartej zabudowy w jednostkach osadniczych • Rozwój indywidualnych odnawialnych źródeł energii z uwzględnieniem wpływu inwestycji na krajobraz	• Utrzymanie naturalnej sukcesji ekologicznej na terenach nieużytkowane rolniczo, położone poza swartą zabudową	• Prowadzenie wszelkiej działalności w sposób zrównoważony, minimalizujący negatywne oddziaływania w stosunku do obiektów i obszarów podlegających ochronie • Podejmowanie działań dla osiągnięcia celów dotyczących obszarów i obiektów chronionych • Ustanawianie form ochrony zabytków • Integracja działań podejmowanych przez różne instytucje odpowiedzialne za ochronę przyrody, zabytków oraz planowanie przestrzenne, oparta na współpracy, komunikacji, wymianie	• Utrzymanie systemów przyrodniczych o charakterze naturalnym lub półnaturalnym, pełniących istotne funkcje przyrodnicze i krajobrazowe • Rozwój mikro- i małej retencji wodnej poprzez m.in. zatrzymanie wód opadowych	

- Ochrona jakości krajobrazu poprzez przeciwdziałanie dysharmonii i fragmentacji z zachowaniem zwartej charakteru zabudowy nawiązującej do istniejących obiektów i otoczenia - Ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne - Wykorzystanie walorów krajobrazowych i kulturowych dla rozwoju turystyki i rekreacji z poszanowaniem jakości krajobrazu - Ochrona krajobrazu wraz z kształtowaniem estetyki przestrzeni, w tym podejmowanie tzw. „uchwał krajobrazowych” - Współpraca samorządów i podejmowanie działań zwiększających wiedzę i świadomość mieszkańców oraz pracowników jst w zakresie utrzymania i ochrony zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego			informacji i wiedzy oraz monitoringu wypracowanych wspólnie działań		
--	--	--	---	--	--

Kod krajobrazu	14-318.86-117				
Rekomendacje i wnioski dotyczące kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu:	Rekomendacje w zakresie zadań mających na celu zachowanie dotychczasowego stanu lub doprowadzenie do stanu pożądanego, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu, w zakresie:				
	1. Rozpoczęcia, kontynuacji lub zaniechania różnych form gospodarowania terenem, w tym działalności rolniczej, leśnej oraz gospodarki wodnej:	2. Zabiegów renaturalizacyjnych oraz zabiegów odnowy obiektów kultury materialnej:	3. Koordynacji działań podejmowanych dla osiągnięcia celów występujących na danym obszarze objętym formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, oraz form	4. Konieczności podejmowania działań mających na celu utrzymanie dotychczasowej funkcji danego krajobrazu, w tym funkcji korytarzy ekologicznych:	Rekomendacje i wnioski dotyczące form ochrony przyrody oraz zabytków, w tym wskazania obszarów, które powinny zostać objęte ochroną, bądź wymagają pogłębionej analizy zasadności ich

			ochrony zabytków, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami:		dalszej ochrony:
• Zachowanie drożności terenów dolinnych sprzyjających wymianie powietrza • Rozwój błękitno-zielonej infrastruktury przestrzeni miejskiej • Wdrażanie rozwiązań w zakresie bioretencji w zagospodarowaniu przestrzeni publicznych • Rozwój obszarów zurbanizowanych uwzględniający potrzeby i możliwości jednostki osadniczej • Kształtowanie czytelnej kompozycji urbanistycznej z uwzględnieniem indywidualnych cech tożsamościowych miejsca • Minimalizacja negatywnych oddziaływań hałasu na środowisko • Ochrona walorów krajobrazowych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju • Ochrona przestrzeni rolniczej oraz ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, w szczególności gleb klas I-III • Ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne • Zachowanie i zwiększanie terenów zielonych • Wykorzystanie walorów krajobrazowych i kulturowych dla	• Utrzymanie, kształtowanie i tworzenie terenów ogólnodostępnej zieleni oraz ochrona wód z obudową biologiczną • Gospodarowanie terenem z uwzględnieniem przestrzeni życiowej organizmów synantropijnych • Zachowanie, ochrona i ekspozycja cennego układu kompozycyjnego, w tym osi i ciągów widokowych, punktów widokowych i panoramicznych oraz dominant, szpalerów i alei	• Przywracanie wartości użytkowych terenom zdegradowanym, w tym poprzez wykorzystanie różnorodności zieleni	• Prowadzenie wszelkiej działalności w sposób zrównoważony, minimalizujący negatywne oddziaływania w stosunku do obiektów i obszarów podlegających ochronie • Zachowanie prawnych form ochrony zabytków oraz ustanawianie nowych form • Integracja działań podejmowanych przez różne instytucje odpowiedzialne za ochronę przyrody, zabytków oraz planowanie przestrzenne, oparta na współpracy, komunikacji, wymianie informacji i wiedzy oraz monitoringu wypracowanych wspólnie działań	• Zachowanie obszarów pełniących funkcje przyrodnicze w mieście • Utrzymanie zróżnicowania ekologicznego oraz lokalnych powiązań przyrodniczych • Zwiększanie wykorzystania wód opadowych poprzez rozwój mikro- i małej retencji wodnej • Zapobieganie nadmiernemu uszczelnianiu powierzchni terenów zurbanizowanych • Stosowanie rozwiązań niwelujących uciążliwość akustyczną z poszanowaniem walorów krajobrazowych	

rozwoju turystyki i rekreacji z poszanowaniem jakości krajobrazu • Zachowanie i ochrona wartości historyczno-kulturowych i krajobrazowych obszarów i obiektów zabytkowych, m.in. poprzez wspieranie prac konserwatorskich, rewitalizację obiektów i obszarów zabytkowych oraz kulturowych, a także adaptację obiektów zabytkowych do nowych funkcji • Ochrona i kształtowanie krajobrazu poprzez przeciwdziałanie dysharmonii, z uwzględnieniem obiektów i obszarów zabytkowych, a także kształtowanie estetyki przestrzeni, w tym podejmowanie tzw. „uchwał krajobrazowych” • Współpraca samorządów i podejmowanie działań zwiększających wiedzę i świadomość mieszkańców oraz pracowników jst w zakresie utrzymania i ochrony zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego					
---	--	--	--	--	--

Kod krajobrazu	14-318.86-120				
Rekomendacje i wnioski dotyczące kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu:	Rekomendacje w zakresie zadań mających na celu zachowanie dotychczasowego stanu lub doprowadzenie do stanu pożądanego, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu, w zakresie:				Rekomendacje i wnioski dotyczące form ochrony przyrody oraz zabytków, w tym wskazania obszarów, które powinny zostać objęte ochroną, bądź wymagają pogłębionej analizy
	1. Rozpoczęcia, kontynuacji lub zaniechania różnych form gospodarowania terenem, w tym działalności rolniczej, leśnej oraz gospodarki wodnej:	2. Zabiegów renaturalizacyjnych oraz zabiegów odnowy obiektów kultury materialnej:	3. Koordynacji działań podejmowanych dla osiągnięcia celów występujących na danym obszarze objętym formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o	4. Konieczności podejmowania działań mających na celu utrzymanie dotychczasowej funkcji danego krajobrazu, w tym funkcji korytarzy ekologicznych:	

			ochronie przyrody, oraz form ochrony zabytków, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami:		zasadności ich dalszej ochrony:
• Zachowanie drożności terenów dolinnych sprzyjających wymianie powietrza • Rozwój błękitno-zielonej infrastruktury przestrzeni miejskiej • Wdrażanie rozwiązań w zakresie bioretencji w zagospodarowaniu przestrzeni publicznych • Rozwój obszarów zurbanizowanych uwzględniający potrzeby i możliwości jednostki osadniczej • Kształtowanie czytelnej kompozycji urbanistycznej z uwzględnieniem indywidualnych cech tożsamościowych miejsca • Ochrona walorów krajobrazowych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju • Ochrona jakości krajobrazu poprzez przeciwdziałanie dysharmonii i fragmentacji z zachowaniem zwartej charakteru zabudowy nawiązującej do istniejących obiektów i otoczenia • Ochrona przestrzeni rolniczej oraz ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, w szczególności gleb klas I-III • Ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne • Zachowanie i zwiększanie terenów	• Utrzymanie, kształtowanie i tworzenie terenów ogólnodostępnej zieleni oraz ochrona wód z obudową biologiczną • Gospodarowanie terenem z uwzględnieniem przestrzeni życiowej organizmów synantropijnych • Zachowanie, ochrona i ekspozycja cennego układu kompozycyjnego, w tym osi i ciągów widokowych, punktów widokowych i panoramicznych oraz dominant, szpalerów i alei	• Przywracanie wartości użytkowych terenom zdegradowanym, w tym poprzez wykorzystanie różnorodności zieleni	• Prowadzenie wszelkiej działalności w sposób zrównoważony, minimalizujący negatywne oddziaływania w stosunku do obiektów i obszarów podlegających ochronie • Zachowanie prawnych form ochrony zabytków oraz ustanawianie nowych form • Integracja działań podejmowanych przez różne instytucje odpowiedzialne za ochronę przyrody, zabytków oraz planowanie przestrzenne, oparta na współpracy, komunikacji, wymianie informacji i wiedzy oraz monitoringu wypracowanych wspólnie działań	• Zachowanie obszarów pełniących funkcje przyrodnicze w mieście • Utrzymanie zróżnicowania ekologicznego oraz lokalnych powiązań przyrodniczych • Zwiększanie wykorzystania wód opadowych poprzez rozwój mikro- i małej retencji wodnej • Zapobieganie nadmiernemu uszczelnianiu powierzchni terenów zurbanizowanych	

zielonych - Wykorzystanie walorów krajobrazowych i kulturowych dla rozwoju turystyki i rekreacji z poszanowaniem jakości krajobrazu - Zachowanie i ochrona wartości historyczno-kulturowych i krajobrazowych obszarów i obiektów zabytkowych, m.in. poprzez wspieranie prac konserwatorskich, rewitalizację obiektów i obszarów zabytkowych oraz kulturowych, a także adaptację obiektów zabytkowych do nowych funkcji - Ochrona krajobrazu wraz z kształtowaniem estetyki przestrzeni, w tym podejmowanie tzw. „uchwał krajobrazowych” - Współpraca samorządów i podejmowanie działań zwiększających wiedzę i świadomość mieszkańców oraz pracowników jst w zakresie utrzymania i ochrony zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego					
---	--	--	--	--	--

Kod krajobrazu	14-318.86-126				
Rekomendacje i wnioski dotyczące kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu:	Rekomendacje w zakresie zadań mających na celu zachowanie dotychczasowego stanu lub doprowadzenie do stanu pożądanego, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu, w zakresie:				Rekomendacje i wnioski dotyczące form ochrony przyrody oraz zabytków, w tym wskazania obszarów, które powinny zostać objęte ochroną, bądź wymagają pogłębionej analizy
	1. Rozpoczęcia, kontynuacji lub zaniechania różnych form gospodarowania terenem, w tym działalności rolniczej, leśnej oraz gospodarki wodnej:	2. Zabiegów renaturalizacyjnych oraz zabiegów odnowy obiektów kultury materialnej:	3. Koordynacji działań podejmowanych dla osiągnięcia celów występujących na danym obszarze objętym formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–9 ustawy	4. Konieczności podejmowania działań mających na celu utrzymanie dotychczasowej funkcji danego krajobrazu, w tym funkcji korytarzy	

			z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, oraz form ochrony zabytków, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami:	ekologicznych:	zasadności ich dalszej ochrony:
- Ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne - Prowadzenie zrównoważonej gospodarki leśnej - Realizacja inwestycji celu publicznego wyłącznie z uwzględnieniem walorów przyrodniczo-krajobrazowych - Przeciwdziałanie niekorzystnym zmianom stosunków wodnych - Ochrona walorów krajobrazowych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju - Ochrona jakości krajobrazu poprzez przeciwdziałanie dysharmonii i fragmentacji z zachowaniem zwartej charakteru zabudowy nawiązującej do istniejących obiektów i otoczenia - Ochrona przestrzeni rolniczej oraz ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, w szczególności gleb klas I-III - Ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne - Wykorzystanie walorów krajobrazowych i kulturowych dla rozwoju turystyki i rekreacji z poszanowaniem jakości krajobrazu - Ochrona krajobrazu wraz z kształtowaniem estetyki przestrzeni,	- Zaniechanie intensywnego rozwoju gospodarczego związanego z nadmierną eksploatacją zasobów środowiska przyrodniczego - Zapobieganie fragmentacji kompleksów leśnych i ochrona różnorodności biologicznej - Przeciwdziałanie sukcesji leśnej na lądowe, nieleśne ekosystemy hydrogeniczne	Na dostępnych gruntach o niskiej przydatności dla rolnictwa umożliwienie sukcesji leśnej lub prowadzenie zalesień z wykorzystaniem rodzimych gatunków drzew, zgodnie z ich wymaganiami siedliskowymi	- Podjęcie działań dla osiągnięcia celów dotyczących obszarów i obiektów chronionych - Ustanawianie form ochrony zabytków - Integracja działań podejmowanych przez różne instytucje odpowiedzialne za ochronę przyrody, zabytków oraz planowanie przestrzenne, oparta na współpracy, komunikacji, wymianie informacji i wiedzy oraz monitoringu wypracowanych wspólnie działań	- Ochrona obszarów o korzystnych warunkach dla bytowania i migracji zwierząt - Zachowanie powiązań między istniejącymi siedliskami w celu ochrony bioróżnorodności	

w tym podejmowanie tzw. „uchwał krajobrazowych” Współpraca samorządów i podejmowanie działań zwiększających wiedzę i świadomość mieszkańców oraz pracowników jst w zakresie utrzymania i ochrony zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego					
--	--	--	--	--	--

Kod krajobrazu	14-318.86-128				
Rekomendacje i wnioski dotyczące kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu:	Rekomendacje w zakresie zadań mających na celu zachowanie dotychczasowego stanu lub doprowadzenie do stanu pożądanego, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu, w zakresie:				
	1. Rozpoczęcia, kontynuacji lub zaniechania różnych form gospodarowania terenem, w tym działalności rolniczej, leśnej oraz gospodarki wodnej:	2. Zabiegów renaturalizacyjnych oraz zabiegów odnowy obiektów kultury materialnej:	3. Koordynacji działań podejmowanych dla osiągnięcia celów występujących na danym obszarze objętym formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, oraz form ochrony zabytków, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami:	4. Konieczności podejmowania działań mających na celu utrzymanie dotychczasowej funkcji danego krajobrazu, w tym funkcji korytarzy ekologicznych:	Rekomendacje i wnioski dotyczące form ochrony przyrody oraz zabytków, w tym wskazania obszarów, które powinny zostać objęte ochroną, bądź wymagają pogłębionej analizy zasadności ich dalszej ochrony:
- Ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne - Prowadzenie zrównoważonej gospodarki leśnej - Realizacja inwestycji celu publicznego wyłącznie z uwzględnieniem walorów przyrodniczo-krajobrazowych - Prowadzenie racjonalnej gospodarki surowcowej	- Zaniechanie intensywnego rozwoju gospodarczego związanego z nadmierną eksploatacją zasobów środowiska przyrodniczego - Zapobieganie fragmentacji kompleksów leśnych i ochrona różnorodności biologicznej	Na dostępnych gruntach o niskiej przydatności dla rolnictwa umożliwienie sukcesji leśnej lub prowadzenie zalesień z wykorzystaniem rodzimych gatunków drzew, zgodnie z ich wymaganiami	- Podejmowanie działań dla osiągnięcia celów dotyczących obszarów i obiektów chronionych - Ustanawianie form ochrony zabytków - Integracja działań podejmowanych przez różne instytucje	- Ochrona obszarów o korzystnych warunkach dla bytowania i migracji zwierząt - Zachowanie powiązań między istniejącymi siedliskami w celu ochrony	

- Wykorzystanie walorów krajobrazowych i kulturowych dla rozwoju turystyki i rekreacji z poszanowaniem jakości krajobrazu - Ochrona walorów krajobrazowych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju - Ochrona jakości krajobrazu poprzez przeciwdziałanie dysharmonii i fragmentacji z zachowaniem zwartej charakteru zabudowy nawiązującej do istniejących obiektów i otoczenia - Ochrona przestrzeni rolniczej oraz ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, w szczególności gleb klas I-III - Ochrona krajobrazu wraz z kształtowaniem estetyki przestrzeni, w tym podejmowanie tzw. „uchwał krajobrazowych” - Współpraca samorządów i podejmowanie działań zwiększających wiedzę i świadomość mieszkańców oraz pracowników jst w zakresie utrzymania i ochrony zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego		siedliskowymi Po zakończeniu eksploatacji złoża przeprowadzenie rekultywacji	odpowiedzialne za ochronę przyrody, zabytków oraz planowanie przestrzenne, oparta na współpracy, komunikacji, wymianie informacji i wiedzy oraz monitoringu wypracowanych wspólnie działań	bioróżnorodności	
--	--	---	---	------------------	--

Kod krajobrazu	14-318.86-132				
Rekomendacje i wnioski dotyczące kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania	Rekomendacje w zakresie zadań mających na celu zachowanie dotychczasowego stanu lub doprowadzenie do stanu pożądanego, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu, w zakresie:			Rekomendacje i wnioski dotyczące	

i użytkowania terenów, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu:	1. Rozpoczęcia, kontynuacji lub zaniechania różnych form gospodarowania terenem, w tym działalności rolniczej, leśnej oraz gospodarki wodnej:	2. Zabiegów renaturalizacyjnych oraz zabiegów odnowy obiektów kultury materialnej:	3. Koordynacji działań podejmowanych dla osiągnięcia celów występujących na danym obszarze objętym formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, oraz form ochrony zabytków, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami:	4. Konieczności podejmowania działań mających na celu utrzymanie dotychczasowej funkcji danego krajobrazu, w tym funkcji korytarzy ekologicznych:	form ochrony przyrody oraz zabytków, w tym wskazania obszarów, które powinny zostać objęte ochroną, bądź wymagają pogłębionej analizy zasadności ich dalszej ochrony:
- Ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne - Prowadzenie zrównoważonej gospodarki leśnej - Realizacja inwestycji celu publicznego wyłącznie z uwzględnieniem walorów przyrodniczo-krajobrazowych - Ochrona walorów krajobrazowych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju - Ochrona jakości krajobrazu poprzez przeciwdziałanie dysharmonii i fragmentacji z zachowaniem zwartej zabudowy nawiązującej do istniejących obiektów i otoczenia - Ochrona przestrzeni rolniczej oraz ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, w szczególności gleb klas I-III - Wykorzystanie walorów krajobrazowych i kulturowych dla rozwoju turystyki i rekreacji z poszanowaniem jakości krajobrazu	- Zaniechanie intensywnego rozwoju gospodarczego związanego z nadmierną eksploatacją zasobów środowiska przyrodniczego - Zapobieganie fragmentacji kompleksów leśnych i ochrona różnorodności biologicznej	Na dostępnych gruntach o niskiej przydatności dla rolnictwa umożliwienie sukcesji leśnej lub prowadzenie zalesień z wykorzystaniem rodzimych gatunków drzew, zgodnie z ich wymaganiami siedliskowymi	- Podejmowanie działań dla osiągnięcia celów dotyczących obszarów i obiektów chronionych - Ustanawianie form ochrony zabytków - Integracja działań podejmowanych przez różne instytucje odpowiedzialne za ochronę przyrody, zabytków oraz planowanie przestrzenne, oparta na współpracy, komunikacji, wymianie informacji i wiedzy oraz monitoringu wypracowanych wspólnie działań	- Ochrona obszarów o korzystnych warunkach dla bytowania i migracji zwierząt - Zachowanie powiązań między istniejącymi siedliskami w celu ochrony bioróżnorodności	

- Ochrona krajobrazu wraz z kształtowaniem estetyki przestrzeni, w tym podejmowanie tzw. „uchwał krajobrazowych” - Współpraca samorządów i podejmowanie działań zwiększających wiedzę i świadomość mieszkańców oraz pracowników jst w zakresie utrzymania i ochrony zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego					
---	--	--	--	--	--

Kod krajobrazu	14-318.86-172				
Rekomendacje i wnioski dotyczące kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu:	Rekomendacje w zakresie zadań mających na celu zachowanie dotychczasowego stanu lub doprowadzenie do stanu pożądanego, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu, w zakresie:				
	1. Rozpoczęcia, kontynuacji lub zaniechania różnych form gospodarowania terenem, w tym działalności rolniczej, leśnej oraz gospodarki wodnej:	2. Zabiegów renaturalizacyjnych oraz zabiegów odnowy obiektów kultury materialnej:	3. Koordynacji działań podejmowanych dla osiągnięcia celów występujących na danym obszarze objętym formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, oraz form ochrony zabytków, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami:	4. Konieczności podejmowania działań mających na celu utrzymanie dotychczasowej funkcji danego krajobrazu, w tym funkcji korytarzy ekologicznych:	Rekomendacje i wnioski dotyczące form ochrony przyrody oraz zabytków, w tym wskazania obszarów, które powinny zostać objęte ochroną, bądź wymagają pogłębionej analizy zasadności ich dalszej ochrony:
- Ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne - Prowadzenie zrównoważonej gospodarki leśnej - Realizacja inwestycji celu publicznego wyłącznie z uwzględnieniem walorów przyrodniczo-krajobrazowych	- Zaniechanie intensywnego rozwoju gospodarczego związanego z nadmierną eksploatacją zasobów środowiska przyrodniczego - Zapobieganie fragmentacji kompleksów leśnych i ochrona różnorodności	Na dostępnych gruntach o niskiej przydatności dla rolnictwa umożliwienie sukcesji leśnej lub prowadzenie zalesień z wykorzystaniem rodzimych gatunków	• Podejmowanie działań dla osiągnięcia celów dotyczących obszarów i obiektów chronionych • Ustanawianie form ochrony zabytków • Integracja działań	- Ochrona obszarów o korzystnych warunkach dla bytowania i migracji zwierząt - Zachowanie powiązań między istniejącymi	

- Ochrona walorów krajobrazowych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju - Ochrona jakości krajobrazu poprzez przeciwdziałanie dysharmonii i fragmentacji z zachowaniem zwartej charakteru zabudowy nawiązującej do istniejących obiektów i otoczenia - Ochrona przestrzeni rolniczej oraz ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, w szczególności gleb klas I-III - Wykorzystanie walorów krajobrazowych i kulturowych dla rozwoju turystyki i rekreacji z poszanowaniem jakości krajobrazu - Ochrona krajobrazu wraz z kształtowaniem estetyki przestrzeni, w tym podejmowanie tzw. „uchwał krajobrazowych” - Współpraca samorządów i podejmowanie działań zwiększających wiedzę i świadomość mieszkańców oraz pracowników jst w zakresie utrzymania i ochrony zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego	biologicznej	drzew, zgodnie z ich wymaganiami siedliskowymi	podejmowanych przez różne instytucje odpowiedzialne za ochronę przyrody, zabytków oraz planowanie przestrzenne, oparta na współpracy, komunikacji, wymianie informacji i wiedzy oraz monitoringu wypracowanych wspólnie działań	siedliskami w celu ochrony bioróżnorodności	
--	--------------	--	---	---	--

Kod krajobrazu	14-318.86-175				
Rekomendacje i wnioski dotyczące kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania	Rekomendacje w zakresie zadań mających na celu zachowanie dotychczasowego stanu lub doprowadzenie do stanu pożądanego, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu, w zakresie:			Rekomendacje i wnioski dotyczące	

i użytkowania terenów, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu:	1. Rozpoczęcia, kontynuacji lub zaniechania różnych form gospodarowania terenem, w tym działalności rolniczej, leśnej oraz gospodarki wodnej:	2. Zabiegów renaturalizacyjnych oraz zabiegów odnowy obiektów kultury materialnej:	3. Koordynacji działań podejmowanych dla osiągnięcia celów występujących na danym obszarze objętym formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, oraz form ochrony zabytków, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami:	4. Konieczności podejmowania działań mających na celu utrzymanie dotychczasowej funkcji danego krajobrazu, w tym funkcji korytarzy ekologicznych:	form ochrony przyrody oraz zabytków, w tym wskazania obszarów, które powinny zostać objęte ochroną, bądź wymagają pogłębionej analizy zasadności ich dalszej ochrony:
- Ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne - Prowadzenie zrównoważonej gospodarki leśnej - Realizacja inwestycji celu publicznego wyłącznie z uwzględnieniem walorów przyrodniczo-krajobrazowych - Ochrona walorów krajobrazowych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju - Ochrona jakości krajobrazu poprzez przeciwdziałanie dysharmonii i fragmentacji z zachowaniem zwartej zabudowy nawiązującej do istniejących obiektów i otoczenia - Ochrona przestrzeni rolniczej oraz ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, w szczególności gleb klas I-III - Wykorzystanie walorów krajobrazowych i kulturowych dla rozwoju turystyki i rekreacji z poszanowaniem jakości krajobrazu	- Zaniechanie intensywnego rozwoju gospodarczego związanego z nadmierną eksploatacją zasobów środowiska przyrodniczego - Zapobieganie fragmentacji kompleksów leśnych i ochrona różnorodności biologicznej	Na dostępnych gruntach o niskiej przydatności dla rolnictwa umożliwienie sukcesji leśnej lub prowadzenie zalesień z wykorzystaniem rodzimych gatunków drzew, zgodnie z ich wymaganiami siedliskowymi	- Podejmowanie działań dla osiągnięcia celów dotyczących obszarów i obiektów chronionych - Ustanawianie form ochrony zabytków - Integracja działań podejmowanych przez różne instytucje odpowiedzialne za ochronę przyrody, zabytków oraz planowanie przestrzenne, oparta na współpracy, komunikacji, wymianie informacji i wiedzy oraz monitoringu wypracowanych wspólnie działań	- Ochrona obszarów o korzystnych warunkach dla bytowania i migracji zwierząt - Zachowanie powiązań między istniejącymi siedliskami w celu ochrony bioróżnorodności	

- Ochrona krajobrazu wraz z kształtowaniem estetyki przestrzeni, w tym podejmowanie tzw. „uchwał krajobrazowych” - Współpraca samorządów i podejmowanie działań zwiększających wiedzę i świadomość mieszkańców oraz pracowników jst w zakresie utrzymania i ochrony zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego					
---	--	--	--	--	--

Kod krajobrazu	14-318.86-182				
Rekomendacje i wnioski dotyczące kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu:	Rekomendacje w zakresie zadań mających na celu zachowanie dotychczasowego stanu lub doprowadzenie do stanu pożądanego, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu, w zakresie:				
	1. Rozpoczęcia, kontynuacji lub zaniechania różnych form gospodarowania terenem, w tym działalności rolniczej, leśnej oraz gospodarki wodnej:	2. Zabiegów renaturalizacyjnych oraz zabiegów odnowy obiektów kultury materialnej:	3. Koordynacji działań podejmowanych dla osiągnięcia celów występujących na danym obszarze objętym formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, oraz form ochrony zabytków, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami:	4. Konieczności podejmowania działań mających na celu utrzymanie dotychczasowej funkcji danego krajobrazu, w tym funkcji korytarzy ekologicznych:	Rekomendacje i wnioski dotyczące form ochrony przyrody oraz zabytków, w tym wskazania obszarów, które powinny zostać objęte ochroną, bądź wymagają pogłębionej analizy zasadności ich dalszej ochrony:
- Ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne - Prowadzenie zrównoważonej gospodarki leśnej - Realizacja inwestycji celu publicznego wyłącznie z uwzględnieniem walorów przyrodniczo-krajobrazowych	- Zaniechanie intensywnego rozwoju gospodarczego związanego z nadmierną eksploatacją zasobów środowiska przyrodniczego - Zapobieganie fragmentacji kompleksów leśnych i ochrona różnorodności	Na dostępnych gruntach o niskiej przydatności dla rolnictwa umożliwienie sukcesji leśnej lub prowadzenie zalesień z wykorzystaniem rodzimych gatunków	- Podejmowanie działań dla osiągnięcia celów dotyczących obszarów i obiektów chronionych - Ustanawianie form ochrony zabytków - Integracja działań	- Ochrona obszarów o korzystnych warunkach dla bytowania i migracji zwierząt - Zachowanie powiązań między istniejącymi	

• Utrzymanie szlaków migracji zwierząt • Ochrona walorów krajobrazowych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju • Ochrona jakości krajobrazu poprzez przeciwdziałanie dysharmonii i fragmentacji z zachowaniem zwartego charakteru zabudowy nawiązującej do istniejących obiektów i otoczenia • Ochrona przestrzeni rolniczej oraz ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, w szczególności gleb klas I-III • Wykorzystanie walorów krajobrazowych i kulturowych dla rozwoju turystyki i rekreacji z poszanowaniem jakości krajobrazu • Ochrona krajobrazu wraz z kształtowaniem estetyki przestrzeni, w tym podejmowanie tzw. „uchwał krajobrazowych” • Współpraca samorządów i podejmowanie działań zwiększających wiedzę i świadomość mieszkańców oraz pracowników jst w zakresie utrzymania i ochrony zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego	• biologicznej • Ograniczanie niekorzystnego wpływu inwestycji liniowych na zasoby przyrodnicze i walory krajobrazowe	drzew, zgodnie z ich wymaganiami siedliskowymi	podejmowanych przez różne instytucje odpowiedzialne za ochronę przyrody, zabytków oraz planowanie przestrzenne, oparta na współpracy, komunikacji, wymianie informacji i wiedzy oraz monitoringu wypracowanych wspólnie działań	siedliskami w celu ochrony bioróżnorodności • Prowadzenie działalności inwestycyjnej z zachowaniem drożności korytarzy ekologicznych	
---	--	---	--	---	--

Sposób uwzględnienia w planie ogólnym rekomendacji i wniosków zawartych w Audycie krajobrazowym oraz krajobrazów priorytetowych

Rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym zostały uwzględnione poprzez:

- wyznaczenie stref otwartych znajdujących się w formach ochrony przyrody, w tym objęcie większych kompleksów leśnych i zadrzewień. Wyznaczenie stref otwartych ogranicza zmianę przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne, umożliwia ochronę walorów krajobrazowych z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju;
- wyznaczenie stref usługowych oraz zielni i rekreacji w celu umożliwienia rozwoju turystyki z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju i walorów krajobrazowych i kulturowych gminy;
- wyznaczenie stref planistycznych uwzględniając istniejącą zabudowę, układ komunikacyjny i infrastrukturę techniczną, tworząc zwarte kompleksy zabudowy, pozostawiając w rozproszeniu jedynie istniejącą zabudowę, a tym samym ograniczając presję urbanizacyjną na obszary cenne przyrodniczo oraz ograniczając konieczność zmiany przeznaczenia gruntów rolnych klasy I-III, gruntów leśnych na cele nierolnicze i nieleśne;
- wyznaczenie stref planistycznych, w których zlokalizowane są obiekty zabytkowe, zgodnie z ich obecnym sposobem zagospodarowania, co umożliwi na etapie sporządzania miejscowych planów bądź decyzji o warunkach zabudowy ochronę ich wartości historyczno-kulturowych i krajobrazowych;
- wyznaczenie stref otwartych w obszarach szczególnego zagrożenia powodzią;
- określenie gminnych standardów urbanistycznych oraz profili dodatkowych, które umożliwią realizację inwestycji celu publicznego z uwzględnieniem walorów przyrodniczych i kulturowych;
- określenie gminnych standardów urbanistycznych, które umożliwiają realizację nowej zabudowy z zachowaniem zasad ładu przestrzennego, w nawiązaniu do lokalnego krajobrazu kulturowego i w oparciu o wykształcony układ dróg. Określone gminne standardy urbanistyczne umożliwią m.in. ochronę jakości krajobrazu w tym przeciwdziałanie dysharmonii i fragmentacji krajobrazu z zachowaniem zwartego charakteru zabudowy nawiązującej do istniejących obiektów i otoczenia.

23.OPRACOWANIE EKOFIZJOGRAFICZNE W ZAKRESIE WYMAGAŃ, O KTÓRYCH MOWA W ART. 72 UST. 1–3 USTAWY Z DNIA 27 KWIETNIA 2001 R. – PRAWO OCHRONY ŚRODOWISKA

Na potrzeby planu ogólnego Miasta i Gminy Skaryszew sporządzono opracowanie ekofizjograficzne podstawowe.

Obowiązek sporządzenia opracowania ekofizjograficznego wynika z art. 72 ust. 4 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2024 r. poz. 54) oraz art. 13b ust. 6 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130). Zakres merytoryczny określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie opracowań ekofizjograficznych (Dz. U. z 2002 r. Nr 155 poz. 1298).

Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe na potrzeby Planu Ogólnego Miasta i Gminy Skaryszew (Budplan, 2025) przedstawia strukturę środowiska przyrodniczego z zaznaczeniem jego podstawowych komponentów i zachodzących między nimi związków. Rozpoznanie i charakterystyka stanu oraz funkcjonowania środowiska przyrodniczego dały podstawę do zdiagnozowania i określenia predyspozycji przyrodniczych, do kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej, ze szczególnym uwzględnieniem terenów, które powinny pełnić przede wszystkim funkcje przyrodnicze oraz oceną przydatności środowiska pod różne sposoby użytkowania i formy zagospodarowania terenu.

Wnioski i wytyczne do planu ogólnego:

I. Wskazania w zakresie ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego

W terenach, gdzie wysokie walory środowiska zostały zachowane należy ograniczyć wszelkie zagrożenia oraz zapewnić ochronę wszystkich cennych obiektów i struktur przyrodniczych. W tym celu przyjmuje się główne kierunki ochrony środowiska przyrodniczego na terenie gminy:

- zachowanie drożności powiązań ekologicznych:
 - racjonalna lokalizacja zabudowy – należy koncentrować zabudowę (nie rozpraszać), jednocześnie zachowując luki w zabudowie – szkodliwe jest tworzenie długich pasów zabudowy wzdłuż dróg;
 - kształtowanie i ochrona mozaiki siedliskowej – z większą różnorodnością siedliskową wiąże się możliwość dyspersji większej liczby różnych gatunków;
 - ograniczenia dla lokalizacji tuneli – zwarte obszary pokryte foliowymi tunelami tworzą fizyczną i behawioralną barierę dla przemieszczania zwierząt;
 - zachowanie wszelkich płatów lasów, zadrzewień, oczek śródpolnych, alei drzew wzdłuż dróg;
- ochrona ekosystemów leśnych poprzez:
 - ograniczenie do minimum przeznaczania terenów Lasów Państwowych, w tym lasów ochronnych, na inne cele;
 - stosowanie gatunków zgodnych z warunkami siedliskowymi, wykluczenie gatunków obcego pochodzenia, w szczególności gatunków inwazyjnych;
- ochrona cennych zbiorowisk o charakterze naturalnym i seminaturalnym:
 - ograniczenie lub eliminacja procesów sukcesji – wycinanie i karczowanie

- podrostów drzew w okresie wiosennym, karczowanie karp korzeniowych;
 - o zachowanie stanu siedlisk poprzez ich ekstensywne użytkowanie kośno-pastwiskowe;
 - o utrzymanie powierzchni trwałych użytków zielonych i elementów krajobrazu nieużytkowanych rolniczo;
- ochrona siedlisk i utrzymanie żerowisk zwierząt:
 - o koszenie i odkrzaczanie terenów łąk w dolinach rzecznych;
- wsparcie rozwoju i promocja zrównoważonej turystyki, jako formy umiarkowanego użytkowania obszarów cennych przyrodniczo:
 - o ograniczenie przeznaczania działek leśnych pod zabudowę, w przypadku zabudowy – dążenie do ograniczania wycinki drzewostanu, wydzielania dużych działek, określenia wysokiego współczynnika powierzchni biologicznie czynnej, budowę ogrodzeń ażurowych, bez podmurówki;
- w granicach administracyjnych gminy występują obiekty przyrodnicze prawnie chronione, dla których obowiązują zakazy i nakazy określone w przepisach odrębnych:
 - o dla Obszaru Chronionego Krajobrazu Skaryszew-Makowiec obowiązują zakazy zgodnie z Uchwałą nr 25/24 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 25 czerwca 2024 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Skaryszew-Makowiec;
 - o w stosunku do użytków ekologicznych obowiązują zakazy zgodnie z art. 45 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, a ponadto stosuje się zapisy Rozporządzenia Nr 72 Wojewody Mazowieckiego z dnia 8 lipca 2005 r. w sprawie użytków ekologicznych, zmienionego Rozporządzeniem Nr 35 Wojewody Mazowieckiego z dnia 13 lipca 2007 r.

II. *Wskazania w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego*

- ograniczenie niskiej emisji ze spalania węgla w piecach domowych:
 - o zmiana systemu ogrzewania z użyciem tradycyjnego paliwa na ekologiczne, wycofanie z użytkowania kotłów i pieców węglowych o złym stanie technicznym i niskiej sprawności cieplnej;
 - o modernizacja systemów grzewczych i docieplenie budynków, w celu zmniejszenia zapotrzebowania na energię cieplną;
 - o popularyzacja energii ze źródeł odnawialnych, przede wszystkim przy wykorzystaniu instalacji kolektorów słonecznych oraz ogniw fotowoltaicznych;
- ograniczenie lokalizacji przedsięwzięć uciążliwych w zakresie emisji do powietrza, w tym odorów:
 - o w terenach zwartej zabudowy; w przypadku obiektów istniejących – realizacja zieleni izolacyjnej;
 - o w obniżeniach terenu podatnych na tworzenie zastoisk;
- utrzymanie luk w zabudowie umożliwiających ruchy mas powietrza;
- utrzymanie istniejących i tworzenie nowych pasów zieleni izolacyjnej w sąsiedztwie głównych szlaków komunikacyjnych;

III. Wskazania w zakresie ochrony klimatu akustycznego

- modernizacja dróg publicznych, poprawa stanu nawierzchni;
- utrzymanie istniejących i tworzenie nowych pasów zieleni izolacyjnej w sąsiedztwie głównych szlaków komunikacyjnych;
- ograniczenie lokalizacji przedsięwzięć uciążliwych w zakresie emisji hałasu:
 - o w terenach zwartej zabudowy, w przypadku obiektów istniejących – realizacja zieleni izolacyjnej lub infrastruktury wyciszającej;
 - o w dolinach rzecznych, w enklawach leśnych, w granicach korytarzy ekologicznych;

IV. Wskazania w zakresie ochrony wód podziemnych i powierzchniowych

- uregulowanie gospodarki ściekowej obszaru gminy poprzez rozwój systemów kanalizacji sanitarnej, eliminując w maksymalny sposób indywidualne sposoby utylizacji ścieków sanitarnych,
- zapewnienie odpowiedniego udziału powierzchni biologicznie czynnej umożliwiającej infiltrację wód opadowych do gruntu,
 - o dostosowanie, ze względu na ochronę wód podziemnych, lokalizacji nowych obiektów, szczególnie tych uciążliwych dla środowiska, do struktur hydrogeologicznych;

V. Wskazania w zakresie ochrony gleb

- ochrona zwartych kompleksów terenów rolnych o wyższych klasach bonitacyjnych przeznaczonych do produkcji rolnej – gleb klasy III (chronione poza granicami administracyjnymi miasta).

VI. Wskazania w zakresie ochrony przeciwpowodziowej

W obszarach powodziowych sugeruje się:

- nie lokalizować nowych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, w ramach których gromadzone są substancje chemiczne stanowiące znaczące zagrożenie dla środowiska na skutek uwolnienia w wyniku powodzi;
- ograniczać lokalizację zabudowy na:
 - o obszarach o prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi 10%;
 - o obszarach o prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi 1%;
- tereny rolnicze wykorzystywać jako trwałe użytki zielone, co jest korzystne ze względu na poprawę retencji wody w dolinie;
- posadawiać budynki tylko w przypadku możliwości doprowadzenia sieci kanalizacyjnej.

Sposób uwzględnienia w planie ogólnym opracowania ekofizjograficznego w zakresie wymagań, o których mowa w art. 72 ust. 1-3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska

Przy wyznaczaniu stref planistycznych, gminnych standardów urbanistycznych uwzględnione zostały wskazania i wytyczne zawarte ww. opracowaniu poprzez:

- wyznaczenie stref planistycznych uwzględniając istniejącą zabudowę, układ komunikacyjny i infrastrukturę techniczną, tworząc zwarte kompleksy zabudowy, pozostawiając w rozproszeniu jedynie istniejącą zabudowę, a tym samym ograniczając presję urbanizacyjną na obszary cenne przyrodniczo oraz ograniczając konieczność zmiany przeznaczenia gruntów rolnych klasy I-III, gruntów leśnych na cele nierolnicze i nieleśne;
- wyznaczenie stref otwartych na gruntach należących do Skarbu Państwa
- wyznaczenie stref otwartych w granicach szczególnego zagrożenia powodzią.
- wyznaczenie stref otwartych, które obejmują obszar chronionego krajobrazu, użytki ekologiczne a także obejmują większe kompleksy leśne i zadrzewienia. w strefach tych jako profil dodatkowy ustalono możliwość realizacji wyłącznie terenu zieleni urządzonej;
- określenie gminnych standardów urbanistycznych – udziału powierzchni biologicznie czynnej umożliwiającej infiltrację wód opadowych do gruntu;
- wskazanie w poszczególnych strefach zieleni urządzonej jako profilu dodatkowego.

24.ZAPOTRZEBOWANIE NA NOWĄ ZABUDOWĘ MIESZKANIOWĄ

Sposób uwzględnienia w planie ogólnym zapotrzebowana na nową zabudowę mieszkaniową

Na potrzeby planu ogólnego miasta i gminy Skaryszew wykonano analizę zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową w oparciu o zapisy Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758 ze zm.) oraz najnowsze dane udostępniane przez statystykę publiczną.

Plan ogólny gminy Skaryszew wyznacza strefy SJ (strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną), SW (strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną) i SZ (strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową) o sumie chłonności wynoszącej łącznie 17790 osoby. W planie ogólnym wyznaczono również ww. strefy w granicach obecnie zainwestowanych obszarów, które nie stanowią terenów chłonnych.

Zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową w gminie Skaryszew wynosi 4335 osób. Tereny chłonne w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz obszarach uzupełnienia zabudowy przekraczają łącznie 130% zapotrzebowania.

W związku z powyższym w planie ogólnym miasta i gminy Skaryszew nie wyznaczono terenów chłonnych poza obszarami, dla których w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego określono przeznaczenie umożliwiające realizację funkcji mieszkaniowej oraz, obszarami uzupełnienia zabudowy oraz obszarami z istniejącą zabudową o funkcji mieszkaniowej, z wyłączeniem luk w tej zabudowie w ramach istniejącej zabudowy.

Spis rysunków, tabel i załączników

1. Spis rysunków

Rysunek 1 Obszary objęte obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.....	19
Rysunek 2 Działki chłonne położone w terenach objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego	28
Rysunek 3 Działki chłonne położone w obszarach uzupełnienia zabudowy z wyłączeniem terenów objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego....	30
Rysunek 4 Formy ochrony przyrody w granicach gminy Skaryszew.....	37
Rysunek 5 Mapa zagrożenia powodziowego dla terenu gminy Skaryszew.....	39
Rysunek 6 Lokalizacja ujęć wód oraz stref ochronnych ujęć wód na terenie gminy Skaryszew	44
Rysunek 7 Udokumentowane złoża w granicach gminy Skaryszew	46
Rysunek 8 Zabytki wpisane do rejestru zabytków nieruchomych województwa mazowieckiego.....	49
Rysunek 9 Obszary rewitalizacji na terenie gminy Skaryszew	60
Rysunek 10 Gleby wysokich klas bonitacyjnych oraz grunty leśne na terenie gminy Skaryszew	62
Rysunek 11 Obiekty infrastruktury społecznej na terenie gminy Skaryszew	65
Rysunek 12 Infrastruktura techniczna i transportowa na terenie gminy Skaryszew	72
Rysunek 13 Typy i podtypy krajobrazu na terenie gminy Skaryszew	77

2. Spis tabel

Tabela 1 Wykaz obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.....	17
Tabela 2 Chłonność obszarów niezabudowanych przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę mieszkaniową.....	26
Tabela 3 Chłonność działek położonych w obszarach uzupełnienia zabudowy.....	29
Tabela 4. Użytki ekologiczne na terenie gminy Skaryszew	35
Tabela 5. Ujęcia wód podziemnych na terenie gminy Skaryszew, dla których wyznaczono strefy ochrony bezpośredniej	43
Tabela 6 Rejestr udokumentowanych złóż na terenie gminy Skaryszew	45
Tabela 7 Wykaz zabytków wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych województwa mazowieckiego.....	47

Tabela 8 Wykaz zabytków wpisanych do gminnej ewidencji zabytków gminy Skaryszew (z wyłączeniem zabytków wpisanych do rejestru zabytków województwa mazowieckiego) ... 50

Tabela 9 Wykaz zabytków archeologicznych znajdujących się na terenie gminy Skaryszew 52

Tabela 10 Zidentyfikowane krajobrazy w granicach gminy Skaryszew 74

Tabela 11. Rekomendacje i wnioski dotyczące kształtowania i ochrony krajobrazu 78